

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi päästökauppalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi päästökauppalakia. Muutoksella pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin päästökauppaa koskevan direktiivin muutos, jolla valmistaudutaan päästökauppakauteen 2021—2030. Ehdotetut muutokset koskisivat erityisesti maksutta jaettavien päästöoikeuksien hakumenettelyä, vaadittavien tietojen toimittamista sekä päästöoikeuksien jakamista.

Valtioneuvostolle annettaisiin valtuus päättää päästöoikeuksien käytöstä päästökaupan ulkopuolisen sektorin päästövähennysvelvoitteen saavuttamiseksi. Valtioneuvostolle annettaisiin myös valtuus päättää päästöoikeuksien mitätöimisestä tapauksessa, jossa sähköntuotantokapasiteettia suljetaan Suomen alueella kansallisten lisätoimien vuoksi. Molemmissa tapauksissa Suomen huutokaupattavien päästöoikeuksien määrää alennettaisiin vastaavasti.

Ehdotetulla lailla toteutettaisiin myös kansallisia parannuksia, kuten kevennetty menettely päästöjen tarkkailusuunnitelman päivittämiseksi sekä muutoksenhausta huolimatta noudatettavien Energiaviraston päätösten suurempi määrä. Lisäksi maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntämiseen liittyvät viranomaistehtävät siirrettäisiin työ- ja elinkeinoministeriöltä Energiavirastolle. Näiden lisäksi toteutettaisiin erinäisiä teknisiä muutoksia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 JOHDANTO.....	4
2 NYKYTILA.....	4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
2.2 Kansainvälinen kehitys ja Euroopan unionin lainsäädäntö.....	5
Kansainvälinen kehitys.....	5
Päästökauppadirektiivi.....	5
Markkinavakausvaranto.....	7
Komission säädös maksutta jaettavista päästöoikeuksista.....	8
Muut komission säädökset.....	8
Taakanjakoasetus.....	9
2.3 Nykytilan arviointi.....	9
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	11
3.1 Yleistä.....	11
3.2 Päästöoikeuksien jakaminen ja käyttö päästökauppaudella 2021—2030.....	11
Päästöoikeuksien jakomenetelmät.....	11
Päästökauppasektorin ja taakanjakosektorin välinen kertaluonteinen jousto.....	11
Päästöoikeuksien vapaaehtoinen mitätöinti.....	11
Maksutta jaettavien päästöoikeuksien hakeminen ja myöntäminen.....	12
3.3 Ilmaisjaon myöntämistä koskevien viranomaistehtävien siirtäminen Energiavirastolle.....	14
3.4 Päästöluvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman erottaminen toisistaan.....	15
3.5 Päästöoikeuksien huutokauppa.....	15
3.6 Päästökauppaviranomaisen päätösten täytäntöönpano.....	16
3.7 Päästöoikeuksien kirjaamisen keskeyttäminen.....	16
3.8 Muut ehdotukset.....	17
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	17
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	17
Päästöoikeuden hintakehitys.....	17
Vaikutukset valtiontalouteen.....	18
EU:n päästökauppajärjestelmän muutoksesta johtuvat yritysvaikutukset.....	19
Kansallisista muutoksista johtuvat yritysvaikutukset.....	19
4.2 Vaikutukset viranomaisen toimintaan ja henkilöstöön.....	20
Ilmaisjaon myöntämiseen liittyvien viranomaistehtävien siirtäminen Energiavirastolle.....	20
Päästöluvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman erottaminen toisistaan.....	21
4.3 Ympäristövaikutukset.....	22
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	22
5 ASIAN VALMISTELU.....	22
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	22
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	23
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	24
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	25
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	25
1 luku. Yleiset säännökset.....	25
2 luku. Kasvihuonekaasujen päästölupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma.....	26
3 luku. Päästöoikeuksien kokonaismäärä ja jakomenetelmät.....	31

4 ja 5 luku	33
5 a luku. Maksutta jaettavat päästöoikeudet vuoden 2020 jälkeen alkavilla päästökauppakausilla	34
5 b luku. Päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupan vakiintuneille laitoksille päästökauppakaudelle 2021—2030	35
5 c luku. Päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupan uusille osallistujille päästökauppakaudelle 2021—2030	37
5 d luku. Maksutta jaettavaan päästöoikeuksiin liittyvät velvoitteet ja päästöoikeusmäärän muuttaminen päästökauppakaudella 2021—2030	38
5 e luku. Päästöoikeuksista luopuminen päästökauppakaudella 2021—2030.....	40
6 luku. Päästöoikeuksien huutokauppa.....	41
7 luku. Hankeyksiköiden käyttö päästökauppakaudella 2013—2020.....	43
9 luku. Päästöoikeuksien kirjaaminen, palauttaminen, mitätöinti ja voimassaolo	44
10 luku. Päästöjen tarkkailu, ilmoittaminen ja todentaminen	47
11 luku. Valvonta ja seuraamukset.....	49
12 luku. Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano	49
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	50
3 VOIMAANTULO.....	51
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	52
4.1 Yleistä	52
4.2 Päästökauppadirektiivin ja valtakunnan lainsäädännön täytäntöönpano Ahvenanmaalla	52
LAKIEHDOTUS	54
päästökauppalain muuttamisesta.....	54
LIITE	74
RINNAKKAISTEKSTI.....	74
päästökauppalain muuttamisesta.....	74

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Päästökauppa on Euroopan unionin, jäljempänä EU:n, ilmastopolitiikan keskeinen ohjauskeino. EU:n päästökauppajärjestelmä perustuu ajatukseen, että päästöjä vähennetään siellä, missä se on halvinta.

Vuodesta 2013 alkaen EU-tasolla on asetettu vuosittain aleneva päästökauppasektorin päästökatto. Päästöjen pysyminen päästökaton alla varmistetaan sillä, että jokaisen päästökaupan toiminnanharjoittajan on vuosittain palautettava edellisen vuoden kasvihuonekaasupäästöjään vastaava määrä päästöoikeuksia. Suomessa päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluu noin 600 laitosta ja se kattaa hieman alle puolet Suomen kasvihuonekaasupäästöistä.

EU:n päästökauppajärjestelmä rakentuu päästökauppakausiin, joista kolmas ja nykyinen kattaa vuodet 2013—2020. Päästökauppajärjestelmästä säädetään kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/87/EY, jäljempänä *päästökauppadirektiivillä*.

Neljäs päästökauppakausi kattaa vuodet 2021—2030, ja sillä pannaan toimeen Euroopan unionin vuoteen 2030 ulottuva päästövähennystavoite päästökauppasektorin osalta. Neljännen päästökauppakauden käytännöt sisällytettiin päästökauppadirektiiviin direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kustannustehokkaiden päästövähennysten ja vähähiilisyyttä edistävien investointien edistämiseksi sekä päätöksen (EU) 2015/1814 muuttamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2018/410, jäljempänä *päästökauppadirektiivin muutokseen*.

Päästökauppadirektiivin muutoksen toimeenpano edellyttää Suomen lainsäädännön muuttamista. Samassa yhteydessä on perusteltua kehittää muutenkin kansallista lainsäädäntöä.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Päästökauppaa säännellään kansallisesti päästökauppalailla (311/2011) ja lentoliikenteen päästökaupasta annetulla lailla (34/2010). Nykyinen päästökauppalaki koskee päästökauppakautta 2013—2020. Päästökauppalain sääntelyä on lisäksi täydennetty useilla sen nojalla annetuilla valtioneuvoston sekä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksilla.

Keskeisimmät päästökauppalain säännökset koskevat päästöoikeuksien jakoperusteita päästökauppakaudelle 2013—2020, päästöoikeuksien jakoa, kirjaamista, siirtoja ja palauttamista sekä päästökauppalain soveltamisalaan kuuluvilta laitoksilta edellytettävää kasvihuonekaasujen päästölupaa ja päästöjen luotettavaa tarkkailua.

Yksi päästöoikeus vastaa yhtä hiilidioksiditonnia. Osa päästöoikeuksista lasketaan liikkeelle huutokauppaamalla ja osa maksutta jakamalla, minkä jälkeen ne ovat vapaasti vaihdettavissa jälkimarkkinoilla. Päästöoikeudet ovat käytännössä sähköisiä rekisterimerkintöjä unionin yhteisessä päästökaupparekisterissä. Järjestelmän piiriin kuuluva toiminnanharjoittaja on voinut kattaa päästöjään unionin päästöoikeuksien lisäksi myös hankkimalla ja käyttämällä niin sanottuja Kioton hankeyksiköitä.

Päästökauppakaudella 2013—2020 päästöoikeuksien pääasiallinen jakotapa on huutokauppa. Jäsenvaltiot myyvät yli puolet päästöoikeuksista huutokauppaamalla ne päästökaupan toiminnanharjoittajille ja muille markkinatoimijoille. Kukin jäsenvaltio nimittää huutokaupanpitäjän, joka huutokauppaa jäsenvaltion osuuden huutokaupattavista päästöoikeuksista. Voimassa olevan lain mukaan Suomen huutokaupanpitäjistä päättää valtioneuvosto, joka on valinnut Suomen huutokaupanpitäjäksi Energiaviraston päästökauppakaudelle 2013—2020.

Useimmat jäsenvaltiot huutokauppaavat päästöoikeutensa EU:n yhteisellä huutokauppapaikalla. Myös Suomi osallistuu yhteiseen huutokauppaan, mistä säädetään voimassa olevassa päästökauppalaissa päästökauppakauden 2013—2020 osalta. Huutokaupanpitäjä vastaanottaa Suomelle huutokaupoista saadut tulot ja tulouttaa ne valtiolle.

Päästöoikeuksia jaetaan maksutta teollisuudelle sekä kaukolämmön- ja jäähdytyksen tuotannolle. Maksutta jaettavien päästöoikeuksien, jäljempänä *ilmaisjaon*, määrä perustuu EU-tason harmonisointeihin sääntöihin, eikä jäsenvaltioilla ole harkinnanvaraa ilmaisjaon saajien tai määrän osalta. Ilmaisjakoon liittyvät viranomaistehtävät hoitaa Suomessa työ- ja elinkeinoministeriö.

Nykyisellä päästökauppakaudella laitoskohtaisesti laskettu ilmaisjaon alustava kokonaismäärä ylittää sille varatun enimmäismäärän. Sen vuoksi kaikkien toiminnanharjoittajien ilmaisjakoa alennetaan tasaisesti niin sanotulla monialaisella korjauskertoimella, joka kasvaa vuosi vuodelta. Korjauskertoimen arvo on vuodesta riippuen 6 ja 22 prosentin välillä.

2.2 Kansainvälinen kehitys ja Euroopan unionin lainsäädäntö

Kansainvälinen kehitys

Pariisin ilmastopöytäkirja tehtiin joulukuussa 2015 ja astui voimaan marraskuussa 2016. Sopimuksen on allekirjoittanut lähes 200 ja ratifioinut yli 175 ilmastopöytäkirjan osapuolta. Sopimus on merkittävä saavutus kansainvälisessä ilmastopöytäkirjassa, ja se täydentää vuonna 1992 solmittua YK:n ilmastomuutosta koskevaa puitesopimusta. Pariisin ilmastopöytäkirjan tärkeimpiä saavutuksia on maiden välisen tiukan kahtiajaon murtaminen: noin 170 osapuolta on antanut niin sanotun kansallisesti määritellyn panoksen (nationally determined contribution, NDC), joissa osapuolet kertovat suunnitelluista ilmastotoimistaan. Kansalliset panokset sisältävät päästövähennys- ja sopeutumistavoitteita. Maailmanlaajuinen osallistuminen päästövähennystoimiin tasoittaa pitkällä aikavälillä kansainvälistä kilpailuasetelmaa.

Hiilidioksidipäästöjen hinnoittelujärjestelmät ovat yleistymässä maailmanlaajuisesti. Euroopan unionin lisäksi päästökauppajärjestelmiä, hiilidioksidiveroja tai muita maksuja on otettu tai ollaan ottamassa käyttöön muun muassa Yhdysvalloissa ja Kanadassa osavaltiotasolla, Etelä-Koreassa ja Kiinassa. Hiilidioksidipäästöjen hinnoittelun käyttöönotto tasoittaa kansainvälistä kilpailua. Eri järjestelmiä vertailtaessa on kuitenkin syytä ottaa huomioon muun muassa vähennystavoitteiden vaatavuus, päästöoikeuksien jakotapa ja päästöoikeuksien ilmaisjakoa koskevat säännöt. Päästökauppadiirektiiviä tarkastellaan säännöllisesti uudelleen ottaen huomioon kansainvälinen kehitys ja pyrkimykset Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Päästökauppadiirektiivi

EU:n päästökauppajärjestelmän toiminnasta ja periaatteista säädetään päästökauppadiirektiivissä, joka astui voimaan 13 päivänä lokakuuta 2003. Sen jälkeen päästökauppadiirektiiviä on muutettu uusia päästökauppakausia varten sekä muiden muutostarpeiden vuoksi.

Huhtikuun 8 päivänä 2018 voimaan astuneella päästökauppadirektiivin muutoksella uudistetaan päästökauppajärjestelmää vuoden 2020 jälkeen alkavia päästökauppakausia, erityisesti päästökauppakautta 2021—2030, varten. Päästökauppajärjestelmä uudistetaan siten, että se on sopusoinnussa EU:n vuoteen 2030 ulottuvan ilmastopolitiikan kehikon kanssa. Lisäksi uudistus pohjautuu kolmannen päästökauppakauden kokemuksiin järjestelmästä. Uudistuksen tavoitteena on järjestelmän vahvistaminen, vähähiilisyttä edistävien rahastojen sääntöjen muuttaminen sekä päästöoikeuksien ilmaisjaon jatkaminen vuoden 2020 jälkeen päivitetystä muodosta.

Päästökauppasektorin vuosittainen päästökatto tulee kiristymään vuodesta 2021 lähtien vuosittain 2,2 prosenttia nykyisen 1,74 prosentin sijaan. Tämä on tarpeellista vuodelle 2030 asetetun päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi. Lineaarisen päästövähennyskertoimen kiristäminen vähentää päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksien kokonaismäärää niin, että sektorin päästövähennykseksi muodostuu 43 prosenttia vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon.

Huutokaupattavien päästöoikeuksien osuus kaikista päästöoikeuksista on vuodesta 2021 alkaen 57 prosenttia. Tähän kuuluvat sekä jäsenvaltioiden huutokaupattavat päästöoikeudet, että päästökauppajärjestelmän yhteyteen perustettavien innovaatorahaston ja modernisaatorahaston rahoittamiseksi huutokaupattavia päästöoikeuksia. Mainittua 57 prosentin osuutta alennetaan kuitenkin enintään 3 prosenttiyksiköllä monialaisen korjauskertoimen välttämiseksi tai mainittujen rahastojen kasvattamiseksi.

Päästöoikeuksien ilmaisjakoa jatketaan päästökauppakaudella 2021—2030, minkä taustalla on arvio, että tietyillä päästökauppasektoriin kuuluvilla toimialoilla kohdistuu edelleen hiilivuotoriski. Ilmaisjako perustuu myös päästökauppakaudella 2021—2030 EU-tasolla harmonisointeihin sääntöihin.

Komissio arvioi hiilivuodon riskin päästökauppadirektiivin mukaisesti. Hiilivuotoriskille alttiit toimialat (ns. hiilivuotoluettelon toimialat) saavat jatkossakin ilmaisjakoa 100 prosenttia ilmaisjakosääntöjen perusteella laskettavasta määrästä koko päästökauppakauden ajan. Muut ilmaisjakoon oikeutetut toimialat saavat aluksi 30 prosenttia ilmaisjakosäännösten mukaisesta määrästä, mutta osuus laskee vuoden 2026 jälkeen tasasuuruisiin erin nolnaan vuonna 2030. Osuuden lasku ei kuitenkaan koske kaukolämpöä tai -jäähdytystä. Sähköntuotannolle ei jatkossakaan myönnetä ilmaisjakoa, pois lukien eräiden vähemmän vauraiden jäsenvaltioiden mahdollisuus näin tehdä.

Ilmaisjaon perusteena olevat tiedot laitosten tuotannon tasosta päivitetään viiden vuoden välein vuodesta 2021 alkaen. Lisäksi ilmaisjaon määrä päivitetään vuosittain laitokselle, jonka tuotannon taso nousee tai laskee vähintään 15 prosenttia kahden vuoden liukuvana keskiarvona. Täten ilmaisjaon perusteena olevat tuotantotiedot vastaavat nykyistä tarkemmin tuotannon todellista tasoa.

Ilmaisjaon perusteena on myös eri tuotantoprosesseja kuvaavat vertailuarvot, jotka komissio määrittää kaikista EU:n päästökauppajärjestelmän laitoksista parhaiten suoriutuvan 10 prosentin mukaan. Vertailuarvoja alennetaan viiden vuoden välein, jotta ne vastaisivat tarkemmin teknologian kehitystä. Alennusten välissä, eli kaudella 2021—2025 sekä kaudella 2026—2030, vertailuarvot pysyvät muuttumattomina. Vertailuarvoja alennetaan pääsäännön mukaan täytäntöönpanoasetuksessa määritettävien vuosittaisten vähennysprosenttien verran kultakin vuodelta vuoden 2008 sekä kyseessä olevan ilmaisjakokauden puolenvälin välillä. Kaudella 2021—2025 kukin vertailuarvo on vähintään 3 prosenttia ja enintään 24 prosenttia nykyistä matalampi, mikä vaikuttaa alentavasti myönnettävän ilmaisjaon määrään.

Päästökaupan epäsuorat kustannukset aiheutuvat siitä, että päästöoikeuden hinta siirtyy sähkön hintaan. Muutetussa päästökauppadirektiivissä suositellaan, että jäsenvaltiot myöntäisivät valtiontukea päästökaupasta aiheutuvien epäsuorien kustannusten kompensoimiseksi toimialoille, joilla epäsuorista kustannuksista aiheutuu hiilivuodon riskiä. Direktiivin suositus korvaa aiemman kirjauksen, jonka mukaan jäsenmaat voivat myöntää mainittua kompensatiota. Lisäksi direktiivissä suositellaan, että myönnettävän tuen määrä ei ylittäisi 25 prosenttia jäsenvaltion saamista päästöoikeuksien huutokauppataloista.

Päästökauppakautta 2021—2030 varten perustetaan kaksi rahastoa. Innovaatorahastolla tuetaan innovaatioita vähähiilisiin teknologioihin ja prosesseihin, ja kaikkien jäsenvaltioiden projektit ovat tukikelpoisia. Innovaatorahasto on jatkoa nykyiselle NER 300 –rahastolle. Uudella modernisaatorahastolla puolestaan tuetaan investointeja, jotka on tarkoitettu energiajärjestelmien nykyaikaistamiseksi ja energiatehokkuuden parantamiseksi vähemmän vauriissa jäsenvaltioissa.

Päästökauppadirektiivi sisältää uudelleentarkastelulausekkeen, jonka mukaisesti direktiiviä tarkastellaan säännöllisesti ottaen huomioon kansainvälinen kehitys ja pyrkimykset Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseksi. Komissio arvioi jokaisen Pariisin sopimuksen viisivuotistarkastelun jälkeen erityisesti unionin lisäpolitiikkojen ja -toimenpiteiden tarpeen, mukaan lukien lineaarisen vähennyskertoimen arvon. Ensimmäinen Pariisin sopimuksen viisivuotistarkastelu järjestetään vuonna 2023.

Edellä tarkoitetun päästökauppadirektiivin muutoksen lisäksi direktiiviä muutettiin 29 päivänä joulukuuta 2017 voimaan astuneella direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta voimassa olevan ilmailutoimintaa koskevan rajoitetun soveltamisen jatkamiseksi ja maailmanlaajuisen markkinaperusteisen toimenpiteen vuonna 2021 alkavan täytäntöönpanon valmistelemiseksi annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2017/2392. Asetuksella jatketaan vuoden 2023 loppuun saakka poikkeusta, jolla kolmansiin maihin suuntautuvat tai niistä saapuvat lennot vapautetaan päästöjen tarkkailua ja raportointia sekä päästöoikeuksien palauttamista koskevista velvoitteista. Muihin muutoksiin kuuluu se, että vuodesta 2021 alkaen laitojen toiminnanharjoittajat voivat palauttaa myös lentoliikenteen päästöoikeuksia. Lentoliikenteen päästökauppaa tullaan tosin tarkastelemaan uudelleen sen jälkeen kuin kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) puiteissa sovitujen päästövähennystoimien toimeenpanosta on enemmän tietoa. Asetuksella varaudutaan myös jäsenvaltion irtautumiseen EU:n päästökauppajärjestelmästä.

Markkinavakausvaranto

EU:n päästökauppajärjestelmän yhteyteen perustetaan markkinavakausvaranto, jonka tavoitteena on rajoittaa päästöoikeuksien ylitarjontaa päästöoikeusmarkkinoilla ja parantaa päästökauppajärjestelmän mukautumiskykyä mahdollisiin markkinoiden epätasapainoa aiheuttaviin tekijöihin. Varannon toiminta käynnistyy 1 päivänä tammikuuta 2019.

Varanto toimii siten, että kierrossa olevien päästöoikeuksien kokonaismäärän ollessa ennalta määritellyn vaihteluvälin ulkopuolella, varantoon siirretään päästöoikeuksia markkinoilta tai varannosta siirretään päästöoikeuksia takaisin markkinoille. Siirrot toteutetaan vähentämällä tai kasvattamalla jäsenvaltioiden kyseisenä vuonna huutokauppaamaa päästöoikeuksien määrää.

Markkinoilla on viime vuosina vallinnut suuri päästöoikeuksien ylitarjonta. Varannon toimintaa päätettiin tehostaa päästökauppadirektiivin muutoksen yhteydessä, ja varantoon siirrettävien päästöoikeuksien määrä kaksinkertaistetaan vuoden 2023 loppuun saakka. Lisäksi varan-

non toiminnan säännöllisissä tarkasteluissa olisi myös käsiteltävä sitä, onko nostetut osuudet pidettävä voimassa pidempään.

Vuoden 2017 lopussa kierrossa oli noin 1 655 miljoonaa päästöoikeutta, mikä vastaa 94 prosenttia EU:n päästökauppasektorin saman vuoden päästöistä. Vuoden 2019 tammi- ja elokuun välillä markkinavakausvarantoon tullaan siirtämään noin 265 miljoonaa oikeutta, mikä tarkoittaa arviolta noin 40 prosentin alennusta huutokaupattavaan määrään. Elokuun 2019 jälkeen varantoon siirrettävä määrä ei ole vielä tiedossa.

Päästökauppadirektiivin uudistuksen yhteydessä päätettiin mitätöidä markkinavakausvarannossa säilytettäviä päästöoikeuksia, minkä tarkoituksena on parantaa päästökaupan ohjausvaikutusta pitkällä aikavälillä. Vuodesta 2023 alkaen niiden varannossa säilytettävien päästöoikeuksien, joiden määrä ylittää edeltävänä vuonna huutokaupattujen päästöoikeuksien kokonaismäärän, voimassaolo päättyy.

Komission säädös maksutta jaettavista päästöoikeuksista

Päästökauppajärjestelmä on EU-tasolla pitkälle harmonisoitu. Järjestelmän harmonisointia ja direktiivin yhtenäistä soveltamista varten päästökauppadirektiivi sisältää lukuisia valtuutuksia, joiden nojalla komissio voi niin sanotussa komitologia- ja delegoidussa menettelyssä antaa yksityiskohtaisempia säädöksiä direktiivin soveltamisesta. Suuri osa EU:n päästökauppajärjestelmän yksityiskohtaisemmista säännöistä sisältyy direktiivin sijaan nimenomaan sen täytäntöönpanosäädöksiin.

Yksi keskeisiä kolmannelle päästökauppakaudella sovellettavia täytäntöönpanosäädöksiä on päästöoikeuksien yhdenmukaistettua maksutta tapahtuvaa jakoa koskevien unionin laajuisten siirtymäsäännösten vahvistamisesta direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan mukaisesti annettu komission päätös 2011/278/EU, jäljempänä *komission ilmaisjakosäädös*. Päästöoikeuksien ilmaisjakoa jatketaan vuoden 2020 jälkeen, ja vuoden 2020 jälkeisistä ilmaisjakosäännöistä säädetään komission delegoidulla asetuksella, jäljempänä *komission ilmaisjakoasetuksella*. Asetus sisältää EU-tasolla harmonisoidut jakosäännöt, joiden mukaisesti laitoksille jaetaan päästöoikeuksia maksutta päästökauppakaudella 2021—2030. Lakiesitys perustuu heinäkuun 2018 alussa saatuu komission ilmaisjakoasetuksen toiseen luonnokseen, jäljempänä *komission ilmaisjakoasetuksen luonnokseen*. Komissio on ilmoittanut antavansa asetuksen joulukuussa 2018, ja lopulliseen sisältöön liittyy vielä epävarmuutta.

Muut komission säädökset

Maksutta jaettaviin päästöoikeuksiin liittyy myös komission säädös hiilivuotoriskille alttiista toimialoista (ns. hiilivuotoluettelo). Luonnos päästökauppakauden 2021—2030 alustavasta hiilivuotoluettelosta saatiin lokakuussa 2018. Luonnoksen luetteloon kuuluu 63 toimialaa tai toimialan osaa, joiden osuus päästökauppaan kuuluvan teollisuuden päästöistä on komission mukaan noin 96 prosenttia. Vuosien 2015—2020 hiilivuotoluetteloon kuuluu 177 toimialaa, joiden osuus päästökauppaan kuuluvan teollisuuden päästöistä on noin 97 prosenttia. Hiilivuototoimialojen lukumäärä tulee siis laskemaan huomattavasti, mutta suuret energiaintensiviset toimialat säilyvät hiilivuotoluettelon piirissä. Komission odotetaan antavan lopullisen hiilivuotoluettelon delegoituna säädöksenä loppuvuonna 2018.

Muut maksutta jaettaviin päästöoikeuksiin liittyvät komission säädökset koskevat ilmaisjaon vuosittaisia muutoksia sekä päivitettyjä vertailuarvoja, jotka molemmat komissio antaa täytäntöönpanosäädöksenä (implementing act). Vuosittaisia muutoksia koskevan säädöksen komis-

sio antaa arviolta kesällä 2019 ja päivitettyt vertailuarvot kaudelle 2021—2025 arviolta keväällä 2020.

Muut kolmannen päästökauppakauden keskeiset komission säädökset liittyvät esimerkiksi unionin rekisteriin, päästöoikeuksien huutokauppaan, päästöjen tarkkailuun ja raportointiin, kasvihuonekaasupäästöraporttien todentamiseen ja todentajien akkreditointiin. Lisäksi komissio on antanut valtiontuen suuntaviivat, joilla säännellä muun muassa valtiontuen maksamista päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensoimiseksi. Komissio päivittää mainittuja sääntöjä soveltuvin osin päästökauppakaudelle 2021—2030. Lisäksi komissio tulee antamaan innovaatorahastoa koskevat säännöt delegoituna säädöksenä ja modernisaatorahastoa koskevat säännöt täytäntöönpanosäädöksenä.

Taakanjakoasetus

EU:n päästökauppasektorin ulkopuolisen sektorin, jäljempänä *taakanjakosektori*, osalta kullekin jäsenvaltiolle on asetettu omat päästövähennysvelvoitteensa kaudelle 2021—2030. Velvoitteista säädetään sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021—2030, joilla edistetään ilmastotoimia Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi, sekä asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2018/842, jäljempänä *taakanjakoasetuksessa*.

Taakanjakoasetuksen mukaan Suomen taakanjakosektorin päästövähennysvelvoite vuonna 2030 on 39 prosenttia verrattuna vuoden 2005 tasoon. Tilastokeskuksen mukaan Suomen taakanjakosektorin päästöt vuonna 2005 olivat 33,7 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia, joten Suomen päästötavoite vuodelle 2030 on tämänhetkisen tiedon mukaan noin 20,6 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Kauden 2021—2030 päästövähennysvelvoite muodostuu lineaarisesta polusta, jonka päätepiste on vuoden 2030 tavoite ja lähtötaso määritellään vuosien 2016–2018 keskimääräisten päästöjen mukaan.

Taakanjakoasetuksessa annetaan Suomelle ja joillekin muille jäsenvaltioille mahdollisuus kertaluonteiseen joustoon päästökauppasektorin ja päästökaupan ulkopuolisen sektorin välillä. Jousto toteutettaisiin mitätöimällä taakanjakoasetuksen mukainen määrä päästöoikeuksia ja luomalla unionin rekisteriin vastaava määrä taakanjakosektorin velvoitteiden täyttämiseen käytettäviä päästökiintiöitä. Mitätöitävät päästöoikeudet otettaisiin kyseisen jäsenvaltion huutokaupattavien päästöoikeuksien osuudesta.

Suomen osalta jouston vuosittainen enimmäismäärä olisi kaksi prosenttia Suomen vuoden 2005 taakanjakosektorin päästöistä. Jouston täysimääräinen käyttö alentaisi käytännössä 2030 päästövähennysvelvoitetta 39 prosentin tasolta 37 prosentin tasolle. Vuositasolla jouston enimmäismäärä olisi noin 0,7 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia ja koko kaudella 2021—2030 noin 7 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle jouston käyttämisestä ja sen määrästä. Jäsenvaltio voi päättää kahdesti kauden aikana käyttävänsä joustoa aiemmin ilmoitettua määrää vähemmän.

2.3 Nykytilan arviointi

EU:n päästökauppajärjestelmä toimii tarkoitetulla tavalla usealla mittarilla mitattuna. Järjestelmä on suunniteltu siten, että EU:n päästökauppasektorin päästöt pysyvät asetetun päästökaton alapuolella, mikä varmistaa sektorille asetetun päästövähennystavoitteen täyttymisen. Lisäksi toiminnanharjoittajien velvoitteiden noudatusaste on erittäin korkea, sillä komission mukaan yli 99 prosenttia sektorin päästöistä katetaan kunakin vuonna palauttamalla vaadittu mää-

rä päästöoikeuksia. Voidaan myös arvioida, että päästöoikeusmarkkinat täyttävät hyvin toimivien markkinoiden tunnusmerkit (esimerkiksi likviditeetti ja läpinäkyvyys).

Päästöoikeuden hinta on viime vuosina ollut oletettua matalampi ja päästökaupan ohjausvaikutus on siten odotettua heikompi. EU:n päästökauppajärjestelmän uudistuksen yhteydessä järjestelmää on kuitenkin vahvistettu, ja päästöoikeuksien ylijäämää poistava markkinavakausvaranto käynnistyy vuonna 2019. Kesästä 2017 hinta on kohonnut merkittävästi, ja useat markkina-analytytikot odottavat nousun jatkuvan kohti vuotta 2030. On kuitenkin syytä huomata suuri epävarmuus, joka liittyy arvioihin hintakehityksestä ja järjestelmän vahvistamisen riittävydestä. Komissio tulee säännöllisesti arvioimaan markkinavakausvarannon toimintaa.

Suomessa päästökauppadirektiivi on pantu toimeen päästökauppalaille (311/2011) ja lentoliikenteen päästökaupasta annetulla lailla (34/2010). Nykyinen päästökauppalaki koskee päästökauppakautta 2013—2020. Kansallista lainsäädäntöä on muutettava huhtikuun 8 päivänä 2018 voimaan astuneen päästökauppadirektiivin muutoksen toimeenpanemiseksi.

EU:n päästökauppajärjestelmän toimintaa muutetaan monilta osin päästökauppakautta 2021—2030 varten, ja vaikutukset toiminnanharjoittajiin voivat olla merkittäviä. Muutokset ovat kuitenkin pääosin parametrien arvojen päivittämistä tai muutoin luonteeltaan sellaisia, että kansallisen lainsäädännön kannalta arvioituna keskeiset toimintaperiaatteet säilyvät nykyisen kaltaisina. Siksi voimassa olevan päästökauppalain logiikka ja keskeiset toimintaperiaatteet soveltuvat pääosin myös neljännelle päästökauppakaudelle. Direktiivin toimeenpano ja kansalliset parannukset ovat perusteltua toteuttaa muutoksina nykyiseen päästökauppalakiin.

Kansallisesti on havaittu eräitä parannustarpeita. Laitoksen toiminnanharjoittajalla on oltava voimassa oleva kasvihuonekaasujen päästölupa, jonka myöntää päästökauppaviranomaisena toimiva Energiavirasto. Voimassa olevan lain mukaan lupahakemukseen on liitettävä suunnitelma päästöjen tarkkailemiseksi ja päästöistä laadittavien selvitysten toimittamiseksi päästökauppaviranomaiselle. Jos päästöjen tarkkailumenettelyt laitoksella muuttuvat, päästöjen tarkkailusuunnitelmaa ei ole mahdollista päivittää lupaa muuttamatta. Tarkkailusuunnitelman päivittämismenettelyn keventäminen on päästökauppadirektiivin mukaan mahdollista, ja se keventäisi toiminnanharjoittajien sekä päästökauppaviranomaisen hallinnollista taakkaa.

Maksutta jaettavia päästöoikeuksia koskevista viranomaistehtävistä vastaa Suomessa työ- ja elinkeinoministeriö. Tehtävien hoitamiseen osoitetut resurssit ovat työ- ja elinkeinoministeriössä voimakkaasti keskittyneitä, minkä vuoksi henkilöstövaihdosten mahdollisuus aiheuttaa riskejä tehtävien ajallaan hoitamiselle. Riskejä voidaan hillitä siirtämällä tehtävät Energiaviraston hoidettavaksi, joka Suomen huutokaupanpitäjänä ja päästökauppaviranomaisena vastaa jo nykyisin muista saman luonteisista tehtävistä.

Muutetussa päästökauppadirektiivissä suositellaan, että jäsenvaltiot myöntäisivät valtiontukea päästökaupasta aiheutuvien epäsuorien kustannusten kompensoimiseksi, ja että tuen määrä ei ylittäisi 25 prosenttia jäsenvaltion saamien päästöoikeuksien huutokauppatalojen arvosta. Suositukset tulivat voimaan samaan aikaan kuin päästökauppadirektiivin muutos, eli huhtikuussa 2018. Suomessa tuli kesäkuussa 2017 voimaan laki päästökaupasta johtuvien epäsuorien kustannusten kompensoimisesta (138/2017). Lain mukaan tukea myönnetään vuosina 2016—2020 määräytyvien kustannusten kompensoimiseksi, ja tukijärjestelmä noudattaa komission päästökaupan valtiontukisuuntaviivoissa (2012/C 158/04) säädettäviä vaatimuksia. Kyseiset suuntaviivat koskevat vuosia 2013—2020, ja komissio tulee päivittämään suuntaviivat vuoden 2020 jälkeiselle ajalle. Päivittämisen aikataulusta ja sisällöstä ei vielä ole tietoa,

joten vuoden 2020 jälkeen syntyvien epäsuorien kustannusten mahdolliseen kompensoimiseen ei tässä vaiheessa ole ajankohtaista ottaa kantaa.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Yleistä

Esityksen tavoitteena on muuttaa voimassa olevaa päästökauppalakia siten, että lailla säädettäisiin päästökauppadirektiivin ja sen muuttamisesta annetun direktiivin täytäntöönpanosta vuoden 2020 jälkeiselle ajalle. Laissa säilytettäisiin päästökauppakautta 2013—2020 koskevat säännökset päästökauppadirektiivin täytäntöönpanon vuoksi, mutta niihin tehtäisiin EU-lainsäädännön edellyttämät muutokset. Lisäksi tavoitteena on toteuttaa kansallisesti havaittuja parannuksia sekä vuoden 2020 jälkeiselle ajalle että myös nykyisen päästökauppakauden viimeisille vuosille.

3.2 Päästöoikeuksien jakaminen ja käyttö päästökauppakaudella 2021—2030

Päästöoikeuksien jakomenetelmät

Päästökauppadirektiivissä ja komission säädöksissä säädetään päästökauppakaudella 2021—2030 sovellettavat säännöt päästöoikeuksien kokonaismäärästä, maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoperusteista ja huutokaupasta. Direktiivin toimeenpanemiseksi sekä järjestelmän ymmärrettävyyden vuoksi ehdotetaan, että lakiin sisällytetään keskeiset direktiivin päästöoikeuksien jakoa koskevat periaatteet. Laissa säädettäisiin myös päästöoikeuksien käytöstä muihin tarkoituksiin.

Jäsenvaltiolla on velvollisuus huutokaupata kaikki päästöoikeudet, joita ei jaeta toiminnanharjoittajille maksutta tai käytetä päästökauppadirektiivissä määriteltyihin tarkoituksiin. Laissa säädettäisiin alla kuvattavista poikkeustapauksista, joissa huutokaupattavaa määrää voitaisiin alentaa valtioneuvoston päätöksellä.

Päästökauppasektorin ja taakanjakosektorin välinen kertaluonteinen jousto

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa on linjattu, että Suomen on perusteltua käyttää päästökauppasektorin ja taakanjakosektorin välistä kertaluonteista joustoa. Jouston käyttö keventäisi Suomen taakanjakosektorin päästövähennysvelvoitetta, ja se toteutettaisiin mitätöimällä päästöoikeuksia jotka Suomi muutoin huutokauppaisi.

Jouston aiheuttamat kustannukset ovat arvioidun päästöoikeuden hintakehityksen valossa alhaiset verrattuna taakanjakosektorin päästövähennyskustannuksiin. Lakiesityksessä ehdotetaan, että jouston käyttämisestä päättäisi valtioneuvosto. Päätettäviin asioihin kuuluisivat myös jouston suuruus ja sen myöhempi mahdollinen alentaminen taakanjakoasetuksen mukaisesti.

Päästöoikeuksien vapaaehtoinen mitätöinti

Päästökauppadirektiivin mukaan jäsenvaltiolla on oikeus mitätöidä päästöoikeuksia, mikäli sähköntuotantokapasiteettia suljetaan jäsenvaltion alueella kansallisten lisätoimenpiteiden vuoksi. Enintään päästöoikeuksia saa mitätöidä määrän, joka vastaa asianomaisen laitoksen todennettuja keskimääräisiä päästöjä viiden vuoden aikana ennen sulkemista. Mitätöinti alen-

taa kyseisen jäsenvaltion huutokaupattavien päästöoikeuksien määrää ja siten huutokaupattajia.

EU:n päästökauppajärjestelmää on pitkään kritisoitu argumentilla, että kansalliset päästövähennystoimet eivät vähentäisi päästöjä EU-tasolla. Taustalla on ajatus, että säästävät päästöoikeudet käytettäisiin myöhempien päästöjen tai toisen toiminnanharjoittajan päästöjen kattamiseksi joko samassa tai toisessa jäsenvaltiossa. Riippumatta siitä, onko argumentti pätenyt tähän mennessä, on sen paikkansapitävyys joka tapauksessa heikentymässä. Vuonna 2019 aloittaa toimintansa markkinavakausvaranto, jolla poistetaan markkinoilta päästöoikeuksien ylijäämää ja mitätöidään varannossa säilytettäviä oikeuksia.

Markkinavakausvarannon tarkoista vaikutuksista ei vielä ole varmuutta, ja kysynnän ja tarjonnan tasapainoa on erittäin vaikea ennustaa. Jotta voidaan varmistaa, että kansalliset sähköntuotantokapasiteettia sulkevat lisätoimenpiteet vähentävät EU-tason päästöjä, on perusteltua säilyttää käytettävissä mahdollisuus mitätöidä päästöoikeuksia.

Päästöoikeuksien mitätöinti tulisi Suomessa mahdolliseksi erityisesti toimenpiteistä, joita valmistellaan kivihiilen energiakäytön lopettamiseksi. Hallitus valmistelee lakiesitystä, jolla kivihiilen energiakäyttö kiellettäisiin vuonna 2029. Lisäksi hallitus on päättänyt valmistella kannustepakettia niille kaupunkien kaukolämpöyhtiöille, jotka sitoutuvat luopumaan kivihiilen käytöstä jo vuonna 2025. Direktiivissä ei määritellä mitätöintiin oikeuttavia kansallisia toimenpiteitä, joten oletettavasti mitätöintioikeus koskee sekä mainitun lain että kannustepaketin vuoksi suljettavien laitosten päästöjä.

Mahdollisuus päästöoikeuksien mitätöimiseen saattaisi syntyä myös sellaisista kansallista lisätoimista, joita ei tällä hetkellä osata ennakoida ja jotka eivät välttämättä rajoitu kivihiileen.

Lakiesityksessä ehdotetaan, että valtioneuvostolle annetaan valtuus päättää päästöoikeuksien mitätöinnistä edellä kuvatussa tapauksessa. Valtuus kattaisi mitätöitävien päästöoikeuksien määrästä päättämisen päästökauppadirektiivin mukaisen enimmäismäärän puitteissa. Näin lisättäisiin päästökauppalaan mahdollistavaa luonnetta.

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien hakeminen ja myöntäminen

Päästökauppadirektiivissä edellytetään, että jäsenvaltio toimittaa komissiolle yksityiskohtaisia tietoja laitosten toiminnasta kautta 2021—2025 varten syyskuun 2019 loppuun mennessä, sekä vastaavasti myöhempiä viiden vuoden kausia varten. Laitokselle, josta tietoja ei toimiteta, ei saa myöntää ilmaisjakoa. Tietojen kokoamisesta, tarkistamisesta ja toimittamisesta aiheutuu merkittävää hallinnollista taakkaa niin toiminnanharjoittajalle kuin viranomaiselle. Voimassa oleva laki sisältää kaikkia toiminnanharjoittajia koskevan vaatimuksen tietojen toimittamisesta työ- ja elinkeinoministeriölle. Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen myötä on kuitenkin selvinnyt, että tietoja ei tarvita laitoksista, joille ei haeta ilmaisjakoa. Siksi kyseinen velvoite ehdotetaan poistettavan laista. Ainoastaan ilmaisjakoa hakevien toiminnanharjoittajien olisi toimitettava kyseiset tiedot todentamisraportin kera hakemuksen liitteenä.

Lakiin ehdotetaan lisättävän direktiivin mukaiset ilmaisjaon myöntämisen ja päästöoikeusmäärien muuttamisen periaatteet päästökauppakaudella 2021—2030. Lisäksi laissa ehdotetaan säädettävän päästöoikeuksien hakemisen ja viranomaisen päätöksenteon kansallisista menettelyistä, sekä ymmärrettävyyden edistämiseksi yleisellä tasolla komission ilmaisjakoasetuksen edellyttämistä toiminnanharjoittajan velvoitteista.

Päästöoikeuksien hakemisen ja myöntämisen menettelyt riippuisivat siitä, milloin laitos on ensimmäisen kerran saanut päästöluvan. Kaudella 2021—2025 laitokset, jotka ovat saaneet päästöluvan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2019 katsotaan päästökaupan vakiintuneiksi laitoksiksi, myöhemmin luvan saaneet laitokset päästökaupan uusiksi osallistujiksi. Kaudelle 2026—2030 vastaavana päivänä on 30 päivä kesäkuuta 2024.

Ilmaisjaon myöntäminen päästökaupan vakiintuneelle laitokselle kaudelle 2021—2025 tai kaudelle 2026—2030 edellyttäisi, että toiminnanharjoittaja toimittaa hakemuksen päästökauppaviranomaiselle. Tämä tekisi päätöksen alustavasta päästöoikeusmäärästä ja kuulisi toiminnanharjoittajaa, ja toimittaisi sitten tiedon komissiolle. Päästökauppaviranomainen tekisi lopullisen päätöksen sen jälkeen, kun komissio on vahvistanut tarvittavat tiedot ja sen että päästöoikeudet voidaan myöntää. Menettely vastaa nykyisen päästökauppakauden menettelyitä.

Laissa säädettäisiin myös menettelyt ilmaisjaon hakemisesta ja myöntämisestä päästökaupan uusille osallistujille. Hallintopäätöstä ei tehtäisiin erikseen alustavasta ja lopullisesta päästöoikeusmäärästä kuten nykyisellä päästökauppakaudella, vaan ainoastaan lopullisesta päästöoikeusmäärästä. Tämä vastaa menettelyitä, joita nykyisellä päästökauppakaudella sovelletaan päästöoikeusmäärien alentamiseen. Tällä pyrittäisiin varmistamaan viranomaisen pieni hallinnollinen taakka.

Ilmaisjakoa hakevan toiminnanharjoittajan on tarkkailtava komission ilmaisjakoasetuksessa edellytettäviä tietoja, ja hakemukseen on liitettävä ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelma. Jos toimivaltainen viranomainen ei ole hyväksynyt kyseistä suunnitelmaa, on hakemukseen liitettävä myös suunnitelman todentamisraportti. Tämä on tilanne kaikilla päästökaupan vakiintuneilla laitoksilla, joille haetaan ilmaisjakoa kaudelle 2021—2025. Ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa koskevista muutoksista olisi ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle.

Lakiesityksessä ehdotetaan, että toiminnanharjoittajan, johon komission ilmaisjaon mukautussäädöstä sovelletaan, on vuosittain toimitettava päästökauppaviranomaiselle tiedot laitoksen tuotantotasosta. Komissio on ennalta ilmoittanut, että vastaava velvoite tullaan säätämään syksyllä 2019 annettavalla säädöksellä. Vielä ei ole tietoa, johtaako tietojen toimittamatta jättäminen ilmaisjaon menettämiseen. Mahdollisen kaksinkertaisen rangaistuksen välttämiseksi tietojen toimittamisen laiminlyöntiä ei tässä vaiheessa esitetä rangaistavaksi teoksi.

Lakiesityksessä ehdotetaan, että toiminnanharjoittajan, johon komission ilmaisjakoasetusta sovelletaan, olisi ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle komission ilmaisjakoasetuksen mukaisesta laitosten yhdistymisestä tai laitoksen jakautumisesta. Lain noudattamisen varmistamiseksi ehdotetaan, että lain 73 §:ään lisätään rangaistussäännös ilmoituksen tekemisen laiminlyönnistä. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättävän vaatimus, että toiminnanharjoittaja ilmoittaa komission ilmaisjakoasetuksen 34 artiklassa tarkoitetuista muutoksista päästökauppaviranomaiselle.

Lakiin lisättäisiin säännökset ilmaisjaon muuttamisesta tilanteessa, jossa tuotannon taso nousee tai laskee vähintään 15 prosentilla kahden vuoden liukuvana keskiarvona tarkasteltuna tai muun muutoksen vuoksi. Päästöoikeusmäärä muutettaisiin yhdellä hallintopäätöksellä, kuten nykyisellä päästökauppakaudella toimitaan päästöoikeusmäärän alentamisen osalta.

Lakiin lisättäisiin myös komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukainen säännös, että toiminnanharjoittaja voi luopua oikeudestaan maksutta jaettavaan päästöoikeuksiin. Tämä edellyttäisi, että toiminnanharjoittaja toimittaa hakemuksen päästökauppaviranomaiselle. Ilmaisjasta luopuminen voi esimerkiksi olla perusteltua, jos ilmaisjaon arvo osoittautuu pieneksi.

3.3 Ilmaisjaon myöntämistä koskevien viranomaistehtävien siirtäminen Energiavirastolle

Päästökauppakausilla 2005—2007 ja 2008—2012 ilmaisjaon myöntäminen perustui kansallisiin jakosuunnitelmiin. Ilmaisjaon myöntämiseen liittyvistä viranomaistehtävistä on Suomessa vastannut työ- ja elinkeinoministeriö ja sitä ennen kauppa- ja teollisuusministeriö. Päästökauppakaudesta 2013—2020 alkaen ilmaisjako perustuu EU-tason harmonisointeihin sääntöihin, eikä jäsenvaltioilla ole harkinnanvaraa ilmaisjaon saajien tai määrän osalta. Lakiesityksessä ehdotetaan, että ilmaisjaon myöntämiseen liittyvät viranomaistehtävät siirrettäisiin Energiaviraston hoidettavaksi.

Energiavirasto toimii jo nykyisin Suomen päästökauppaviranomaisena ja hoitaa viranomais-tehtäviä, jotka liittyvät kasvihuonekaasujen päästölupien myöntämiseen ja muuttamiseen, päästökaupparekisterin kansallisiin toimintoihin, päästöoikeuksien vuosittaiseen kirjaamiseen rekisteriin, päästöjen seurannan ja todentamisen valvontaan, todentajien hyväksymiseen sekä lain mukaisten muiden velvoitteiden valvontaan. Energiavirasto toimii myös Suomen huuto-kaupanpitäjänä.

Kullekin vuodelle maksutta myönnettävät päästöoikeudet tulisi kirjata toiminnanharjoittajien rekisteritileille helmikuun 28 päivään mennessä, ja toiminnanharjoittajien on palautettava edellisen vuoden päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia huhtikuun 30 päivään mennessä. Näin ollen toiminnanharjoittajat voivat palauttaa kyseisen vuoden päästöoikeuksia edellisen vuoden päästöjä vastaan, ja päästöoikeuksien riittävän ajoissa kirjaaminen on toiminnanharjoittajille tärkeää. Koska ilmaisjakotehtävien hoitamiseen osoitetut resurssit ovat työ- ja elinkeinoministeriössä voimakkaasti keskittyneitä, aiheuttaa henkilöstövaihdojen mahdollisuus riskejä aikataulussa pysymiselle. Energiaviraston palveluksessa työskentelee puolestaan useita teknisen tason päästökauppatehtäviä hoitavia virkahenkilöitä, joten Energiaviraston olisi mahdollista hajauttaa ilmaisjaon myöntämisen tehtävät nykyistä laajemmin. Lisäksi siirrosta voisi aiheutua synergiaetuja.

Lakiesityksessä ehdotetaan, että siirto toteutettaisiin vaiheittain siirtymäajan puitteissa. Näin Energiavirastolle jäisi riittävästi aikaa kehittää tarvittava osaaminen ja sähköiset järjestelmät. Energiavirasto vastaisi pääosin päästökauppakauden 2021—2030 ilmaisjakotehtävistä, kun taas työ- ja elinkeinoministeriö hoitaisi pääosin loppuun päästökauppakauden 2013—2020 tehtävät.

Tehtävänjaon selkeyden ja resurssien näkökulmasta ei kuitenkaan olisi tarkoituksenmukaista, että mainittuja viranomaistehtäviä hoitaisi useita vuosia rinnakkain sekä työ- ja elinkeinoministeriö että Energiavirasto. Siksi lakiesityksessä ehdotetaan, että vuoden 2021 alusta alkaen Energiavirasto hoitaisi kaikki ilmaisjaon myöntämiseen liittyvät viranomaistehtävät, mukaan lukien ne, jotka koskevat päästökauppakautta 2013—2020. Tämä koskisi sekä työ- ja elinkeinoministeriössä tuolloin vireillä olevia että myöhemmin vireille tulevia asioita.

Suurin osa päästökauppakauden 2013—2020 mainituista tehtävistä saadaan arvion mukaan hoidettua työ- ja elinkeinoministeriössä loppuun vuoden 2020 loppuun mennessä. Erityisesti nykyisen kauden uusia osallistujia koskevia hakemuksia saattaa kuitenkin tulla Energiaviraston käsiteltäväksi. Uusi osallistuja voi hakea vuoden 2020 ilmaisjakoa vielä vuoden 2021 aikana.

Päästökauppakauden 2021—2030 ilmaisjaon myöntämistä koskevista viranomaistehtävistä vastaisi pääosin Energiavirasto. Poikkeuksen muodostaisi kauden 2021—2025 ilmaisjakoa varten tehtävä tietojen kerääminen, tarkistamisen ja toimittaminen komissiolle, jonka hoitaisi

työ- ja elinkeinoministeriö tiukan aikataulun vuoksi. Tiedot on toimitettava komissiolle syyskuun 2019 loppuun mennessä.

Voimassa olevassa laissa ei myönnetä työ- ja elinkeinoministeriölle oikeutta periä maksua ilmaisjakoa koskevan asian käsittelystä. Energiavirastolla on puolestaan oikeus periä kustannusperusteinen maksu hoitamansa asian käsittelystä, ja Energiavirasto tulee perimään toiminnanharjoittajilta käsittelymaksun myös ilmaisjakoa koskevien asioiden käsittelystä. Maksun suuruus säädettäisiin myöhemmin Energiaviraston maksullisia suoritteita koskevalla työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Koska ilmaisjaon hakeminen on vapaaehtoista, voi toiminnanharjoittaja jättää hakematta ilmaisjakoa, jos sen arvo on liian pieni suhteessa käsittelymaksuun. Lisäksi komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaisesti lakiin ehdotetaan kirjattavaksi säännökset, joiden mukaisesti toiminnanharjoittaja voi jättää hakemuksen kyseiselle viiden vuoden kaudelle myönnetystä ilmaisjaosta luopumisesta, vaikka olisi sitä aiemmin hakenut.

3.4 Päästöluvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman erottaminen toisistaan

Voimassa olevan lain mukaan päästöjen tarkkailusuunnitelma sisältyy kasvihuonekaasujen päästölupaan. Päästökauppadirektiivin mukaan jäsenvaltiot voivat sallia, että toiminnanharjoittajat päivittävät seurantasuunnitelmia (päästöjen tarkkailusuunnitelmia) lupaa muuttamatta. Jotta direktiivin sallima menettely olisi mahdollista, ehdotetaan että päästökauppaviranomainen antaisi laitoksen päästölupapäätöksen ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää koskevan päätöksen erillisillä hallintopäätöksillä. Päätökset olisivat kuitenkin yhteydessä toisiinsa niin, että laitoksen päästöluvan myöntäminen edellyttäisi jatkossakin sitä, että sen tarkkailusuunnitelma täyttäisi lain mukaiset edellytykset.

Ehdotetusta muutoksesta seuraisi, että osa päästöjen tarkkailusuunnitelman muutoksista olisi mahdollista tehdä siten, että toiminnanharjoittaja itse päivittäisi muutoksen laitoksen tarkkailusuunnitelmaan ilman, että päästökauppaviranomaisen olisi tarvetta muuttaa tarkkailusuunnitelmaa koskevaa hallintopäätöstään tai myöntämäänsä päästölupaa. Tarkkailusuunnitelmaan päivittämällä tehtävät muutokset olisivat nykyistä joustavammin, nopeammin ja edullisemmin toteutettavissa sekä toiminnanharjoittajan että päästökauppaviranomaisen näkökulmasta. Menettely kannustaisi aiempaa tehokkaammin toiminnanharjoittajaa pitämään laitoksen tarkkailusuunnitelman ajan tasalla.

Päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskevat merkittävät muutokset vaatisivat edelleen päästökauppaviranomaisen hyväksynnän ja tarkkailusuunnitelmaa koskevan päätöksen muuttamista. Tarkkailusuunnitelman hyväksymistä koskeviin aineellisiin edellytyksiin ehdotetulla muutoksella ei ole vaikutusta. Kun tarkkailusuunnitelma hyväksyttäisiin omana hallintopäätöksensä, myös sen peruuttamisesta ehdotetaan lisättävän säännös lakiin. Laitoksen päästölupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma peruutettaisiin samanaikaisesti, koska tarkkailusuunnitelmalla ei olisi itsenäistä merkitystä ilman voimassa olevaa päästölupaa.

3.5 Päästöoikeuksien huutokauppa

Voimassa olevan lain 6 luvussa säädetään, että Suomen päästökauppakaudella 2013—2020 huutokauppaamat päästöoikeudet huutokaupataan komission ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden yhteisesti valitseman huutokauppapaikan kautta. Lakiehdotuksen mukaan Suomi osallistuisi yhteiseen huutokauppapaikkaan myös vuoden 2020 jälkeen alkavilla päästökauppakausilla.

Voimassa olevassa laissa säädetään, että Suomen huutokaupanpitäjistä päättää valtioneuvosto. Valtioneuvosto on määrännyt huutokaupanpitäjäksi Energiaviraston päästökauppakaudelle 2013—2020. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Suomen huutokaupanpitäjänä toimii Energiavirasto, eikä säännöstä rajata mihinkään tiettyyn päästökauppakautteen.

Päästökauppadirektiivissä säädetään innovaatorahaston perustamisesta ja siitä, että 50 miljoonaa päästöoikeutta on myytävä hyvissä ajoin innovaatorahastoon tulouttamista varten. Komissio valmistelee muutosta huutokauppa-asetukseen, jolla velvoitettaisiin kukin EU:n yhteiseen huutokauppaan osallistuvista 25 jäsenmaasta huutokauppaamaan 2 miljoonaa päästöoikeutta vuonna 2020, ja tulouttamaan näin saadut tulot komission osoittamalle tilille. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi veloitteen täytäntöönpanon mahdollistava säännös. Kyseiset päästöoikeudet ovat kolmannelle päästökauppakaudella jakamatta jääneitä markkinavakausvarantoon siirrettäviä päästöoikeuksia, joten niiden myymisellä ja tulouttamisella ei ole suoraa vaikutusta Suomen käyttöön jääviin huutokauppatuloihin. Veloitteen täytäntöönpanosta aiheutuisi huutokaupanpitäjälle ylimääräistä hallinnollista taakkaa vuonna 2020.

3.6 Päästökauppaviranomaisen päätösten täytäntöönpano

Voimassa olevan lain mukaan päästöluvan peruuttamista koskevaa päästökauppaviranomaisen päätöstä on noudatettava päästöoikeuksien kirjaamiskiellon osalta muutoksenhausta huolimatta, samoin kuin päästöoikeuksien luovutuskieltoa koskevaa päätöstä. Muutoin päästökauppaviranomaisen antamien päätösten täytäntöönpano edellyttää niiden lainvoimaisuutta. Päästökauppajärjestelmään kuuluvien toiminnanharjoittajien veloitteet on vuosittain hoidettava EU-lainsäädännössä säädettyinä määräpäivinä.

Todentajan hyväksyntää koskevaa päätöstä ehdotetaan jatkossa noudatettavan välittömästi. Suomessa toimii pieni joukko päästökauppatodentajia, jotka akkreditoidaan ja hyväksytään toimimaan määräajaksi. Päästökauppaviranomaisen hyväksymispäätös edellyttää akkreditointia, jolloin voi syntyä tilanne, että päästökauppaviranomaisen hyväksymispäätös ei aina ehtisi saada lainvoimaa ennen päästöselvityksen todentamisen ajankohtaa. Todentajan hyväksymistä koskevan päätöksen noudattaminen välittömästi edesauttaisi sitä, että toiminnanharjoittajan olisi mahdollista noudattaa päästökauppapalveluitteita lainmukaisissa määräajoissa, mikä olisi etu toiminnanharjoittajien, todentajina toimivien yritysten ja koko järjestelmän luotettavuuden näkökulmasta.

Voimassa olevan lain mukaan työ- ja elinkeinoministeriön tekemästä ilmaisjakopäätöksestä valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jonka on käsiteltävä valitus kiireellisenä. Koska ilmaisjakoasiat siirrettäisiin asteittain päästökauppaviranomaiselle, ehdotetaan päästökauppaviranomaisen ilmaisjakopäätöksistä valittamisessa toimittavan samalla tavoin.

3.7 Päästöoikeuksien kirjaamisen keskeyttäminen

Päästökauppaviranomaiselle ehdotetaan oikeutta keskeyttää ilmaisjaon kirjaaminen laitokselle, jonka toiminta on toistaiseksi keskeytynyt. Toimintansa keskeyttäneestä laitoksesta ei synny päästöjä, jotka olisi katettava päästöoikeuksilla. Ehdotus on komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaan mahdollinen, mutta ei välttämätön, ja se täydentäisi kyseisen asetuksen vaatimusta lopettaa päästöoikeuksien kirjaaminen laitoksen toiminnan päättyessä.

Lakiesityksessä ehdotetaan, että kirjaaminen voitaisiin keskeyttää toiminnan keskeytymistä seuraavan vuoden alussa, mikä olisi yhdenmukainen kirjaamisen lopettamisen kanssa. Kirjaamisen keskeyttämisessä noudatettaisiin komission ilmaisjakoasetuksen säännöksiä, ja toi-

menpidettä voitaisiin arviolta jatkaa niin kauan, kun laitoksen toiminnan jatkumisesta ei ole selvyyttä.

3.8 Muut ehdotukset

Päästöoikeuksien voimassaoloa ja palautettavien päästöoikeuksien rajoituksia koskevat säännökset ehdotetaan muutettavaksi päästökauppadirektiiviin tehtyjen muutosten mukaisiksi.

Kiotoa pöytäkirjan mukaisia hankeyksiköitä on ollut mahdollista käyttää EU:n päästökauppavelvoitteisiin päästökauppakaudelta 2008—2012 lukien. Nykyiset EU-säännökset eivät mahdollista kansainvälisten hankeyksiköiden käyttöä EU:n päästökauppajärjestelmässä vuoden 2020 jälkeen. Komission rekisteriasetusta ollaan uudistamassa ja komissio on alustavasti ilmoittanut, että hankeyksiköiden vaihdon takaraja siirrettäisiin 1 päivään toukokuuta 2021, jotta kaikilla toiminnanharjoittajilla olisi tasapuolinen mahdollisuus hyödyntää vaihto-oikeuskauden 2013—2020 velvoitteisiin. Näin ollen päästökauppalakiin ehdotetaan vastaavasti lisättävän viittaus komission rekisteriasetuksen mukaiseen hankeyksiköiden vaihto-oikeuteen.

Voimassa olevan lain mukaan todentajan hyväksyntä voidaan peruuttaa, ellei todentaja ole päästökauppaviranomaisen kehotuksesta huolimatta korjannut hyväksymisensä edellytyksiä tai toimintaansa koskevia puutteita sille asetetussa määräajassa. Todentajaan kohdistuvia valvontakeinoja ehdotetaan monipuolistettavan säätämällä päästökauppaviranomaiselle toimivalta antaa todentajalle ensisijaisesti varoitus tai huomautus. Energiavirasto hyväksyy todentajia myös uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain (1396/2010), biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain (393/2013) ja päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensoimisesta annetun lain (138/2017) mukaisiin tehtäviin. Mainittujen lakien nojalla todentajalle on mahdollista antaa huomautus tai varoitus, joten ehdotetulla lainmuutoksella yhdenmukaistettaisiin Energiaviraston hyväksymien todentajien valvontaa.

Lakiin ehdotetaan myös erinäisiä teknisluonteisia lisäyksiä tai täsmennyksiä, jotka koskevat muun muassa lain määritelmiä, viittaustapaa päästökauppadirektiiviin sellaisena, kuin se oli voimassa päästökauppadirektiivin muutoksen tullessa voimaan, päästöoikeuksien kirjaamista, todentajan hyväksymistä sekä huutokauppaan osallistumisoikeutta. Muutosehdotukset ovat luonteeltaan lähinnä nykyistä lainsäädäntöä täsmentäviä tai EU-lainsäädännön teknisiä muutoksia toimeenpanevia.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Päästöoikeuden hintakehitys

Päästökauppakauden 2013—2020 alkuvuosina päästöoikeuden hinta pysyi pääosin matalana, ja niinpä EU:n päästökauppajärjestelmän uudistuksen yhteydessä pyrittiin vahvistamaan järjestelmän ohjausvaikutusta. Vuoden 2019 alussa aloittaa toimintansa markkinavakausero, jonka yhtenä tavoitteena on rajoittaa päästöoikeuksien ylitarjontaa päästöoikeusmarkkinoilla. Lisäksi vuodesta 2021 alkaen päästöoikeuksien kokonaismäärää alennetaan vuosittain nykyistä nopeammin.

Kesän 2017 jälkeen päästöoikeuden hinta on kohonnut merkittävästi. Hinta on noussut noin 5 eurosta heinäkuussa 2017 noin 18—22 euroon lokakuun 2018 ensimmäisellä puoliskolla. Lokakuussa 2018 Carbon Pulse -uutistoimisto julkaisi tulokset kyselystä, jossa usea markkina-analyytikko esitti arvionsa hintakehitykselle keskipitkällä aikavälillä. Arvioiden keskiarvoin-

ta vuoden 2025 lopulle oli 27,50 euroa ja vuoden 2030 lopulle 30,90 euroa. Hinnan ennustaminen on kuitenkin erittäin vaikeaa ja arvioihin sisältyy suurta epävarmuutta.

Vaikutukset valtiontalouteen

Vuosina 2013—2017 Suomen saamat päästöoikeuksien huutokauppatulot ovat vaihdelleet 63 ja 95 miljoonan euron välillä vuodessa. Vuonna 2018 huutokauppatuloja arvioidaan kertyvän noin 230 miljoonaa euroa. Päästöoikeuden hinnan nousu vaikuttaa huutokauppatuloihin korotavasti. Alentavasti tuloihin vaikuttaa puolestaan markkinavakaussaranto, joka vähentää Suomen huutokaupattavien päästöoikeuksien määrää merkittävästi vuodesta 2019 alkaen.

Innovaatorahastoon tulouttamista varten Suomi huutokauppaaisi 2 miljoonaa markkinavakaussarannosta otettavaa päästöoikeutta vuonna 2020. Päästöoikeuden hinnalla 20 euroa tämä lisäisi Suomen päästöoikeuksien huutokauppatuloja 40 miljoonalla eurolla vuonna 2020. Toisaalta Suomi tulouttaisi vastaavan summan komission osoittamalle tilille, mikä lisäisi talousarvion menoja vastaavasti samana vuonna. Toimenpide olisi nettovaikutukseltaan kustannusneutraali. Vaikutusta tulo- ja menoarvioihin ei ole huomioitu keväällä 2018 laaditussa julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2019—2022, vaan se huomioitaisiin seuraavan julkisen talouden suunnitelman laadinnassa.

Mikäli valtioneuvosto päättäisi käyttää päästökaupparektorin ja taakanjakosektorin välistä kertaluonteista joustoa, mikä on todennäköistä, alennettaisiin Suomen huutokauppaamaa päästöoikeuksien määrää vastaavasti. Suomelle myönnetty kertaluonteisen jouston enimmäismäärä koko kaudella 2021—2030 on noin seitsemän miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttonnia. Energia- ja ilmastostrategiassa on arvioitu, että jouston käyttäminen täysimääräisesti tarkoittaisi valtiolle yhteensä 160 miljoonan euron menetystä päästöoikeuksien huutokauppatuloihin kaudella 2021—2030. Arvio perustuu 23 euron keskimääräiseen yksikköhintaan. Suurin osa taakanjakosektorin päästövähennystoimista on tätä selvästi kalliimpia. Jouston käyttäminen parantaisi näin ollen taakanjakosektorin päästövähennysvelvoitteen saavuttamisen kustannustehokkuutta.

Mikäli valtioneuvosto päättäisi mitätöidä päästöoikeuksia sen seurauksena, että sähköntuotantokapasiteettia suljetaan kansallisten lisätoimien vuoksi, menettäisi Suomi vastaavan määrän huutokauppatuloja. Päästöoikeuksia voi enintään mitätöidä määrän, joka vastaa suljettujen laitosten todennettuja keskimääräisiä päästöjä viiden vuoden aikana ennen sulkemista. Enimmäismäärä ei välttämättä vastaa paikallisesti aikaansaataavaa päästövähennystä, koska se ei ota huomioon suljettuja laitoksia korvaavien laitosten päästöjä.

Mitätöintiin sallittuun enimmäismäärään liittyy suurta epävarmuutta. Vielä ei ole tiedossa esimerkiksi sitä, kuinka pitkään sulkemisen jälkeen päästöoikeuksia voi mitätöidä tai sitä, koskeeko mitätöinti oikeus sähkön ja lämmön yhteistuotannon (CHP) tapauksessa vain sähkön osuutta vai myös lämmön osuutta laitoksen päästöistä. Mikäli laitos puolestaan kuuluu ennen sulkemistaan tehoreservijärjestelmään, eivät laitoksen päästöt kyseisten vuosien osalta kuvaa tilannetta, jossa laitos olisi normaalissa käytössä.

Hallitus valmistelee toimia hiilivoimasta luopumiseksi. Kunkin hiilivoimalan sulkemisvuoteen, mikä määrää mitätöintiin ensimmäisen mahdollisen ajankohdan, liittyy kuitenkin epävarmuutta. Hiilivoimaloiden eritahtisen sulkemisen vuoksi myös mitätöintiin enimmäismäärä riippuisi vuodesta. Lisäksi kivihiihiltä käytävissä CHP-laitoksissa sähkön osuus päästöistä on tyypillisesti noin kolmannes, joten mitätöintiin enimmäismäärään vaikuttaa se, ulottuuko mitätöintioikeus lämmön osuuteen yhteistuotannon päästöistä. Valtioneuvoston mahdollinen mitätöintipäätös saattaisi olla enimmäismäärää pienempi.

Energia- ja ilmastostrategian perusskenaariossa kivihiilen poltosta aiheutuvat hiilidioksidipäästöt lauhdesähkö- ja CHP-laitoksista ovat noin 1,9 miljoonaa tonnia vuonna 2030. Tästä sähköntuotannon osuus on noin 1,6 ja CHP-lämmön osuus noin 0,3 miljoonaa tonnia. Mitätöitävien päästöoikeuksien enimmäismäärää ja vaikutusta huutokauppatuloihin on erittäin vaikea arvioida, mutta suuruusluokan hahmottamiseksi tarkastellaan tapausta, jossa tietynä vuonna mitätöidään 1,9 miljoonaa päästöoikeutta. Jos päästöoikeuden hinta olisi esimerkiksi 30 euroa, menettäisi Suomi kyseisenä vuotena huutokauppatuloja 57 miljoonaa euroa.

Mahdollisuus päästöoikeuksien mitätöimiseen saattaisi syntyä myös sellaisista kansallista toimista, joita ei tällä hetkellä osata ennakoida ja jotka eivät välttämättä rajoitu kivihiiileen. Tällaisten mitätöintien vaikutusta huutokauppatuloihin ei tässä vaiheessa ole mahdollista arvioida.

EU:n päästökauppajärjestelmän muutoksesta johtuvat yritysvaikutukset

Valtioneuvoston kanslia teetti keväällä 2017 Pöyry Management Consulting Oy:llä selvityksen päästökauppadirektiivin uudistamisen vaikutuksista Suomen energiasektoriin ja teollisuuteen. Selvityksessä arvioidaan, että jos päästöoikeuden hinta nousee 30 euroon vuonna 2030 aiemmin vallinneelta 7 euron tasolta, nousee sähkön hinta suurelle teollisuuskäyttäjälle yli 20 prosenttia ja pienelle teollisuuskäyttäjälle noin 18 prosenttia.

Selvityksen mukaan suurin suomalaisen vientiteollisuuden kilpailuasemaan vaikuttava päästökauppauudistuksen tekijä on päästöoikeuksien hinnan muutos, ja suurin vaikutus päästöoikeuden hinnan siirtymisellä sähkön hintaan. Teräs- sekä paperi- ja selluteollisuuden päästöintensiivisyys on Suomessa pienempi kuin Euroopassa keskimäärin, mutta sähköintensiivisyys puolestaan korkeampi. Siksi korkeampi päästöoikeuden hinta nostaisi suomalaisen teollisuuden kustannuksia enemmän kuin eurooppalaisten kilpailijoiden. Selvityksessä johtopäätöksissä todetaan, että tämä pienentäisi teollisuuden kannattavuutta ja saattaisi heikentää yritysten kykyä investoida, mikäli kasvaneita kustannuksia ei voida siirtää lopputuotteiden hintoihin.

Hiilivuotoluetteloon kuuluvien toimialojen määrä vähenee merkittävästi neljännellä päästökauppakaudella, ja vaikutusta suomalaisiin laitoksiin arvioitiin Pöyry Management Consulting Oy:n toimesta toukokuussa 2018. Vuonna 2017 Suomessa oli 305 hiilivuototoimialoihin kuuluvaa laitosta. Näistä 214 olisi kuulunut 100 prosentin ilmaisjaon piiriin neljännen kauden alustavan hiilivuotoluettelon mukaisella jaottelulla. Hiilivuotoluettelon piiristä putoavien laitojen määrä on 69 ja putoamisvaarassa olevien 22 kappaletta. Niinpä noin 30 prosenttia hiilivuototoimialoihin kuuluvista suomalaislaitoksista putoaisi tai on vaarassa pudota pois 100 prosentin ilmaisjaon piiristä.

Hiilivuotoluettelon supistamisella ei kuitenkaan ole suurta merkitystä suomalaisteollisuuden saaman ilmaisjaon määrään kokonaisuutena, koska suuret energiaintensiiviset teollisuudenalat säilyvät jatkossakin luettelon piirissä. Yllä mainitussa selvityksessä todetaan, että luettelon piiristä putoavien suomalaislaitosten osuus on 2,7 prosenttia hiilivuototoimialojen ilmaisjaosta vuonna 2017. Putoamisvaarassa olevilla laitoksilla vastaava osuus on 0,4 prosenttia. Vaikka kriteereiden kiristyksen vaikutus teollisuuden ilmaisjaon määrään on pieni, yksittäisille toimialoille hiilivuotoluettelosta putoamisella voi olla merkitystä.

Kun huomioidaan sekä hiilivuotoluetteloon pääsevät että ulkopuoliset toimialat, laskisi teollisuuskäyttäjien päästökauppakaudella 2021–2030 kokonaisuudessaan saamaa ilmaisjako yllä mainitun selvityksen mukaan keskimäärin noin 15 prosenttia verrattuna vuoden 2017 tasoon.

Kansallisista muutoksista johtuvat yritysvaikutukset

Toisin kuin työ- ja elinkeinoministeriö nykyisin, Energiavirasto tulisi jatkossa perimään maksun ilmaisjaon myöntämistä koskevan asian käsittelystä. Käsittelymaksujen suuruudesta ei vielä ole varmuutta, ja ne tullaan myöhemmin määrittämään maksuperustelain mukaisesti siten, että ne vastaavat suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää.

Ilmaisjaon myöntämiseen liittyisi neljännellä päästökauppaudella useita hallintopäätöksiä. Alustavasti voidaan arvioida, että kautta 2021—2025 varten tehtäisiin päätös ilmaisjaon myöntämisestä (alustavan arvion mukainen käsittelymaksu 1 500 euroa) ja ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmasta (700 euroa). Kautta 2026—2030 varten tehtäisiin uusi päätös ilmaisjaon myöntämisestä, mutta tarkkailusuunnitelmaa koskevan päätöksen tarpeesta ei vielä ole tietoa. Lisäksi voidaan alustavasti arvioida, että tarpeen mukaan tehtäisiin päätös ilmaisjaon muuttamisesta (500 euroa) ja ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman muuttamisesta merkittävän muutoksen seurauksena (500 euroa). Muutospäätösten lukumäärä vaihtelee esimerkiksi toimialan, laitoksen ja vuoden mukaan.

Esimerkin vuoksi voidaan laskea, että jos laitokselle tehdään kaudella 2021—2025 kolme muutospäätöstä, olisi ilmaisjaon hakemisen ja muutosten käsittelymaksut yllä mainituin hinnoin yhteensä 3 700 euroa, eli keskimäärin 740 euroa vuodessa. Oletetaan, että ilmaisjakoa haetaan 350 laitokselle. Tämä on nykyistä pienempi laitosmäärä, sillä ilmaisjakoa ei luultavasti haeta, kun sen arvo alittaa käsittelymaksujen kustannuksen. Tällöin toiminnanharjoittajille aiheutuisi kaudella 2021—2025 keskimäärin vuosittain yhteensä 259 000 euron suuruinen lisäkustannus käsittelymaksuista. Laskelmaan liittyy tässä vaiheessa suurta epävarmuutta.

Lakiesityksessä ehdotetaan myös, että päästölupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma erotettaisiin toisistaan. Tällöin osa päästöjen tarkkailusuunnitelman muutoksista olisi mahdollista tehdä ilman, että päästökauppaviranomaisen tarvitsisi muuttaa tarkkailusuunnitelmaa koskevaa hallintopäätöstään tai myöntämänsä päästölupaa. Energiavirasto on alustavasti arvioinut, että se ei välttämättä tule perimään käsittelymaksua niistä tarkkailusuunnitelman päivityksistä, jotka eivät ole merkittäviä ja eivät siten edellyttäisi mainitun hallintopäätöksen tai päästöluvan muuttamista.

Suuruusluokan hahmottamiseksi oletetaan nykyisen päästökauppauden perusteella, että päästökauppaudella 2021—2030 tehdään vuodessa 20 sellaista päästöjen tarkkailusuunnitelman muutosta, joista ei peritä käsittelymaksua. Jos keskimääräinen vältetty käsittelymaksu on 2 500 euroa (maksu vaihtelee 1 500 ja 3 500 euron välillä), säästyy toiminnanharjoittajilta käsittelymaksuina yhteensä 50 000 euroa vuodessa nykytilaan verrattuna. Arvioon sisältyy suurta epävarmuutta.

Päästöjen tarkkailusuunnitelman ja päästöluvan erottamisen epäsuorat hyödyt voivat olla merkittävät. Uusi kevennetty menettely pyrittäisiin toteuttamaan siten, että tarkkailusuunnitelmaan päivittämällä tehtävät muutokset olisivat myös nykyistä joustavammin ja nopeammin toteutettavissa sekä toiminnanharjoittajan että päästökauppaviranomaisen näkökulmasta. Mikäli toiminnanharjoittajat pitäisivät päästöjen tarkkailusuunnitelmansa ajan tasalla nykyistä paremmin, vähenisi myös toiminnanharjoittajilta vaadittavien maksullisten parannusraporttien määrä. Tämä keventäisi myös hallinnollista taakkaa sekä toiminnanharjoittajilta että päästökauppaviranomaiselta.

4.2 Vaikutukset viranomaisen toimintaan ja henkilöstöön

Ilmaisjaon myöntämiseen liittyvien viranomaistehtävien siirtäminen Energiavirastolle

Ilmaisjaon myöntämiseen liittyvät viranomaistehtävät siirrettäisiin työ- ja elinkeinoministeriöltä Energiavirastolle vaiheittain. Siirtymäkauden perehdytys ja tietojärjestelmien kehittäminen sekä uuden päästökaupunkauden alku voivat vaatia viranomaisilta nykyistä enemmän henkilöresursseja ja selvitysvaroja. Nämä voidaan hoitaa Energiaviraston nykyisten resurssien uudelleenjärjestelyin taikka työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan sisäisin järjestelyin.

Nykyisin ilmaisjaon myöntämistä koskevien viranomaistehtävien määrä on noin yksi henkilötyövuosi. Valtion virkamieslain (750/1994) 5 a §:n mukaan valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyn yhteydessä virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon kuin tehtävät siirtyvät. Työ- ja elinkeinoministeriöltä on tarkoitus siirtää Energiavirastolle yksi virka arviolta vuoden 2021 alussa, jolloin Energiavirasto vastaisi ilmaisjaon myöntämistä koskevista tehtävistä kokonaisuudessaan. Mainitun pykälän 3 momentin mukaan virkasiirtoihin ei tarvita virkamiehen suostumusta, kun virkasiirto tapahtuu henkilön työssäkäyntialueella tai työssäkäyntialueelle. Valtion virkamieslain 5 a §:n mukaisten tehtäväsiirtojen yhteydessä siirtyvän henkilön palkkaturva määräytyy valtion keskustason virkaehtosopimuksen allekirjoittamispyytäkirjan liitteen jakson 2 määräysten mukaisesti.

Virkasiirto toteutettaisiin valtion virkamieslain ja valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) mukaisesti. Työ- ja elinkeinoministeriössä sekä Energiavirastossa noudatetaan yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annettua lakia (1233/2013), jonka mukaan yhteistoimintaneuvotteluissa on käsiteltävä henkilöstövaikutukset, jotka aiheutuvat olennaisista muutoksista työtehtävissä, työmenetelmissä, töiden järjestelyissä ja työtilojen järjestelyissä sekä siirroista toisiin tehtäviin, toiseen valtion virkaan tai pysyvästi toiselle paikkakunnalle, jollei virka- ja työehtosopimuksesta johdu muuta.

Henkilöstöpoliittisia toimintatapoja virkasiirron toteuttamisessa ohjaa valtioneuvoston 26 päivänä tammikuuta 2012 antama periaatepäätös, jonka tavoitteena on ollut luoda yhtenäiset toimintatavat valtionhallinnossa tapahtuviin organisaation muutostilanteisiin ja turvata henkilöstön palvelussuhteiden jatkuvuus muutostilanteissa. Periaatepäätös sisältää yhteistoimintaa koskevan lausuman, jonka mukaan yhteistoiminta aloitetaan sellaisessa suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa, jossa yhteistoiminnan tarkoituksena oleva vuorovaikutus sekä vaihtoehtoihin ja asiaan vaikuttaminen voi käytännössä toteutua.

Pidemmällä aikavälillä Energiaviraston työmäärään arvioidaan kasvavan noin 2 henkilötyövuodella, mikä johtuu tehtävänsiirron lisäksi muun muassa EU-tason muutoksista ilmaisjakomenettelyihin. Työmäärän kasvu voidaan virkasiirron lisäksi hoitaa Energiaviraston nykyisten resurssien uudelleenjärjestelyin taikka työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan sisäisin järjestelyin.

Päästöluvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman erottaminen toisistaan

Päästöluvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman myöntämisestä jatkossa eri hallintopäätöksillä seuraisi, että päästökauppaviranomaisen on 2021 alkavaa päästökauppakautta varten hyväksyttävä jokaiselle päästökaupan piirissä olevalle laitokselle uusi erillinen päästöjen tarkkailusuunnitelma ja muutettava voimassa olevaa lupaa vastaavasti. Komission päästöjen tarkkailuasetusta muutetaan 2021 alkavaa päästökauppakautta varten, joten ajoittamalla luvan ja tarkkailusuunnitelman erottaminen toisistaan päästökaupunkausien vaihteeseen erottaminen olisi mahdollista tehdä samalla kun tarkkailusuunnitelmat muutenkin tarkistetaan uusia tarkkailuvaatimuksia vastaaviksi.

Kun lupa ja tarkkailusuunnitelma olisi kerran erotettu toisistaan, tarkkailua koskevat muut kuin merkittävät muutokset olisi mahdollista hoitaa tarkkailusuunnitelmaa päivittämällä ilman

päästökauppaviranomaisen hallintopäätöstä. Koska hallintopäätöksen valmistelu on työlästä, ehdotettu kevennetty menettely olisi sekä päästökauppaviranomaisen että toiminnanharjoittajan näkökulmasta aiempaa nopeampaa, joustavampaa ja edullisempaa. Tämä edesauttaisi tarkkailusuunnitelmien pitämistä nykyistä paremmin ajan tasalla, jolloin päästöselvityksen todennuksessa annettaisiin aiempaa harvemmin poikkeamamerkintöjä, mikä johtaisi puolestaan päästökauppaviranomaisen antamien maksullisten parannusraporttipäätösten vähenemiseen. Päästökauppaviranomaisen olisi muutoksen johdosta mahdollista kohdentaa resursseja nykyistä paremmin esimerkiksi merkittävien tarkkailumuutosten käsittelyyn, mikä tehostaisi sen toimintaa ja olisi myös päästökauppaan kuuluvien yritysten etu.

4.3 Ympäristövaikutukset

Päästökaupan ympäristövaikutukset riippuvat keskeisesti EU:n päästövähennystavoitteista sekä jaettavien ja mitätöitävien päästöoikeuksien kokonaismäärästä. Kasvihuonekaasujen päästökatto kiristyy vuosittain 2,2 prosenttia päästökauppakaudella 2021—2030. Näin varmistetaan, että päästökauppasektorin hiilidioksidipäästöt laskevat ainakin 43 prosenttia vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 päästötasoon.

Päästökauppadirektiivi sisältää uudelleentarkastelulausekkeen, jonka mukaisesti komissio arvioi jokaisen Pariisin ilmastopimuksen viisivuotistarkastelun jälkeen erityisesti unionin liisäpolitiikkojen ja -toimenpiteiden tarpeen, mukaan lukien lineaarisen vähennyskertoimen arvon. Ensimmäinen Pariisin sopimuksen viisivuotistarkastelu järjestetään vuonna 2023.

Ilmastonmuutoksen hillinnän lisäksi EU:n päästökauppajärjestelmän tarkoituksena on edistää vähähiilisten ratkaisujen kehittämistä ja käyttöönottoa sekä yleisellä tasolla saastuttaja maksaa-periaatteen toteutumista. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen johtaa myös terveydelle haitallisten päästöjen vähenemiseen. Näin ollen siirtyminen vähähiilisiin ratkaisuihin hiilen vahvemman hintasignaalin vaikutuksesta voi parantaa ilmanlaatua ja sen myötä johtaa myönteisiin terveysvaikutuksiin.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Komission vaikutusarviointien mukaan vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtymiseen tarvittavilla rakennemuutoksilla tulisi olemaan suhteellisen pieni positiivinen tai negatiivinen vaikutus yleiseen työllisyystilanteeseen.

Korkeampi päästöoikeuden hinta heijastuu sähkön markkinahintaan ja siten myös kuluttajahintaan. Pöyry Management Consulting Oy:n selvityksessä arvioidaan, että jos päästöoikeuden hinta nousee aiemmin vallinneelta 7 euron tasolta 30 euroon vuonna 2030, korottaa tämä kotitalouskuluttajan sähkön hintaa noin 7 prosenttia. Päästöoikeuden korkeampi hinta vaikuttaisi korottavasti myös kaukolämmön hintaan sekä maalämmön kustannuksiin.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Lakiesitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä Energiaviraston ja ympäristöministeriön kanssa.

Valtioneuvoston kanslia teetti keväällä 2017 Pöyry Management Consulting Oy:llä selvityksen päästökauppadirektiivin uudistamisen vaikutuksista Suomen energiasektoriin ja teollisu-

teen. Selvityksessä arvioidaan direktiiviuudistuksen vaikutuksia energian hintaan ja vientiteollisuuden kilpailukykyyn.

Valtioneuvoston kanslia teettää Pöyry Management Consulting Oy:llä käynnissä olevaa selvitystä päästökaupan hiilivuotoa ehkäisevistä toiminnoista, jossa on muun muassa arvioitu alustavan hiilivuotoluettelon vaikutusta suomalaistoimijoihin.

Lakiehdotuksen luonnosta on käsitelty keväällä 2018 työ- ja elinkeinoministeriön vetämässä päästökauppalakityöryhmässä, jossa ovat edustettuina päästökaupan toimeenpanon kannalta keskeiset viranomaiset ja sidosryhmät.

Esitysehdotusta ei sen kiireellisyyden vuoksi ole tarkastettu oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esitysluonnoksen lausuntopyyntö lähetettiin 12 päivänä kesäkuuta 2018, ja lausuntoaika päättyi 2 päivänä heinäkuuta 2018. Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisi tiedotteen lausuntopyynnöstä. Myös muut kuin tahot, jolle lausuntopyyntö osoitettiin, saattoivat antaa lausuntonsa esitysluonnoksesta.

Valtion viranomaisista lausunnon antoivat liikenne- ja viestintäministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö ja Energiavirasto. Etujärjestöistä lausunnon antoivat Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Energiateollisuus ry, Kemianteollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Suomen Kiertovoima ry, Teknologiateollisuus ry sekä Ympäristöteollisuus ja palvelut YTP ry. Muista tahtoista lausunnon antoivat Fortum Oyj, Gasum Oy, Helen Oy sekä yksi kansalainen.

Jätteenpolton mahdollista sisällyttämistä päästökauppalaan soveltamisalaan pidettiin useassa lausunnossa ongelmallisena. Sisällyttämisen vaikutus jätteenpolttolaitosten päästökehitykseen arvioitiin epävarmaksi erityisesti siksi, että laitokset pystyvät vain rajallisesti vaikuttamaan käyttämiinsä polttoaineisiin. Lisäksi todettiin, että vaikutukset eri materiaaleille asetettujen kierrätystavoitteiden saavuttamiseen voisivat olla haitalliset. Päästökauppajärjestelmään kuumuminen myös lisäisi selvästi jätteenpolttolaitosten kustannuksia muun muassa päästöoikeuksien hankinnan ja päästöjen seurannan vuoksi. Komissiolta saatujen alustavien tietojen perusteella laitosten sisällyttäminen päästökauppaan otettaisiin täysimääräisesti huomioon taakanjakosektorin päästövähennysvelvoitteen määrittämisessä. Mainittujen syiden takia esityksessä ei ehdoteta jätteenpolttolaitosten sisällyttämistä päästökauppalaan soveltamisalaan.

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman toteutuminen perustuu osaltaan jätteenpolton kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen. Päästöihin ei tällä hetkellä kohdistu hintaohjausta. Jätteenpolttolaitosten päästökehitykseen on mahdollista vaikuttaa myös muulla tavoin kuin sisällyttämällä ne päästökauppalaan soveltamisalaan. Valmistelutyötä jatketaan jätteenpolttolaitosten päästöjen saamiseksi kustannustehokkaan ohjauksen piiriin kartoittamalla vaihtoehtoisia ohjauskeinoja.

Valtiovarainministeriö ja ympäristöministeriö pitivät perusteltuna sitä, että valtioneuvostolle annettaisiin valtuus mitätöidä päästöoikeuksia päästökaupan ulkopuolisen sektorin päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi.

Kolme energioteollisuutta edustavaa lausunnonantajaa sekä ympäristöministeriö tukivat muutosta, jolla valtioneuvostolle annettaisiin valtuus mitätöidä päästöoikeuksia kansallisten sähköntuotantokapasiteettia sulkevien politiikkatoimien seurauksena. Kyseisistä lausunnonanta-

jista kaksi esittivät vielä säännöksen tiukentamista sellaiseksi, että valtioneuvostolla olisi velvollisuus mitätöidä päästöoikeuksia tietyissä tilanteissa. Metsäteollisuus ry ei puolestaan nähty kansallisilla mitätöinneillä saavutettavan ilmastohyötyjä ja vastusti valtuuden antamista. Metsäteollisuus ry ja Teknologiateollisuus ry korostivat päästökaupasta aiheutuvien epäsuorien kustannusten kompensatiotuen tärkeyttä.

Usea lausunnonantaja kannatti ilmaisjaon myöntämistä koskevien viranomaistehtävien siirtämistä Energiavirastolle sekä päästöluvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman erottamista toisistaan. Muutosten uskottiin olevan edullisia sekä toiminnanharjoittajien että viranomaisten kannalta.

Energiavirasto huomautti lausunnossaan, että sen lakisääteiset tehtävät lisääntyvät merkittävästi, jos ilmaisjaon myöntämistä koskevat viranomaistehtävät siirretään viraston hoidettavaksi.

Kaksi teollisuuden etujärjestöä vastusti 75 §:ään ehdotettua muutosta, jolla kasvatettaisiin muutoksenhausta huolimatta noudatettavien Energiaviraston päätösten lukumäärää. Muutoksen nähtiin vievän pohjan varsinkin valittamisesta päästöluvan myöntämistä ja päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskevaan päätökseen (11 §), sillä lausunnonantajien mukaan kaikki mahdolliset ylimääräiset kustannukset realisoituisivat jo ennen päätöksen lainvoimaisuutta. Energiavirasto piti muutosta perusteltuna esitysluonnoksen mukaisin perustein. Lakiehdotusta muokattiin siten, että 11 §:n mukaista päätöstä ei enää ehdoteta noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta. Yhdenmukaisuuden vuoksi myöskään päästöluvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman muutosta koskevaa päätöstä (12 §) ei enää ehdoteta noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta.

Liikenne- ja viestintäministeriö arvioi esitysluonnoksen panevan täytäntöön päästökauppadirektiivin muutoksen riittävässä laajuudessa. Lisäksi ministeriö huomautti, että myös lentoliikenteen päästökaupasta annettua lakia on muutettava, ja että muutokset on päätetty kansallisessa lainvalmistelussa yhdistää kansainvälisen lentoliikenteen maailmanlaajuisen päästöjen hyvitysjärjestelmä CORSIA:n aiheuttamiin muutoksiin.

Lausunnoissa esitettyjen korjaustarpeiden lisäksi lakiehdotusta on lausuntokierroksen jälkeen muokattu erityisesti ilmaisjaon myöntämistä ja hakemista koskevan 5 a—5 e luvun ja ilmaisjaon kirjaamista koskevien pykälien osalta. Nämä on saatettu yhteensopiviksi komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen kanssa, joka saatiin komissiolta vasta lausuntopyynnön jälkeen. Kyseiset muutokset koskevat pääasiassa komission ilmaisjakoasetuksen täytäntöönpanon kansallisia menettelyitä. Lisäksi lakiehdotukseen on tehty erinäisiä täsmennyksiä ja vastaavia muutoksia.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Hallitus antoi lokakuussa 2018 eduskunnalle esityksen laiksi hiilen energiakäytön kieltämisestä. Esityksen mukaan hiilen käyttö sähkön tai lämmön tuotannon polttoaineena olisi kielletty 1.5.2029 alkaen. Kiellosta olisi kuitenkin poikkeuksia sähkön ja lämmön tuotannon huoltovarmuuden ja toimitusvarmuuden turvaamiseksi. Hiilen energiakäytön kieltäminen olisi esimerkki kansallisesta sähköntuotantokapasiteettia sulkevasta lisätoimesta, jonka seurauksena päästöoikeuksien vapaaehtoinen mitätöinti tulisi mahdolliseksi. Lain on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Lain tarkoitus.* Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa kuvattaisiin, että lailla pannaan toimeen päästökauppadirektiivin muutos.

6 §. *Määritelmät.* Pykälän 20 kohdassa *komission ilmaisjakosäädöksen* määritelmää muutettaisiin siten, että siihen kirjattaisiin kyseisen komission säädöksen tarkka nimi ja numero. Näitä ei ole mainittu voimassa olevan lain määritelmässä, koska lakia koskeva hallituksen esitys HE 315/2010 vp annettiin eduskunnalle ennen kuin komissio oli antanut kyseisen säädöksen. Säädös koskee maksutta jaettavien päästöoikeuksien yhdenmukaistettuja jakoperusteita päästökauppakaudella 2013—2020. Tältä osin muutos on lakitekninen, ja se on tarkoitettu parantamaan lain luettavuutta.

Pykälän 20 a kohdassa *komission todentamisasetuksen* määritelmä muutettaisiin tarkoittamaan kulloinkin voimassa olevaa komission todentamisasetusta. Komissio valmistelee uutta todentamisasetusta, jonka on tarkoitus korvata voimassa oleva komission asetus (EU) N:o 600/2012 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitettua kasvihuonekaasupäästöraporttien ja tonnikilometriraorttien todentamisesta ja todentajien akkreditoinnista.

Pykälän viimeisen kohdan (21 kohta) lopussa oleva piste korvattaisiin puolipisteellä, koska pykälän loppuun esitetään lisättäväksi uusia kohtia.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 22 kohta *komission ilmaisjakoasetus*, jolla tarkoitettaisiin komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 1 kohdan nojalla antamaa asetusta maksutta jaettavien päästöoikeuksien yhdenmukaistetuista perusteista vuodesta 2021 alkaen. Ennakkotiedon mukaan komissio antaa säädöksen joulukuussa 2018 ja se astuu voimaan vuoden 2019 alkupuolella.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 23 kohta *komission ilmaisjaon mukautussäädös*, jolla tarkoitettaisiin komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 21 kohdan nojalla antamaa säädöstä sellaisten laitosten, joiden tuotantotaso on noussut tai laskenut kahden vuoden liukuvan keskiarvon perusteella arvioituna yli 15 prosentilla, maksutta jaettavien päästöoikeusmäärien muuttamisesta. Ennakkotiedon mukaan komissio antaa säädöksen vuoden 2019 jälkimmäisellä puoliskolla.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 24 kohta *monialainen korjauskerroin*, jolla tarkoitettaisiin komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 5 kohdan nojalla kullekin vuodelle määrittämää, maksutta jaettavien päästöoikeusmäärien mahdolliseen alentamiseen tarkoitettua kerrointa. Maksutta jaettavia päästöoikeusmääriä alennetaan monialaisella korjauskertoimella siinä tapauksessa, että niiden kokonais määrä muuten ylittäisi varatun enimmäismäärän. Mahdollinen alennus suoritetaan tasaisesti toimialasta tai sen osasta riippumatta. Päästökauppalaissa monialaisen korjauskertoimen määritelmää käytettäisiin ainoastaan vuoden 2020 jälkeen alkavien päästökauppakausien osalta. Päästökauppakautta 2013—2020 koskevia säännöksiä ei muutettaisi sisältämään monialainen korjauskerroin –termiä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 25 kohta *päästökaupan uusi osallistuja*, johon sisällytettäisiin päästökauppakaudella 2021—2030 sovellettava uuden osallistujan määritelmä. Päästökauppadirektiivin mukaisesti tällä tarkoitettaisiin laitosta, joka on saanut kasvihuonekaasu-

päästöjen päästöluvan ensimmäisen kerran kaudella, joka alkaa kolme kuukautta ennen päästökauppadirektiivin mukaista ilmaisjakotietojen komissiolle toimittamisen määräaika, ja päättyv kolme kuukautta ennen seuraavaa tietojen toimittamisen määräaika. Mainittu tietojen toimittamisen määräaika on 30 päivänä syyskuuta 2019 ja sen jälkeen aina viiden vuoden päästä.

Pykälään lisättäisiin uusi 26 kohta *päästökaupan vakiintunut laitos*, jolla tarkoitettaisiin komission ilmaisjakoasetuksessa määriteltävää vakiintunutta laitosta. Määritelmää, samoin kuin komission ilmaisjakoasetusta, sovellettaisiin päästökaudella 2021—2030. Laissa käytettävät määritelmät ovat voimassa myös sen nojalla annettavissa valtioneuvoston ja ministeriön asetuksissa. Maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoperusteista päästökauppakaudelle 2013—2020 annetussa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa (30/2012) on jo määritelty termi *vakiintunut laitos*. Määritelmien erottamiseksi toisistaan ehdotetaan, että neljännellä kaudella käytettäisiin termiä päästökaupan vakiintunut laitos.

Pykälään lisättäisiin uusi 27 kohta *ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelma*, jolla tarkoitettaisiin komission ilmaisjakoasetuksen mukaista suunnitelmaa maksutta jaettaviin päästöoikeuksiin liittyvien tietojen tarkkailusta.

7 §. Toiminnanharjoittajan yleiset velvollisuudet. Toiminnanharjoittajaa koskevia yleisiä velvollisuuksia ehdotetaan tarkennettavan siten, että pykälän 1 kohtaan lisättäisiin velvollisuus hakea hyväksyntää päästöjen tarkkailusuunnitelmalle sen lisäksi, että toiminnanharjoittaja on velvollinen hakemaan kasvihuonekaasujen päästölupaa. Voimassa olevassa laissa päästöjen tarkkailusuunnitelma sisältyy kasvihuonekaasujen päästölupaan. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että päästökauppaviranomainen myöntää päästöluvan ja hyväksyy päästöjen tarkkailusuunnitelman erillisillä hallintopäätöksillä, jolloin lainkohdassa säänneltyjä yleisiä velvollisuuksia ehdotetaan tarkennettavan vastaavasti.

Voimassa olevassa laissa 4 ja 6 kohtaa sovelletaan ilmaisjaon hakemiseen ja siihen liittyvään tietojen toimittamiseen työ- ja elinkeinoministeriölle päästökauppakaudella 2013—2020. Kohdat ehdotetaan muutettavaksi päästökauppakaudelle 2021—2030 sovellettaviksi ja muutokset tulisivat voimaan 1.1.2021. Kyseiset velvoitteet koskisivat toiminnanharjoittajia, jotka hakevat ilmaisjakoa.

2 luku. Kasvihuonekaasujen päästölupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma

Luvun otsikkoon lisättäisiin päästöjen tarkkailusuunnitelma kasvihuonekaasujen päästöluvan rinnalle, koska 2 luvun pykälää ehdotetaan muutettavan siten, että päästölupa ja tarkkailusuunnitelman hyväksyntä annettaisiin eri hallintopäätöksillä.

8 §. Luvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman tarve. Pykälän otsikkoon ehdotetaan lisättäväksi päästöjen tarkkailusuunnitelma kasvihuonekaasujen päästöluvan rinnalle. Voimassa oleva laki edellyttää, että päästökauppalaan soveltamisalaan kuuluvalla laitoksella, josta aiheutuu laitoksen toimintaan liittyviä päästöjä, on oltava kasvihuonekaasujen päästölupa. Päästökauppaviranomainen hyväksyy nykyisin päästöjen tarkkailusuunnitelman osana päästölupapäätöstä. Lakiesityksessä ehdotetaan, että päästökauppaviranomainen hyväksyisi päästöjen tarkkailusuunnitelman myös jatkossa, mutta päästöluvasta erillisellä hallintopäätöksellä. Laitoksen päästöjen tarkkailusuunnitelma liittyisi erillisistä hallintopäätöksistä huolimatta niin kiinteästi päästölupaan, että se hyväksyttäisiin pääsääntöisesti toistaiseksi tai määräajaksi aina vastaavasti kuin laitoksen päästölupa. Luonteva ajankohta päästölupien ja tarkkailusuunnitelmien erottamiselle eri hallintopäätöksiksi olisi päästökauppakauden 2021—2030 alusta.

Velvoite tarkkailla päästöjä koskee 2 momentin mukaan myös lain 4 § ja 5 §:ssä säädettyjä tilanteita, joten päästöjen tarkkailusuunnitelma ehdotetaan lisättäväksi momenttiin luvan rinnalle. *Lupahakemus* ehdotetaan muutettavan *hakemukseksi*, sillä vastaisuudessa 9 §:n mukainen hakemus ei koskisi pelkästään päästölupaa, vaan hakemuksella haettaisiin myös hyväksyntää päästöjen tarkkailusuunnitelmalle.

9 §. *Lupaa ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää koskeva hakemus.* Pykälän otsikkoon ehdotetaan lisättäväksi päästöjen tarkkailusuunnitelma.

Kuten voimassa olevan lain 1 momentin mukaan, päästölupaa ja tarkkailusuunnitelman hyväksyntää koskevaan hakemukseen olisi jatkossakin liitettävä selvitys laitoksesta, sen toiminnasta ja päästöjen lähteistä sekä suunnitelma päästöjen tarkkailemiseksi ja päästöistä laadittavien selvitysten toimittamiseksi päästökauppaviranomaiselle. Kielellisinä muutoksina ehdotetaan, että *suunnitelma päästöjen tarkkailemiseksi* muutettaisiin *päästöjen tarkkailusuunnitelmaksi* ja *suunnitelma päästöistä laadittavien selvitysten toimittamiseksi päästökauppaviranomaiselle* muutettaisiin muotoon *päästöjen raportoimiseksi suunnitellut toimenpiteet*. Asiallisesti kyseiset vaatimukset pysyisivät ennallaan. Ehdotetut uudet termit ovat yleisessä käytössä. Vaatimus siitä, että päästökauppaviranomaiselle olisi myös toimitettava selvitys siitä, että toimintaa saa harjoittaa ympäristönsuojelulainsäädännön nojalla pysyisi ennallaan. Vaikka lainmuutoksessa ehdotetaan, että päästökauppaviranomainen antaisi jatkossa päästöluvasta ja päästöjen tarkkailusuunnitelmasta erilliset hallintopäätökset, lupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma liittyisivät edelleen kiinteästi yhteen ja niitä koskeva hakemus tehtäisiin myös jatkossa yhdellä yhteisellä hakemuksella.

Pykälän 2 momentissa muutettaisiin *lupahakemus* pelkäksi *hakemukseksi*, koska kyseisellä hakemuksella haettaisiin päästöluvan lisäksi päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää.

Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin maininta päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskevasta päätöksestä. Voimassa olevan lain mukainen määräaika hakemuksen käsittelylle pysyisi ennallaan ja sama määräaika koskisi jatkossa sekä lupapäätöksen antamista että päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää.

10 §. *Luvan myöntämisen ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymisen edellytykset.* Pykälän otsikkoon ehdotetaan lisättäväksi päästöjen tarkkailusuunnitelma. Kielellisenä muutoksena ehdotetaan, että pykälän 1 momentin 1 kohdan *suunnitelmat päästöjen tarkkailemiseksi ja päästöistä laadittavien selvitysten toimittamiseksi päästökauppaviranomaiselle* muutetaan muotoon *päästöjen tarkkailusuunnitelma ja päästöjen raportoimiseksi suunnitellut toimenpiteet* vastaavasti kuin 9 §:n 1 momentissa.

Voimassa olevan lain 1 momentin 1 kohdan mukaan toiminnanharjoittajan tarkkailusuunnitelman edellytetään olevan riittävä ja asianmukainen, jotta päästölupa voidaan myöntää. Vastaisuudessa erillisellä hallintopäätöksellä hyväksyttävän päästöjen tarkkailusuunnitelman tulisi olla riittävä ja asianmukainen eli olla käytännössä hyväksymiskelpoinen komission päästöjen tarkkailuasetuksen ja tarvittaessa annettavan työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen näkökulmasta, jotta päästökauppaviranomainen voisi myöntää päästöluvan. Käytännön hakemuskäsittelyssä vaatimukset pysyisivät nykyisellään, mutta koska tarkkailusuunnitelma ei olisi enää osa päästölupaa, ehdotetulla muotoilulla on haluttu korostaa, ettei lupaa olisi mahdollista myöntää, ellei päästöjen tarkkailusuunnitelma ole riittävä ja asianmukainen. Päästöluvan myöntämisen edellytykseksi ei ehdoteta säädettävän valmiiksi hyväksytyä tarkkailusuunnitelmaa, vaan päästökauppaviranomainen voisi joustavasti päättää hyväksyykö se ensin tarkkailusuunnitelmaa koskevan päätöksen ja myöntää sen jälkeen päästöluvan. Käytännössä saman

laitoksen lupaa ja päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskeva hakemus käsiteltäisiin yhdessä ja päätökset annettaisiin lähtökohtaisesti samana päivänä.

Pykälän 1 momentin 2 kohta säilyisi ennallaan. Luvan myöntämisen edellytyksenä olisi jatkossakin, että toiminnanharjoittaja olisi esittänyt selvityksen ympäristösuojelulain mukaisesta luvasta tai siitä, että sillä on muutoin oikeus käyttää laitosta ympäristönsuojelulainsäädännön nojalla. Jos toimintaa saataisiin harjoittaa ympäristönsuojelulainsäädännön nojalla, olisi myös ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja tiedonsaantia, yleisön osallistumisoikeutta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano -oikeutta ympäristöasioissa koskevan yleissopimuksen (SopS 122/2004), jäljempänä Århusin sopimus, mukanaan tuomat velvoitteet täytetty.

Pykälän 2 momentti säilyisi ennallaan. Päästölupa voitaisiin edelleen myöntää, vaikka päätös ympäristönsuojelulain mukaisesta luvasta ei olisi vielä lainvoimainen. Säännöksen tarkoituksena olisi varmistaa, että ympäristönsuojelulain mukaiseen lupaan mahdolliset liittyvät valitusprosessit eivät automaattisesti estäisi toiminnanharjoittajan mahdollisuutta saada päästölupaa laitokselleen. Ympäristölupaa koskevan päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus määräytyy ympäristönsuojelulain 19 luvun perusteella.

Komission päästöjen tarkkailuasetusta sovelletaan suoraan kansallisesti tarkkailusuunnitelman laatimisessa, kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailemisessa ja päästöjen raportoimisessa. Tarkkailusuunnitelmaa koskevat vaatimukset riippuvat mm. laitoksen toiminnosta ja siitä, mitkä sen vuotuiset päästöt ovat. Kun komission tarkkailuasetus on tärkein yksittäinen säädös, joka koskee tarkkailusuunnitelmien sisältöä ja laatimista ja jonka edellytysten mukaisesti päästökauppaviranomainen hyväksyy tarkkailusuunnitelmat, ehdotetaan pykälään lisättäväksi uusi kolmas momentti ja siihen informatiivinen viittaus, jonka mukaan päästöjen tarkkailusuunnitelman laatimisesta ja hyväksymisestä säädetään tarkkailuasetuksessa.

Momentin loppuun ehdotetaan lisättävän valtuutussäännös, jonka nojalla työ- ja elinkeinoministeriö voi tarvittaessa antaa asetuksella tarkempia säännöksiä päästöjen tarkkailusuunnitelman sisällöstä ja komission päästöjen tarkkailuasetuksen täytäntöönpanosta päästöjen tarkkailusuunnitelman osalta. Päästöjen tarkkailusuunnitelma sisältää useita, teknisluonteisia yksityiskohtia, jotka yhdessä muodostavat laitoksen päästöjen tarkkailua ja määrittämistä koskevat säännöt. Komission päästöjen tarkkailuasetus on kansallisesti suoraan sovellettava säädös, mutta tiettyjen asioiden toimeenpanolle jätetään asetuksessa kansallista harkintavaltaa ja niistä voi olla tarpeen säätää työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella. Vastaavia säännöksiä on nykyiselle päästökauppakaudelle annettu 65 §:n nojalla työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella, mutta 10 §:ään ehdotettu päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskeva asetuksenantovaltuus parantaisi lain rakenteen loogisuutta.

11 §. *Lupapäätös ja päätös päästöjen tarkkailusuunnitelmasta.* Pykälän otsikkoon ja 1—3 momenttiin ehdotetaan lisättävän nimenomainen maininta päästöjen tarkkailusuunnitelmasta, koska ehdotetun lainmuutoksen mukaan lupapäätös ja päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskevat päätökset annettaisiin omina hallintopäätöksinään. Päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskevalla päätöksellä ei ehdotetusta muutoksesta huolimatta olisi itsenäistä merkitystä, vaan sen asianosainen ja kohde eli laitos, laitoksen osa tai laitokset sekä pääsääntöisesti sen voimassaolo määräytyisivät yhdenmukaisesti päästölupapäätöksen kanssa. Tarvittaessa estettä ei kuitenkaan olisi sille, että toistaiseksi voimassa olevaan päästölupaan liittyvä tarkkailusuunnitelma myönnettäisiin määräajaksi. Kun päästölupa peruutettaisiin, samaa laitosta koskeva tarkkailusuunnitelman hyväksyntä peruutettaisiin myös.

Kuten voimassa olevan 3 momentin mukaan, kun useampi toiminnanharjoittaja olisi hakenut yhdessä päästölupaa, vastaisivat ne päästölupaehtojen lisäksi yhteisvastuullisesti myös päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskevien vaatimusten täyttämistä.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että momentin alussa luetellaan ne vaatimukset, jotka olisivat yhteisiä sekä päästölupalle että päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymispäätökselle. Momentin lopussa määriteltäisiin 1 ja 2 kohdassa ne vaatimukset, jotka koskisivat ainoastaan päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymispäätöstä. Momentin 2 kohtaan ehdotetaan myös kielellistä tarkistusta eli *päästöistä laadittavien selvitysten toimittamista päästökauppaviranomaiselle koskevat vaatimukset* ehdotetaan muutettavan muotoon *päästöjen raportointia koskevat vaatimukset*. Voimassa olevassa 4 momentissa säännellyt edellytykset kuuluvat kaikki nykyisin päästölupapäätökseen. Ehdotetulla muutoksella ei lisättäisi lupaa ja päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskevia edellytyksiä nykyisestä.

12 §. Luvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman muuttaminen. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavan siten, että siitä ilmenee erikseen luvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman muuttaminen. Kuten voimassa olevan lain mukaan, toiminnanharjoittajan olisi ilmoitettava päästölupaa tai tarkkailusuunnitelmaa koskevista muutoksista ennakkoon päästökauppaviranomaiselle. Kielellisenä muutoksena ehdotetaan, että sekä päästölupaa että päästöjen tarkkailusuunnitelmaa jatkossa *muutettaisiin*, sen sijaan että voimassa olevan lain mukaan lupaa muutetaan, mutta tarkkailua koskevia ehtoja tarkistetaan. Terminologia olisi yhdenmukaista myös komission päästöjen tarkkailuasetuksen kanssa, jonka 15 artiklassa säädetään tarkkailusuunnitelman muutosten hyväksymisestä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan tarkkailusuunnitelmaa koskevien muutosten käsitteleminen jakautuisi kahdenlaiseen menettelyyn riippuen siitä, onko tarkkailusuunnitelmaa koskeva muutos katsottava komission päästöjen tarkkailuasetuksessa tarkoitettulla tavalla merkittäväksi vai ei. Voimassa olevan komission päästöjen tarkkailuasetuksen 15 artiklan 3 kohdassa on esimerkkilista tarkkailusuunnitelman muutoksista, jotka on aina katsottava merkittäviksi. Tällaisia ovat esimerkiksi tarkkailussa sovelletun määrittämistason muutos tai uusien lähdevirtojen käyttöönotto. Lista ei ole tyhjentävä. Merkittävä tarkkailua koskeva muutos ja päästölupaa koskeva muutos vaatisivat hallintopäätöksen antamista, jolla lupapäätöstä tai tarkkailusuunnitelmaa koskevaa hyväksyntää muutettaisiin. Jos muutos ei kuitenkaan olisi merkittävä, esimerkiksi laitoksen vastuuhenkilöiden muutokset tai lähdevirran poistaminen tarkkailusuunnitelmasta, muutos ei vaatisi tarkkailusuunnitelman muuttamista hallintopäätöksellä, vaan se vietäisiin tarkkailusuunnitelmaan siten, että toiminnanharjoittaja tarvittaessa itse päivittäisi tarkkailusuunnitelmaa kyseiseltä osin. Päivittäminen ei siinä tapauksessa olisi enää tarpeen, jos muutos olisi jo hakuvaiheessa tallennettu sähköiseen tarkkailusuunnitelmalomakkeeseen. Päästökauppaviranomaisen tulisi viivytyksettä ilmoittaa toiminnanharjoittajalle, kun tarkkailusuunnitelmaa koskeva muutos ei olisi merkittävä. Ehdotettu muutos on päästökauppadirektiivin 6 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukainen.

Kolmanteen momenttiin tehtäisiin vastaavat tekniset muutokset, jotka aiheutuvat siitä, että päästöjen tarkkailua koskevat ehdot eivät enää jatkossa sisältyisi päästölupaan. Päästökauppaviranomainen voisi jatkossakin asettaa määräajan tarkkailusuunnitelman muutoshakemuksen toimittamiseksi. Komissio valmistelee parhaillaan komission tarkkailuasetuksen muutosta. Asetusmuutoksen johdosta on ennakoitavissa, että kaikkien noin 600 päästökauppalaitoksen tarkkailusuunnitelmat käsitellään uudelleen päästökauppakautta 2021—2030 varten. Tarkkailusuunnitelmien uudelleen käsittelyyn olisi luontevaa yhdistää suunniteltu päästöluvan ja tarkkailusuunnitelmien erottaminen omiksi hallintopäätöksiksiin.

14 §. Toiminnanharjoittajan vaihtuminen. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kasvi-huonekaasujen päästöluvan lisäksi pykälässä säädettäisiin päästöjen tarkkailusuunnitelman tarkistamisesta toiminnanharjoittajan vaihtuessa. Luvan saaneen toiminnanharjoittajan tilalle tuleva toiminnanharjoittaja on velvollinen ilmoittamaan toiminnanharjoittajan vaihtumisesta päästökauppaviranomaiselle. Lupaa ja päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskeva ilmoitus käsiteltäisiin yhdessä ja päätökset annettaisiin lähtökohtaisesti samana päivänä. Kyseessä olisi luvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman tarkistaminen, sillä päästökauppaviranomaisen tulisi ilmoituksen johdosta arvioida onko hakijalla tosiasiallinen määräysvalta laitoksen toiminnasta lain 6 §:n 8 kohdan mukaisesti, jonka johdosta lupaa ja päästöjen tarkkailusuunnitelmaa on muutettava.

Voimassa olevassa laissa uuden toiminnanharjoittajan velvoitteiden alkamisajankohdasta säädetään pykälän 1 momentissa siltä osin, kun kyse on koko luvan siirtymisestä uudelle toiminnanharjoittajalle ja 3 momentissa siltä osin, kun vain osa päästöluvan kattamaa toimintaa siirtyy uudelle toiminnanharjoittajalle. Selvyyden vuoksi ehdotetaan, että velvoitteiden alkamisajankohdasta molemmissa tapauksissa säädettäisiin vain 3 momentissa.

16 §. Luvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelmapäätöksen peruuttaminen. Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavan siten, että siinä ilmenee tarkkailusuunnitelman hyväksyntää koskevan päätöksen peruuttaminen päästöluvan peruuttamisen lisäksi.

Voimassa olevan 3 momentin 2 kohdan mukaan päästökauppaviranomainen voi peruuttaa luvan silloin, kun toiminnanharjoittaja laiminlyö päästökauppaviranomaisen kehotuksesta huolimatta ilmoittaa sellaisesta muutoksesta, joka voi edellyttää päästöluvan muuttamista tai lupaehtojen tarkistamista. Jotta lainkohta olisi linjassa sen kanssa, että päästöjen tarkkailua koskevien ehtojen ehdotetaan sisältyvän jatkossa päästöjen tarkkailusuunnitelmaan, ehdotetaan että 3 momentin 2 kohdan loppu ”lupaehtojen tarkistamista” muutettaisiin muotoon ”päästöjen tarkkailusuunnitelman muuttamista”.

Kun laitokselle erillisellä päätöksellä myönnetty päästölupa peruutettaisiin, ei laitosta koskevalla päästöjen tarkkailusuunnitelmalla olisi enää itsenäistä tarkoitusta. Näin ollen ehdotetaan 4 momentin loppuun lisättävän säännös jonka mukaan, kun laitoksen päästölupa peruutetaan, peruutettaisiin vastaavasti päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntä.

16 a §. Laitoksen toiminnan lopettaminen. Voimassa olevassa laissa pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään ehdoista, joiden mukaan laitoksen katsotaan lopettaneen toimintansa päästökauppakaudella 2013—2020. Toiminnan lopettamisen ehdot päästökauppakaudella 2021—2030 säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa, johon 1 momentissa kirjattaisiin viittaus.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muutosten ilmoitusvelvollisuudesta, josta voimassa olevassa laissa säädetään pykälän 3 momentissa. Säännöksestä ehdotetaan poistettavaksi voimassa olevan lain mukainen asetuksenantovaltuus. Momentissa säädettäisiin sen sijaan, että toiminnanharjoittajan on ilmoitettava lopettamisesta välittömästi päästökauppaviranomaiselle.

17 §. Päästöoikeuksien kirjaamatta jättäminen. Voimassa olevassa laissa säädetään, ettei päästökauppaviranomainen saa kirjata päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisia vuosittain kirjattavia päästöoikeuksia laitoksen tilille sen jälkeen, kun laitosta koskeva päästölupa on peruutettu. Laitoksen toiminnan lopettamista koskien säädetään, että päästökauppaviranomainen ei saa kirjata päästöoikeuksia toiminnan lopettamisesta lähtien.

Komission ilmaisjakoasetuksessa tullaan säätämään päästöoikeuksien kirjaamiskiellosta liittyen laitoksen toiminnan lopettamiseen. Asetuksen mukaan laitoksen katsotaan lopettaneen toi-

mintansa muun muassa silloin, kun päästölupa on peruutettu. Asetus on kansallisesti suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä, jolloin kirjaamiskiellosta ei luvan peruuttamisen osalta olisi enää tarpeen erikseen säätää päästökauppalaissa. Vaikka asetusta sovelletaan suoraan, olisi päästökauppalaissa edelleen aiheellista selvyuden vuoksi säätää kirjaamiskiellosta laitoksen toiminnan lopettamisen johdosta. Johdonmukaisuuden vuoksi ehdotetaan, että laitoksen toiminnan lopettamista seuraavasta kirjaamiskiellosta säädettäisiin luvussa 9, joka koskee päästöoikeuksien kirjaamista, palauttamista, mitätöintiä ja voimassaoloa. Koska jatkossa päästökauppalaissa ei enää säädettäisi nimenomaisesti kirjaamiskiellosta liittyen päästöluvan peruuttamiseen, ehdotetaan että 17 § kumotaan.

3 luku. Päästöoikeuksien kokonaismäärä ja jakomenetelmät

18 §. Päästöoikeuksien kokonaismäärä. Päästökauppakaudella 2013—2020 päästöoikeuksien kokonaismäärää vähennetään vuosittain lineaarisesti 1,74 prosenttia. Vuodesta 2021 alkaen kokonaismäärää vähennetään lineaarisesti 2,2 prosenttia. Ensimmäiseen momenttiin lisättäisiin vuodesta 2021 alkaen käytettävä arvo 2,2 prosenttia. Lisäksi tehtäisiin kielellinen täsmennys EU:n päästökauppajärjestelmään viittaamisen osalta.

19 §. Päästöoikeuksien jakomenetelmät päästökauppakaudella 2013—2020. Pykälän 3 ja 4 momentissa korvattaisiin viittaus päästökauppadirektiiviin viittauksella vanhaan päästökauppadirektiiviin. Kyseisissä lainkohdissa viitataan päästökauppadirektiivin sellaisiin kohtiin, joita muutettiin päästökauppadirektiivin muutoksella päästökauppakautta 2021—2030 varten. Päästökauppadirektiivin muutos astui voimaan 8 päivänä huhtikuuta 2018, mutta jäsenmaat veloitettiin säilyttämään vanhan päästökauppadirektiivin kyseiset kohdat täytäntöön pantuna joulukuun 31 päivään 2020 saakka. Lakimuutos olisi tältä osin tekninen ja varmistaisi direktiivin täytäntöönpanon.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka koskisi vuodesta 2019 alkaen markkinavakausvarantoon siirrettäviä päästöoikeuksia. Näin säännös saatettaisiin päästökauppadirektiivin mukaiseksi. Selkeyden vuoksi 4 momentti ehdotetaan kirjattavan kolmen kohdan muodossa.

Markkinavakausvarantoon siirretään joka vuosi (vuoden x syyskuu — vuoden x+1 elokuu) päästöoikeuksia määrä, joka vastaa tiettyä osuutta tuoreimman tiedon mukaan (vuoden x-1 loppussa) markkinoilla olevien päästöoikeuksien määrästä, jäljempänä *sisäänsiirto-osuus*. Sisäänsiirto-osuus on 24 prosenttia 31 päivään joulukuuta 2023 saakka ja 12 prosenttia sen jälkeen. Päästöoikeuksia ei kuitenkaan siirretä varantoon, jos siirrettävä määrä on alle 100 miljoonaa päästöoikeutta. Toisin sanoen päästöoikeuksia ei siirretä varantoon, jos tuoreimman tiedon mukaan liikkeellä olleiden päästöoikeuksien määrä on alle 417 miljoonaa päästöoikeutta (sisäänsiirto-osuuden ollessa 24 prosenttia) tai alle 834 miljoonaa päästöoikeutta (sisäänsiirto-osuuden ollessa 12 prosenttia).

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, johon siirrettäisiin voimassaolevan lain 36 §:n 1 momentin mukainen säännös siitä, että komissio laskee Suomen huutokaupattavien päästöoikeuksien määrän päästökauppadirektiivin mukaisesti. Siirto varmistaisi lain loogisen rakenteen uuden 19 a §:n kanssa.

19 a §. Päästöoikeuksien jakomenetelmät päästökauppakaudella 2021—2030. Päästökauppakaudella 2021—2030 päästöoikeudet jaetaan täysin harmonisoitujen jakomenetelmien mukaisesti. Päästökauppadirektiivin 10 artiklassa säädetään päästöoikeuksien huutokauppaa koskevista periaatteista ja 10 a artiklassa maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoperiaatteista. Pykälässä säädettäisiin direktiivin mukaisista jakomenetelmistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että lain soveltamisalaan kuuluville laitoksille jaettaisiin maksutta päästöoikeuksia siten kuin 5 a—5 e luvussa säädetään. Vuodesta 2021 alkaen ilmaisjaon enimmäismäärää rajoittaa huutokaupattaville päästöoikeuksille asetettu 57 prosentin osuus päästöoikeuksien kokonaismäärästä. Ilmaisjaon määrää tasoitetaan huutokaupattavaan osuuteen saakka vuositasolla siten, että jakamatta jäänyttä maksutta jaettavien päästöoikeuksien osuutta voidaan käyttää tulevana vuosina ilmaisjaon tarpeisiin. Jos laitospohjaisesti laskettu ilmaisjaon yhteismäärä kuitenkin ylittää sille varatun enimmäismäärän, korotetaan enimmäismäärää enintään kolmen prosenttiyksikön verran kaikista päästöoikeuksista. Mikäli enimmäismäärä ei siitä huolimatta riitä, leikataan kaikille laitoksille maksutta myönnettävää päästöoikeusmäärää tasaisesti monialaisella korjauskertoimella. Jos ilmaisjaon enimmäismäärään riittää puolestaan alle kolmen prosenttiyksikön korotus, käytetään muuten huutokaupattavien päästöoikeuksien osuudesta enintään 50 miljoonaa päästöoikeutta innovaatorahaston perustamiseen ja enintään 0,5 prosenttia päästöoikeuksien kokonaismäärästä vuosina 2021—2030 modernisaatorahaston perustamiseen.

Jos edellä mainittua rahastojen koon kasvatus ei tehdä, käytetään innovaatorahaston perustamiseen yli 450 miljoonaa päästöoikeutta ja modernisaatorahastoon 2 prosenttia päästöoikeuksien kokonaismäärästä. Päästöoikeuksien käyttö näihin EU-tason rahastoihin kuvattaisiin pykälän 3 momentissa.

Päästökauppadirektiivi velvoittaa jäsenmaat huutokauppaamaan kaikki päästöoikeudet, joita ei jaeta maksutta, siirretä markkinavakausvarantoon tai vapaaehtoisesti mitätöidä, kuten tarkemmin kuvataan alla. Maksutta jaettavien päästöoikeuksien katsotaan kyseisessä velvoitteessa sisältävän myös ne innovaatorahaston perustamiseen käytettävät päästöoikeudet, jotka muuten jaettaisiin maksutta. Vastaava säännös sisältyisi pykälän 4 momenttiin. Lisäksi momentissa todettaisiin, että komissio laskee Suomen huutokaupattavien päästöoikeuksien määrän päästökauppadirektiivin 10 ja 10 a artiklan mukaisesti.

Jäsenvaltioiden osuudet huutokaupalla myytävistä päästöoikeuksista määräytyvät siten, että 90 prosenttia jäsenvaltioiden huutokaupattavista päästöoikeuksista jaetaan aikaisempien vuosien todennettujen päästöjen perusteella. Jäljelle jäävät 10 prosenttia huutokaupattavista päästöoikeuksista jaettaisiin tiettyjen jäsenvaltioiden kesken yhteisvastuullisuuden, kasvun ja yhteenliittämisen edistämiseksi direktiivissä tarkemmin määrättyllä tavalla.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin Suomen huutokaupattavan päästöoikeusmäärän mahdollisesta alentamisesta. Valtioneuvostolle ehdotetaan annettavan valtuus päättää päästökaupparektorin ja taakanjakosektorin välisen kertaluonteisen jouston käytöstä sekä päästöoikeuksien vapaaehtoisesta mitätöinnistä tapauksessa, jossa sähköntuotantokapasiteettia suljetaan kansallisten lisätoimien vuoksi. Molemmista tapauksista Suomen huutokaupattavien päästöoikeuksien määrää alennettaisiin, mikä pienentäisi Suomen päästöoikeuksien huutokaupasta saamia tuloja.

Kertaluonteisen jouston käyttömahdollisuudesta säädetään taakanjakoasetuksen 6 artiklassa. Mikäli jäsenmaa aikoo käyttää kertaluonteista joustoa kaudella 2021—2030, on siitä ilmoitettava komissiolle vuoden 2019 loppuun mennessä. Ilmoituksen tulee sisältää jouston määrä prosentteina kunakin kauden 2021—2030 vuotena. Jäsenmaa voi alentaa aiemmin ilmoitettua prosenttimäärää vuosina 2024 ja 2027. Taakanjakoasetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan päästökauppa- ja taakanjakosektorien rekisteristä vastaava keskusvalvoja ottaa jäsenmaan pyynnöstä jouston huomioon jäsenmaan taakanjakosektorin päästövähennyssitoumuksessa.

Valtioneuvoston valtuuteen päättää kertaluonteisesta joustosta sisältyisi jouston käyttöäie vuoden 2019 loppuun mennessä, jouston suuruus prosentteina kunakin kauden 2021—2030

vuotena, vuosien 2024 ja 2027 mahdollisuus alentaa aiemmin ilmoitettua jouston prosenttimäärä sekä mahdolliset muut joustoon liittyvät asiat.

Päästöoikeuksien vapaaehtoisesta mitätöinnistä säädetään päästökauppadirektiivin 12 artiklan 4 kohdassa, kuten kuvataan tarkemmin lakiesityksen yleisperusteluissa. Jäsenmaan on ilmoitettava mitätöinneistä komissiolle siten, kuin tullaan myöhemmin säätämään komission päästöoikeuksien huutokauppaa koskevassa asetuksessa.

4 ja 5 luku

Lain 5 luvun otsikkoon ehdotetaan lisättäväksi viittaus päästökauppakautteen 2013—2020, koska päästökauppakaudella 2021—2030 sovellettavat vastaavat käytännöt säädettäisiin uusiin lukuihin. Täten 5 luvun otsikko muutettaisiin muotoon *Uudet osallistujat sekä laitosten toiminnan lopettaminen tai vähentäminen päästökauppakaudella 2013—2020*.

21, 25—32 ja 34—35 §

Lain 4 ja 5 luvussa esiintyy useita viittauksia päästökauppadirektiivin sellaisiin kohtiin, jotka koskevat päästöoikeuksien jakamista maksutta päästökauppakaudella 2013—2020, mutta jotka muutettiin päästökauppadirektiivin muutoksella päästökauppakautta 2021—2030 varten. Päästökauppadirektiivin muutos astui voimaan 8 päivänä huhtikuuta 2018, ja jäsenmaat veloitettiin säilyttämään täytäntöön pantuna päästökauppadirektiivin, sellaisena kuin se on voimassa 19 päivänä maaliskuuta 2018, jäljempänä *vanhan päästökauppadirektiivin*, kyseiset kohdat joulukuun 31 päivään 2020 saakka. Näin varmistetaan, että päästöoikeuksien maksutta jakamiseen sovelletaan nykyisiä menettelyitä päästökauppakauden 2013—2020 loppuun saakka.

Yllä mainitun veloitteen täyttämiseksi viittaus päästökauppadirektiiviin ehdotetaan korvattavan viittauksella vanhaan päästökauppadirektiiviin niissä lainkohdissa, joissa lain yksiselitteisyys voisi muutoin vaarantua. Lakimuutos olisi tältä osin tekninen ja tehtäisiin seuraavissa lainkohdissa: 21 §:n 3 momentin 3 kohta ja 27 §:n johdantokappale.

Työ- ja elinkeinoministeriö hoitaa voimassa olevan lain 4 ja 5 luvussa säädettyjä viranomais-tehtäviä, jotka liittyvät päästökauppakaudella 2013—2020 ilmaisaon myöntämiseen. Lakiesityksessä ehdotetaan, että mainitut tehtävät siirrettäisiin Energiaviraston hoidettavaksi vuoden 2021 alussa.

Päästökauppaviranomainen muutettaisiin päästökauppakautta 2013—2020 koskevien mainittujen viranomaistehtävien hoitajaksi seuraaviin lainkohtiin, ja ne saatettaisiin voimaantulosäännöksillä tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021: 25 §:n 3 momentti, 26 §:n 2 momentti, 29 §:n 1 momentti, 30 §:n 1—3 momentti, 31 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 32 §:n 2 momentti, 34 §:n johdantokappale ja 35 §:n 2 momentti. Koska päästöoikeusmääriä koskevat päätökset tekisi työ- ja elinkeinoministeriön sijasta päästökauppaviranomainen, kumottaisiin päätösten tiedonantoa koskevasta pykälästä työ- ja elinkeinoministeriötä koskeva vaatimus antaa ne tiedoksi päästökauppaviranomaiselle. Tämä muutos tehtäisiin seuraaviin pykäliin, ja ne saatettaisiin siirtymäsäännöksillä tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021: 26 §:n 1 momentti, 32 §:n 1 momentti ja 35 §:n 1 momentti.

5 a luku. Maksutta jaettavat päästöoikeudet vuoden 2020 jälkeen alkavilla päästökauppakausilla

35 a §. *Yleiset jakoperusteet päästökauppakaudella 2021—2030.* Päästökauppadirektiivin muutoksessa edellytetään, että jäsenvaltio toimittaa komissiolle tietoja laitosten toiminnasta kautta 2021—2025 varten 30 päivään syyskuuta 2019 mennessä, sekä vastaavasti myöhempiä viiden vuoden kausia varten. Maksutta jaettavia päästöoikeuksia ei saa myöntää laitokselle, jonka osalta tietoja ei toimiteta. Vaadittavien tietojen määrä on suuri ja tarkkuus yksityiskohtainen, ja niiden kokoamisesta, tarkistamisesta ja toimittamisesta komissiolle aiheutuu merkittävää hallinnollista taakkaa niin toiminnanharjoittajalle kuin viranomaiselle.

Aiemmin ei ollut tiedossa, onko yllä mainitut tiedot toimitettava komissiolle vain ilmaisjakoa hakevista vai kaikista lain soveltamisalaan kuuluvista laitoksista. Jotta voitiin varmistaa, että Suomi pystyy joka tapauksessa täyttämään toimitusvelvoitteen ja jotta todentajat ehtivät hankkia tietojen todentamiseen tarvittavan akreditoinnin, lisättiin lailla 443/2018 päästökauppalain 35 a §:ään kaikkia toiminnanharjoittajia koskeva velvoite tietojen toimittamisesta. Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen myötä on selvinnyt, että tiedot on toimitettava komissiolle vain ilmaisjakoa hakevien laitosten osalta. Siksi kyseinen velvoite ehdotetaan poistettavaksi lain 35 a §:stä. Vastaavat säännökset tietojen toimittamisesta laitoksista, joille haetaan ilmaisjakoa, säädettäisiin 5 b luvussa. Lain 35 a §:ssä säädettäisiin puolestaan ilmaisjaon yleiset jakoperusteet.

Pykälän 1 momentissa olisi päästökauppadirektiiviä vastaavat säännökset, joissa määritellään ilmaisjakoa saavat toimialat ja niiden niin sanotut hiilivuotokertoimet. Toimialakohtainen hiilivuotokerroin määrää prosenttiosuuden, jonka verran toimialaan kuuluva laitos saa maksuttomia päästöoikeuksia suhteessa päästökauppadirektiivin 10 a mukaisesti laskettuun määrään. Laskennallinen määrä perustuu laitoksen tuotantotasoon, tehokkainta 10 prosenttia laitoksista kuvaavaan vertailuarvoon sekä erilaisiin korjauskertoihin.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan sähköntuotannolle ei myönnettäisi ilmaisjakoa päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 1 kohdassa mainittua prosessikaasuista tuotettua sähköä lukuun ottamatta. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin 100 prosentin ilmaisjaosta hiilivuoto-toimialoille, joihin energiantensiivinen teollisuus pääosin kuuluu. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin kaukolämmölle myönnettävästä ilmaisjaosta ja 4 kohdassa asteittain alenevasta ilmaisjaosta muille toimialoille.

Pykälän 2 momentin mukaisesti ilmaisjaon määrä perustuisi komission määrittämiin vertailuarvoihin. Päästökauppadirektiivin mukaisesti komissio päivittää vertailuarvot kaudelle 2021—2025 ja 2026—2030.

Pykälän 3 momentin mukaan päästökaupan vakiintuneen laitoksen ilmaisjaon määrää alennettaisiin tarvittaessa monialaisella korjauskertoimella. Alennus tehdään siinä tapauksessa, että laitokohtaisesti laskettu maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä ylittää niille EU:n päästökauppajärjestelmän tasolla varatun kokonaismäärän. Korjauskerroin on saman suuruinen toimialasta riippumatta. Niinä vuosina, joina monialaista korjauskerrointa ei käytetä, alennettaisiin tehokkaalla yhteistuotannolla tuotettua lämmön ja jäähdytyksen päästöoikeusmäärää lineaarisesti 2,2 prosenttia vuodessa. Päästökaupan uuden osallistujan päästöoikeusmäärää puolestaan alennettaisiin lineaarisesti 2,2 prosenttia vuodessa. Ehdotetut säännökset vastaavat päästökauppadirektiivin säännöksiä.

35 b §. *Päästökaupan uusille osallistujille varattu päästöoikeusmäärä päästökauppakaudella 2021—2030.* Pykälässä säädettäisiin päästökaupan uusille osallistujille päästökauppakautta 2021—2030 varten varattavasta päästöoikeusmäärästä, jäljempänä *uusien osallistujien varannosta*. Varanto koostuu päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 7 kohdan mukaan päästökauppakaudella 2013—2020 jakamatta jäävistä päästöoikeuksista sekä 200 miljoonasta markkinavakausvarantoon siirretystä päästöoikeudesta. Uusien osallistujien varannosta enintään 200 miljoonaa päästöoikeutta palautetaan markkinavakausvarantoon päästökauppakauden 2021—2030 päättyessä, jos niitä ei ole jaettu kyseisellä kaudella. Koska varannon koko on ennalta määrätty, on mahdollista, että varannon päästöoikeudet loppuvat kesken.

Uusien osallistujien varanto on koko EU:n päästökaupparjestelmän yhteinen, ja siitä myönnetään päästöoikeuksia uusille päästökaupan osallistujille päästökauppakaudelle 2021—2030. Lisäksi varannosta myönnetään tai sinne siirretään päästöoikeuksia silloin, kun laitoksille maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrää muutetaan sen vuoksi, että laitoksen tuotantotasoa on noussut tai laskenut kahden vuoden liukuvan keskiarvon perusteella arvioituna yli 15 prosenttia. Vuodesta 2021 alkaen varantoon siirretään myös päästöoikeudet, jotka jäävät jakamatta laitoksen lopetettua toimintansa.

35 c §. *Laitosten tuotantotason muutokset päästökauppakaudella 2021—2030.* Pykälän mukaan laitoksille päästökauppakaudella 2021—2030 maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrää korotettaisiin tai alennettaisiin vuosittain tuotantotason muutosten perusteella. Päästöoikeusmäärien korottaminen tai alentaminen edellyttäisi, että laitoksen tuotantotasoa on noussut tai laskenut kahden vuoden liukuvan keskiarvon perusteella arvioituna yli 15 prosenttia verrattuna alkuperäiseen tasoon, jota on käytetty maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrittämiseksi kaudelle 2021—2025 tai kaudelle 2026—2030. Päästöoikeusmäärien muutokset tehtäisiin joka vuosi, jolloin yllä mainittu edellytys täyttyy. Päästöoikeusmäärien muutokset tehtäisiin komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 21 kohdan nojalla antaman säädöksen edellyttämällä tavalla.

35 d §. *Viranomaistehtävät vuoden 2020 jälkeen alkavilla päästökauppakausilla.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin päästökauppaviranomaisen ja työ- ja elinkeinoministeriön välisestä toimivallanjaosta komission ilmaisjakoasetuksessa ja komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä säädettävien tehtävien osalta. Ehdotettu säännös noudattaa esityksen yleisempää ehdotusta siirtää ilmaisjaon myöntämiseen liittyvät viranomaistehtävät työ- ja elinkeinoministeriöltä Energiavirastolle. Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaiset viranomaistehtävät liittyvät erityisesti ilmaisjakoa koskevien hakemusten käsittelyyn, ilmaisjaon tarkkailua koskeviin viranomaistehtäviin sekä yhteydenpitoon komission kanssa. Komission ilmaisjaon mukautussäädöksen mukaiset viranomaistehtävät tulevat arvion mukaan liittymään laitosten vuosittaisien tuotantotietojen käsittelyyn, ilmaisjaon vuosittaisiin muutoksiin ja yhteydenpitoon komission kanssa.

5 b luku. Päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupan vakiintuneille laitoksille päästökauppakaudelle 2021—2030

35 e §. *Päästöoikeuksien hakeminen päästökaupan vakiintuneille laitoksille.* Pykälän 1 momentin mukaan maksuttomien päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupan vakiintuneelle laitokselle edellyttäisi, että toiminnanharjoittaja toimittaa kyseistä viiden vuoden kautta koskevan hakemuksen päästökauppaviranomaiselle määräajassa. Hakemuksen toimittamisen määräajaksi ehdotetaan huhtikuun 30 päivää vuosina 2019 ja vuonna 2024. Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksessa esitetään määräajaksi toukokuun 30 päivä kyseisinä vuosina, mutta annetaan jäsenvaltiolle mahdollisuus säätää kansallinen määräaika huhtikuun 30 päivän ja kesäkuun 30 päivän väliltä.

Hakemukseen olisi liitettävä suuri määrä komission ilmaisjakoasetuksessa edellytettäviä yksityiskohtaisia tietoja laitoksen toiminnasta. Jäsenvaltion on toimitettava tiedot komissiolle viimeistään syyskuun 30 päivänä edellä tarkoitettuina vuosina laitoksista, jotka hakevat ilmaisjakoa. Ilmaisjakoa ei saa päästökauppadirektiivin mukaisesti myöntää laitokselle, josta tietoja ei toimiteta. Pykälän 1 momentissa ehdotettu aikainen määräaika varmistaisi, että toimivaltaisella viranomaisella on riittävästi aikaa tarkistaa tiedot ja tarvittaessa pyytää toiminnanharjoittajilta täydennyksiä ennen tietojen toimittamista komissiolle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tietojen toimittamisen määräajasta niille laitoksille, jotka aloittavat toimintansa hakemuksen toimittamisvuoden ensimmäisellä puoliskolla. Määräajaksi ehdotetaan kesäkuun 30 päivää, mikä on myöhäisin komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mahdollistama määräaika.

Pykälän 3 momentin mukaan toiminnanharjoittajien, joilla on yhteinen päästölupa tai jotka ovat 11 §:n 2 momentin mukaisesti hakeneet yhdessä päästölupaa, olisi haettava päästöoikeuksia yhdessä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksenantovaltuudesta 1 momentissa säädetyn määräajan pidentämiseksi tilanteessa, jossa komission ilmaisjakoasetus ei tullut voimaan kahta viikkoa ennen kyseistä määräaika tai komission ilmaisjakoasetuksen toimeenpanemiseksi valmisteltavia komission ohjeita ja sähköistä taulukkoa ei ole annettu tarpeeksi aikaisin ennen kyseistä määräaika.

35 f §. Hakemuksen liitteet. Komission ilmaisjakoasetuksessa tullaan säätämään hakemukseen liitteeksi vaadittavista asiakirjoista ja tiedoista, näiden tarkemmasta sisällöstä ja kuinka tietojen todentaminen suoritetaan. Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaan liitteeksi vaaditaan i) ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelma, ii) ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa koskeva todentamisraportti, jos toimivaltainen viranomainen ei ole vielä hyväksynyt ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa, iii) raportti, joka sisältää tiedot laitoksen toiminnasta laitoksen osan tarkkuudella edeltäneiltä viideltä kalenterivuodelta ja iv) edellisessä kohdassa tarkoitettua raporttia koskeva todentamisraportti.

Lakiin ehdotetun 35 d §:n nojalla työ- ja elinkeinoministeriö käsittelee kauden 2021—2025 osalta edellä iii ja iv kohdassa tarkoitetut raportit. Energiaviraston käsittelee kyseiset raportit kauden 2026—2030 osalta sekä i ja ii kohdassa tarkoitetut raportit molempien viisivuotiskausien osalta.

Energiavirasto ei ehtisi hyväksyä ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmia vuoden 2019 hakemuksen jättämisen määräaikaan mennessä. Siksi ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa koskeva todentamisraportti on liitettävä kautta 2021—2025 koskevaan 35 e §:n mukaiseen hakemukseen.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että kukin asiakirja olisi toimitettava kyseisen asiakirjan käsittelystä vastaavan viranomaisen vahvistamalla lomakkeella. Tietojen keruussa toiminnanharjoittajilta saatetaan soveltuvin osin hyödyntää Energiaviraston sähköistä FINETS-järjestelmää.

Pykälän 2 momentin mukaan toiminnanharjoittajan olisi täydennettävä tietoja toimivaltaisen viranomaisen määräämässä ajassa saadakseen päästöoikeuksia maksutta. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta valtioneuvostolle sekä työ- ja elinkeinoministeriölle.

35 g §. *Alustavat päästöoikeusmäärät päästökauppakaudelle 2021—2030.* Pykälän 1 momentin mukaan päästökauppaviranomainen määrittäisi kullekin laitokselle maksutta myönnettävien päästöoikeuksien alustavan määrän sen jälkeen, kun komissio on määrännyt päivitetty vertailuarvot. Komissio antaa kautta 2021—2025 koskevat päivitetty vertailuarvot toimeenpanosäädöksellä alustavan tiedon mukaan kesään 2020 mennessä. Alustavat päästöoikeusmäärät ehdotetaan annettavan päästökauppaviranomaisen päätöksenä, mikä tarjoaisi toiminnanharjoittajille mahdollisuuden valittaa laskennan perusteista hallintolain mukaisesti ja varmistaisi heidän oikeusturvansa.

35 h §. *Päästöoikeuksien myöntämistä koskeva päätös päästökauppakaudelle 2021—2030.* Laitoskohtaiset päästöoikeuksien myöntämispäätökset koko kaudelle 2021—2025 tehtäisiin 1 momentin mukaan sen jälkeen, kun komissio on vahvistanut kyseisen kauden kunakin vuonna sovellettavan monialaisen korjauskertoimen arvon. Lisäksi komissio saattaa edellyttää tarkistuksia joihinkin laitostenkohtaisiin laskelmiin tai hylätä laskelmat. Koko kauden 2026—2030 laitostenkohtaiset päästöoikeuksien myöntämispäätökset tehtäisiin vastaavasti.

Myöntämispäätöksestä ilmenisi hallintolain mukaisesti myöntämisen perustelut. Toiminnanharjoittajia kuultaisiin hallintolain mukaisesti. Hallintolain 34 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan hallintoasian saa ratkaista ilman asianomaisen kuulemista, jos kuuleminen on ilmeisen tarpeetonta. Tällainen tilanne saattaa esiintyä, jos on esimerkiksi ilmeistä, että komissio on alustavan päästöoikeusmäärän perusteella päättänyt myös lopullisen päästöoikeuksien määrän eikä siihen tässä vaiheessa enää pysty vaikuttamaan. Päästökauppaviranomainen toimittaisi tiedot lopullisesta päästöoikeusmäärästä komissiolle, kuten tullaan edellyttämään komission ilmaisjakoasetuksessa.

EU:n lainsäädäntö voi aiheuttaa muutoksia myöntämispäätöksen mukaiseen päästöoikeusmäärään. Päästökauppadirektiiviä ja sen ilmaisjakoa koskevia säännöksiä voidaan muuttaa esimerkiksi kireämpään päästöjen vähentämistavoitteeseen siirtymisen vuoksi. On mahdollista, että komissio esittää muutoksia myös ilmaisjakoa koskeviin säädöksiin. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että myöntämispäätöstä voidaan myöhemmin muuttaa edellä mainituista syistä. Maksutta myönnettävien päästöoikeuksien määrää muutettaisiin niille vuosille, joita EU:n lainsäädäntöön tehdyt muutokset koskevat. Toisin kuin päästökauppakaudella 2013—2020, päästökauppadirektiivissä ei kuitenkaan myönnetä komissiolle valtuutta muuttaa hiilivuotolistaa kesken päästökauppakauden 2021—2030.

5 c luku. Päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupan uusille osallistujille päästökauppakaudelle 2021—2030

35 i §. *Päästöoikeuksien hakeminen päästökaupan uusille osallistujille.* Pykälän 1 momentin mukaan maksuttomien päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupan uudelle osallistujalle kaudelle edellyttäisi, että toiminnanharjoittaja toimittaa kyseistä kautta koskevan hakemuksen päästökauppaviranomaiselle määräajassa. Määräajasta ja hakumenettelyistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 2 momentin mukaisesti toiminnanharjoittajien, joilla on yhteinen päästölupa tai jotka ovat 11 §:n 2 momentin mukaisesti hakeneet yhdessä päästölupaa, olisi haettava päästöoikeuksia yhdessä.

Pykälän 3 momentissa viitattaisiin komission ilmaisjakoasetukseen, jossa säädetään hakemuksen liitteeksi edellyttävistä asiakirjoista ja tiedoista. Näihin kuuluvat komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaan laitoksen toimintaa koskevia tietoja laitoksen osan tarkkuudella,

ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelma, näiden todentamisraportit tarpeen mukaan sekä normaalin toiminnan aloituspäivä.

Pykälän 4 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella säädettäisiin tarvittaessa tarkemmin asiakirjojen ja tietojen sisällöstä ja todentamisesta.

35 j §. *Päätös päästöoikeuksien myöntämisestä päästökaupan uudelle osallistujalle päästökauppaudelle 2021—2030.* Pykälän 1 momentin mukaan päästökauppaviranomainen tekisi päätöksen päästöoikeuksien myöntämisestä päästökaupan uudelle osallistujalle kyseessä olevalle kaudelle 2021—2025 tai 2026—2030. Laitoksen toiminnanharjoittajaa kuultaisiin hallintolain mukaisesti. Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaisesti päästökauppaviranomainen toimittaisi komissiolle tiedon päästöoikeusmääristä, ja komissio saattaa edellyttää niihin muutoksia.

Nykyisellä päästökauppaudella tehdään ensin päätös alustavasta päästöoikeusmäärästä ja komission vahvistuksen jälkeen vielä päätös lopullisesta päästöoikeusmäärästä. Ehdotettava yhden myöntämispäätöksen menettely perustuu vastaavaan muutokseen komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksessa ja toisaalta tavoitteeseen vähentää toimivaltaisen viranomaisen hallinnollista taakkaa. Ehdotettava menettely muistuttaa voimassa olevan lain 34 §:n mukaista päätöksentekoa päästöoikeusmäärän alentamisesta, joka myös perustuu yhteen hallintopäätökseen.

Pykälän 2 momentin mukaan myöntämispäätöksen edellytyksenä olisi, että laitokselle on myönnetty kasvihuonekaasujen päästölupa.

EU:n lainsäädäntö voi aiheuttaa muutoksia myöntämispäätöksen mukaiseen päästöoikeusmäärään. Päästökauppadirektiiviä ja sen ilmaisjakoa koskevia säännöksiä voidaan muuttaa esimerkiksi kireämpään päästöjen vähentämistavoitteeseen siirtymisen vuoksi. On mahdollista, että komissio esittää muutoksia myös ilmaisjakoa koskeviin komission toimeenpanosäädöksiin. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että myöntämispäätöstä voidaan myöhemmin muuttaa edellä mainituista syistä. Maksutta myönnettävien päästöoikeuksien määrää muutettaisiin niille vuosille, joita EU:n lainsäädäntöön tehdyt muutokset koskevat. Toisin kuin päästökauppaudella 2013—2020, päästökauppadirektiivissä ei myönnetä komissiolle valtuutta muuttaa hiilivuotolistaa kesken päästökauppauden 2021—2030.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta päätöksenteon määräajan ja menettelyiden osalta.

5 d luku. Maksutta jaettavaan päästöoikeuksiin liittyvät velvoitteet ja päästöoikeusmäärän muuttaminen päästökauppaudella 2021—2030

35 k §. *Ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman hyväksyminen.* Toiminnanharjoittajan on liitettävä vuoden 2020 jälkeisiä ajanjaksoja koskeviin ilmaisjakoahakemuksiin ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelma, jonka sisällöstä tullaan säätämään komission ilmaisjakoasetuksessa ja sen liitteessä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää määräaika, jossa päästökauppaviranomaisen on tehtävä päätös ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmasta.

Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksessa ei aseteta määräaikaa tarkkailusuunnitelman hyväksymiselle. Jos päästökauppaviranomainen ei ole hyväksynyt ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa siinä vaiheessa kun toiminnanharjoittaja hakee ilmaisjakoa, on toiminnanharjoittajan toimitettava hakemuksen yhteydessä suunnitelman todentamisraportti. Todentamisra-

portti vaaditaan kautta 2021—2025 koskevan päästökaupan vakiintuneen laitoksen hakemuksen liitteenä.

35 l §. *Ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman muuttaminen.* Komission ilmaisjakoasetuksessa tullaan säätämään toiminnanharjoittajan velvollisuudesta muuttaa ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa. Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaisesti merkittävistä muutoksista on ilmoitettava viipymättä. Muutoksista, jotka eivät ole merkittäviä, on ilmoitettava joulukuun 31 päivään tai jäsenvaltion asettamaan muuhun päivään mennessä. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettävän, että kaikista muutoksista olisi ilmoitettava ennakkoon. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman päivittämisestä ja sitä koskevan päätöksen muuttamisesta.

35 m §. *Tarkkailu- ja ilmoitusvelvollisuus.* Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaan toiminnanharjoittajan on tarkkailtava kyseisessä asetuksessa edellytettäviä tietoja ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman mukaisesti. Lisäksi toiminnanharjoittajalla olisi komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaan ilmoitusvelvollisuus muutoksista, joilla on vaikutusta maksutta myönnettävien päästöoikeuksien määrään. Ilmoitus tehtäisiin päästökauppaviranomaiselle. Vielä ei ole tiedossa, mitä kyseisillä muutoksilla tarkoitetaan.

Pykälän 3 momentin mukaisesti toiminnanharjoittajan olisi vuosittain ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle todennetut tiedot laitoksen toiminnasta. Komissio on ennakolta ilmoittanut, että kyseinen velvoite tullaan säätämään komission ilmaisjaon mukautussäädöksellä, jonka komissio alustavan tiedon mukaan antaa vuoden 2019 jälkimmäisellä puoliskolla.

Pykälän 1—3 momentin velvoitteet koskisivat niitä laitoksia, joihin mainittuja säädöksiä sovelletaan. Komission mukaan velvoitteet eivät koske laitoksia, jotka eivät hae ilmaisjakoa neljännellä päästökauppakaudella. Vielä ei ole tiedossa, vapautuuko toiminnanharjoittaja, joka luopuu sille myönnetystä ilmaisjaosta, kyseisistä velvoitteista. Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksessa ei ehdoteta tarkkailuvelvoitteelle erillistä alkamispäivämäärää, joten velvoite tulee voimaan samanaikaisesti kyseisen asetuksen kanssa, arviolta vuoden 2019 alkupuolella.

Pykälän 4 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tietojen ilmoittamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä pykälän 2 ja 3 momentin mukaisten ilmoitusten yhteydessä toimitettavien tietojen sisällöstä ja todentamisesta sekä tietojen tarkkailemisesta.

35 n §. *Päätös päästöoikeusmäärän muuttamisesta.* Pykälän 1 momentin mukaisesti päästöoikeusmäärää muutettaisiin laitokselle, jonka tuotantotaso on muuttunut yli 15 prosenttia 35 c §:n mukaisesti. Lisäksi päästöoikeusmäärää muutettaisiin, jos laitoksen toiminnassa tapahtuu muu ilmaisjaon määrään vaikuttava muutos.

Pykälän 2 momentin mukaisesti päästökauppaviranomainen tekisi päätöksen maksutta jaettavan päästöoikeusmäärän muuttamisesta. Nykyisellä päästökauppakaudella päästöoikeusmäärän alennus tehdään myös yhdellä hallintopäätöksellä. Kapasiteetin merkittävää laajentamisesta seuraava päästöoikeusmäärän korotus käsitellään nykyisin puolestaan uutena osallistujana, jolle tehdään päätös alustavasta päästöoikeusmäärästä ja komission hyväksynnän jälkeen päätös varsinaisesta päästöoikeusmäärästä. Pykälässä ehdotettava yhden hallintopäätöksen menettely pyrkii varmistamaan toimivaltaisen viranomaisen kevyen hallinnollisen taakan.

Alustavan tiedon mukaan komissio antaa komission ilmaisjaon mukautussäädöksen vuoden 2019 jälkimmäisellä puoliskolla. Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää kyseisen säädöksen täytäntöönpanosta pois lukien 35 m §:n mukainen tietojen

ilmoittaminen päästökauppaviranomaiselle. Säännökset voisivat liittyä esimerkiksi päätöksen tekemisen määräaikaan. Vielä ei ole tiedossa komission säädöksen sisältöä, antaako komissio säädöksen asetuksena vai päätöksenä taikka sitä, edellyttääkö säädös kansallisia täytäntöönpanotoimia.

35 o §. Yhdistyminen ja jakautuminen. Pykälässä säädettäisiin laitosten yhdistymisestä ja laitoksen jakautumisesta ilmaisjaon osalta. Komission ilmaisjakoasetuksen mukaisen yhdistymisen tai jakautumisen jälkeisten laitosten toiminnanharjoittajilla olisi velvollisuus toimittaa päästökauppaviranomaiselle mainitussa asetuksessa edellytettävät tiedot. Velvollisuus pätee riippumatta siitä, onko yhdistymisestä tai jakautumisesta muodostuva laitos päästökaupan vakiintunut laitos vai päästökaupan uusi osallistuja. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tietojen toimittamisen määräajasta.

Pykälän 3 momentin mukaisesti päästökauppaviranomainen tekisi päätöksen yhdistymisen tai jakautumisen jälkeisten laitosten ilmaisjaosta. Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaisesti kyseinen ilmaisjaon määrän on heijastettava ilmaisjaon kokonaismäärää ennen yhdistymistä tai jakautumista. Komissio arvioi kaikki yhdistymistä ja jakautumista koskevat tapaukset. Päästökauppaviranomainen tekisi vastaavasti päätöksen myös silloin, kuin yhteen kasvihuonekaasujen päästölupaan sisältyvistä useasta laitoksesta yksi tai useampi laitos, mutta ei kaikki laitokset, siirtyvät uudelle toiminnanharjoittajalle.

5 e luku. Päästöoikeuksista luopuminen päästökauppakaudella 2021—2030

35 p §. Hakemus päästöoikeuksista luopumiseksi. Pykälän mukaisesti toiminnanharjoittaja voisi kokonaan tai osittain luopua oikeudestaan valitsemiensa laitoksen osien perusteella myönnettyihin maksutta jaettaviin päästöoikeuksiin, kuten tullaan säätämään komission ilmaisjakoasetuksessa. Luopuakseen päästöoikeuksista toiminnanharjoittajan olisi toimitettava hakemus päästökauppaviranomaiselle. Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaan hakemuksen voi toimittaa milloin vain kyseessä olevan viiden vuoden kauden aikana.

35 q §. Päätös päästöoikeuksista luopumisesta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että päästökauppaviranomainen tekee päätöksen päästöoikeusmäärän muuttamisesta. Päästökauppaviranomainen toimittaisi tiedon päästöoikeusmäärän muuttamisesta komissiolle. Ilmaisjaon määrää muutettaisiin hakemuksen hyväksymistä seuraavasta vuodesta alkaen komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaisesti.

Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaan komission hyväksymä päätös pysyy voimassa kyseessä olevan viiden vuoden kauden loppuun saakka, eikä toiminnanharjoittajalla ole oikeutta perua aiempaa hakemustaan.

Komission ilmaisjakoasetuksen luonnos sisältää säännöksen laitokselle, joka on aiemmin luopunut oikeudestaan maksutta jaettaviin päästöoikeuksiin ja hakee päästöoikeuksia myöhemmälle viiden vuoden kaudelle päästökaupan vakiintuneena laitoksena. Kyseisen laitoksen ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelma on mainitun asetusluonnoksen mukaan toimitettava päästökauppaviranomaisen hyväksyttäväksi viimeistään kuusi kuukautta ennen ilmaisjaon hakemisen määräaikaan, eli kauden 2026—2030 osalta lokakuun 2023 viimeisenä päivänä.

6 luku. Päästöoikeuksien huutokauppa

Luvun otsikosta ehdotetaan poistettavaksi viittaus päästökauppakauteen 2013—2020. Voimassa oleva otsikko on *Päästöoikeuksien huutokauppa päästökauppakaudella 2013—2020*. Näin ollen luvun säännökset kattaisivat sekä päästökauppakauden 2013—2020 että sen jälkeen alkavat päästökauppakaudet.

36 §. *Huutokaupalla myytävät päästöoikeudet ja huutokauppamenettely.* Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta päästökauppakaudesta 2013—2020, jolloin momentti koskisi myös vuoden 2020 jälkeen alkavia päästökauppakausia. Momentissa säädetään Suomen huutokaupattavien päästöoikeuksien huutokauppaamisesta yhteisen huutokauppapaikan kautta.

Yhteisen huutokauppapaikan periaatteista säädetään komission huutokauppoja koskevassa asetuksessa (Komission asetusta (EU) No 1031/2010 kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/83/EY mukaisen kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien huutokaupan ajoituksesta, hallinnoinnista ja muista näkökohdista, jäljempänä *huutokauppa-asetus*). Huutokauppa-asetuksen mukaan yhteinen huutokauppapaikka nimitetään enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Huutokauppa-asetuksen 26 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan yhteiseen huutokauppapaikkaan osallistuvat jäsenmaat nimittävät huutokauppapaikan komission ja jäsenmaiden yhteisen hankintamenettelyn perusteella. Hankintamenettelyn osalta noudatetaan komission ja jäsenvaltioiden välillä 9 päivänä marraskuuta 2011 tehtyä sopimusta yhteisestä hankintamenettelystä yhteisten huutokauppapaikkojen nimeämiseksi.

Edellä mainittu sopimus on voimassa yhtä kauan kuin huutokauppa-asetuksen 26 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaiset velvoitteet ja kunnes se korvataan toisella sopimuksella tai irtisanotaan. Suomessa sopimus on saatettu voimaan lailla yhteisestä hankintamenettelystä yhteisten huutokauppapaikkojen nimeämiseksi tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (213/2012) sekä sen nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella 240/2012.

Yhteiseksi huutokauppapaikaksi on valittu Saksassa toimiva European Energy Exchange (EEX) ja sen selvitysjärjestelmä European Commodity Clearing (ECC). Sopimus EEX:n kanssa astui voimaan heinäkuun 13 päivänä 2016, jolloin EEX nimitettiin yhteiseksi huutokauppapaikaksi toista kertaa. Yhteiseen huutokauppaan osallistuu 25 jäsenvaltiota, ja lisäksi siihen aikovat osallistua EU:n päästökauppajärjestelmään kuuluvat kolme Euroopan talousalueen maata. Oman huutokauppapaikkansa ovat puolestaan nimittäneet Saksa ja Yhdistynyt kuningaskunta. Lisäksi Puola on ilmoittanut nimittävänsä oman huutokauppapaikan, mutta on siirtymäkaudella toistaiseksi huutokaupannut päästöoikeutensa EEX:n kautta.

Lisäksi pykälän 1 momentista poistettaisiin maininnat, jotka liittyvät Suomen osuuteen huutokaupattavista päästöoikeuksista tai Suomen huutokaupattavan päästöoikeusmäärän laskemiseen. Pykälän säännös siitä, että komissio laskee Suomen huutokaupattavien päästöoikeuksien määrän, siirrettäisiin lain 19 §:ään. Tämä parantaisi lain johdonmukaisuutta uuden 19 a §:n kanssa.

37 §. *Huutokaupanpitäjä.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Suomen huutokaupanpitäjänä toimivasta organisaatiosta. Huutokauppa-asetuksen mukaan kunkin jäsenvaltion on nimittävä huutokaupanpitäjä ennen huutokaupan järjestämistä. Huutokaupanpitäjä huutokauppaa huuto-

kauppa-asetuksen mukaisesti Suomen puolesta Suomen osuuden huutokaupattavista päästöoikeuksista. Huutokauppapaikka vastaa huutokauppojen järjestämisestä eli päästöoikeuksien myynnistä päästökaupan toiminnanharjoittajille ja markkinatoimijoille. Huutokaupanpitäjä vastaanottaa Suomelle huutokaupoista saadut tulot ja tulouttaa ne valtiolle. Huutokaupanpitäjän valinnan yhteydessä on arvioitava, millä ehdokkailla on pienin eturistiriitariski tai markkinoiden väärinkäytön riski sekä niiden kyky hoitaa tehtäviään oikea-aikaisesti sekä ammatillisten ja laatuvaatimusten mukaisesti.

Voimassa olevan lain mukaan Suomen huutokaupanpitäjistä päättää valtioneuvosto. Työ- ja elinkeinoministeriö arvioi yllä mainittuja näkökulmia vuosina 2011—2012, minkä pohjalta valtioneuvosto määräsi yleisistunnessaan 1 päivänä maaliskuuta 2012 Energiamarkkinaviraston (nykyisen Energiaviraston) toimimaan Suomen huutokaupanpitäjänä päästökauppa-kaudella 2013—2020.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että huutokaupanpitäjänä toimii päästökauppaviranomainen (Energiavirasto), ja että säännöstä ei rajata mihinkään tiettyyn päästökauppa-kauteen. Näin ollen Energiavirasto toimisi huutokaupanpitäjänä myös päästökauppa-kaudella 2021—2030 ja sen jälkeisillä päästökauppa-kausilla. Muutos tulisi voimaan lain voimaan tullessa, jolloin se korvaisi valtioneuvoston mainitun päätöksen vuoden 2020 loppuun saakka mutta ei muuttaisi nykytilaa.

Energiavirasto on perustanut päästöoikeuksien huutokauppaamiseksi Suomeksi käytettävät järjestelmät ja toiminut Suomen huutokaupanpitäjänä koko sen ajan, jona Suomi on huutokaupannut päästöoikeuksia, eli vuodesta 2012 alkaen. Tämän myötä Energiavirastolla on osaaminen ja käytännön kokemus huutokaupanpitäjänä toimimisesta. Päästökauppaviranomaisena toimiva Energiavirasto vastaa myös päästökaupan valvonnasta Suomessa ja toimii päästökaupparekisteristä vastaava viranomaisena. Energiaviraston jatkaminen huutokaupanpitäjänä varmistaisi jatkuvuuden päästökauppa-kausien 2013—2020 ja 2021—2030 vaihteessa, eikä siitä syntyisi lisäresurssitarvetta nykyiseen verrattuna. Lisäksi 1 momentin toiseen lauseeseen tehtäisiin lakitekniinen korjaus.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin lakitekniinen muutos, joka ei muuttaisi vallitsevaa käytäntöä. Pykälän 3 momentti säilyisi muuttumattomana.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin innovaatorahastoa varten tarkoitettujen päästöoikeuksien huutokauppaamisesta. Päästökauppadirektiivissä säädetään uuden innovaatorahaston perustamisesta, joka on jatkoa nykyisen päästökauppa-kauden NER-300 rahastolle. Rahaston koko säädetään päästöoikeuksien määränä. Niistä pääosa (lähtökohdaisesti 400 miljoonaa oikeutta) myydään myöhemmin, arviolta vuodesta 2021 alkaen. Yksityiskohdista säädetään innovaatorahastoa koskevassa säädöksessä, jonka komissio antaa myöhemmin. Direktiivissä säädetään lisäksi, että 50 miljoonaa päästöoikeutta on myytävä jo aiemmin.

Komissio valmistelee muutosta huutokauppa-asetukseen, jolla mainitut 50 miljoonaa oikeutta myytäisiin vuoden 2020 aikana. Komission lähtökohta on, että kukin EU:n yhteiseen huutokauppa-kauteen osallistuvista 25 jäsenmaasta, Suomi mukaan lukien, huutokaupaa 2 miljoonaa päästöoikeutta vuonna 2020, ja tulouttaa näin saadut tulot komission osoittamalle tilille. Päästöoikeudet jaettaisiin vuoden huutokauppa-kauteen tasaisin erin markkinavaikutusten minimoimiseksi. Kyseiset päästöoikeudet ovat kolmannella päästökauppa-kaudella jakamatta jääneitä markkinavakausvarantoon siirrettäviä päästöoikeuksia, joten niiden myymisellä ja tulouttamisella ei ole suoraa vaikutusta Suomen käyttöön jääviin huutokauppatuloihin.

Komission asetusluonnoksen mukaisesti kyseisten tulojen säilyttämisestä ja tulouttamisesta aiheutuvat kustannukset saisi vähentää komission tilille tuloutettavasta summasta. Kunkin yhteiseen huutokauppapaikkaan osallistuvan jäsenmaan huutokaupanpitäjän olisi 1 päivään lokakuuta 2019 mennessä ilmoitettava pankkitili, jolle kyseisten oikeuksien huutokauppatulot maksetaan. Tulot olisi tuloutettava komission osoittamalle tilille viimeistään päästöoikeuksien myymistä seuraavan kuukauden 15 päivänä. Suomen huutokaupanpitäjän tähän tarkoitukseen ilmoittamaa pankkitiliä ja muita menettelyitä arvioitaisiin myöhemmin tarkemmin. Kyseiset tulot ja menot sisällytettäisiin vuoden 2020 talousarvioon.

Velvoitteen täytäntöönpano aiheuttaa huutokaupanpitäjälle ylimääräistä hallinnollista taakkaa, joskin velvoite koskee vain vuoden 2020 huutokauppoja. Komissiolla ei ole valtuutta itse huutokaupata päästöoikeuksia, ja komission mukaan kyseisten 50 miljoonan oikeuden myymistä ei pystytä edellä kuvatussa aikataulussa hoitamaan muulla kuin komission ehdottamalla tavalla.

39 §. Huutokauppaan osallistumisoikeus. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että voimassa olevan 39 §:n 2 momentin 2 kohdassa viitattu rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/ETY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/39/EY korvataan rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2014/65/EU. Ensiksi mainittu direktiivi on kumottu ja korvattu jälkimmäisellä direktiivillä 3 päivä tammikuuta 2017.

Voimassa olevan 39 §:n 2 momentin 3 kohdassa viitattu luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/48/EY ehdotetaan korvattavaksi oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2013/36/EU. Ensiksi mainittu direktiivi on kumottu ja korvattu jälkimmäisellä direktiivillä 1 päivänä tammikuuta 2014.

7 luku. Hankeyksiköiden käyttö päästökauppakaudella 2013—2020

40 §. Hankeyksiköiden käytön enimmäismäärä. Pykälän 2 momentissa viittaus päästökauppa-direktiiviin korvattaisiin viittauksella vanhaan päästökauppadirektiiviin. Näin vanhan päästökauppadirektiivin asiaankuuluvat säännökset pidettäisiin toimeenpantuna päästökauppakauden 2013—2020 loppuun saakka, kuten edellytetään päästökauppadirektiivin muutoksessa.

44 §. Hankeyksiköiden vaihto päästöoikeuksiin. Pykälän 2 ja 3 momentissa rajoitettaisiin Kionton pöytäkirjan hankeyksiköiden käyttöä EU-säännösten mukaisesti. Mainittuihin momentteihin ehdotetaan lisättävän, että päästökauppaviranomainen olisi velvollinen suorittamaan 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen hankeyksiköiden vaihdon päästöoikeuksiksi komission rekisteriasetuksen mukaiseen määräpäivään asti. Hankeyksiköiden vaihtoa koskevasta ajallisesta rajoituksesta on säädetty voimassa olevan komission rekisteriasetuksen 60 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan vaihto-oikeus päättyy 31.12.2020. Rekisteriasetusta ollaan muuttamassa 2021 alkavaa päästökauppakautta varten ja komissio on ilmoittanut, että uuden rekisteriasetuksen mukaan hankeyksiköiden vaihto olisi mahdollista 1 päivään toukokuuta 2021 saakka, jotta kaikilla toiminnanharjoittajilla olisi yhtäläinen mahdollisuus hyödyntää vaihto-oikeutta. Uusi rekisteriasetus on parhaillaan komission sisäisessä konsultaatiossa, joten lakiin lisättäisiin viittaus uuden rekisteriasetuksen mukaiseen vaihto-oikeuden päättymispäivään.

9 luku. Päästöoikeuksien kirjaaminen, palauttaminen, mitätöinti ja voimassaolo

50 §. *Päästöoikeuksien vuosittainen kirjaaminen.* Pykälässä säädettäisiin päästöoikeuksien vuosittaisesta kirjaamisesta. Voimassa olevan päästökauppalain mukaan päästöoikeuksien vuosittaisesta kirjaamisesta säädetään lain 50 §:ssä ja uuden osallistujan oikeuksien kirjaamisesta lain 51 §:ssä. Oikeuksien kirjaaminen edellyttää voimassaolevaa päästölupaa tai uuden osallistujan osalta vaihtoehtoisesti sitä, että päästölupaa on laitoksen muutoksen johdosta muutettu. Kaudesta 2021 päästökaupan uudeksi osallistujaksi katsotaan vain kokonaan uusi laitos, jolloin ainoastaan voimassa oleva päästölupa on sekä vakiintuneen laitoksen että uuden osallistujan päästöoikeuksien kirjaamisen edellytys. Näin ollen molemmissa tapauksissa ehdotetaan sovellettavan lain 50 §:ä päästöoikeuksien kirjaamisessa 2021 alkavasta päästökauppa-kaudesta lukien.

Pykälän 1 momentti säilyisi muuttumattomana, ja sen mukaan päästökauppaviranomainen kirjaisi vuosittain laitokselle päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisen määrän päästöoikeuksia helmikuun 28 päivään mennessä päästöluvan haltijan kansallisessa rekisterissä olevalle laitoksen tilille. Tili on päästölupakohtainen. Jos laitoksen päästölupa olisi useamman toiminnanharjoittajan yhteinen, toiminnanharjoittajat sopisivat keskinäisellä sopimuksella, kenellä on tiliin käyttöoikeus.

Pykälän 2 momentti säilyisi muuttumattomana, ja sen mukaan päästöoikeuksien kirjaamisen edellytyksenä olisi, että laitoksella olisi voimassa oleva kasvihuonekaasujen päästölupa. Tällöin päästökauppaviranomainen on todennut, että toiminnanharjoittaja pystyy asianmukaisesti seuraamaan laitoksen päästöjä ja että laitosta saadaan käyttää myös ympäristönsuojelulainsäädännön nojalla.

Voimassa olevassa laissa päästöoikeuksien kirjaamiskiellosta säännellään luvan peruuttamiseen ja laitoksen toiminnan lopettamiseen liittyen lain 17 §:ssä ja laitoksen toiminnan lopettamiseen liittyen 50 §:n 3 momentissa. Lain 16 a §:ä ehdotetaan muutettavan siten, että laitoksen toiminta katsottaisiin lopetetuksi komission ilmaisjakoasetuksessa säädetyissä tapauksissa. Ilmaisjakoasetuksen luonnoksen 37 artiklan mukaan myös laitoksen, jonka päästölupa on peruutettu, katsotaan lopettaneen toimintansa. Komission ilmaisjakoasetuksessa tullaan säätämään myös päästöoikeuksien kirjaamiskiellosta, joka tulee komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaan voimaan laitoksen toiminnan lopettamista seuraavana vuotena. Pykälän 3 momentin mukaan päästökauppaviranomainen tekisi päätöksen kirjaamisen lopettamisesta.

Komission ilmaisjakoasetukseen kaavaillaan säännöstä, jonka mukaan jäsenvaltio voisi keskeyttää päästöoikeuksien kirjaamisen silloin, kun laitos on keskeyttänyt toimintansa eikä toiminnanharjoittaja ole osoittanut, että laitoksen toimintaa jatkettaisiin myöhemmin. 50 §:n neljännessä momentissa ehdotetaan säädettävän, että päästökauppaviranomainen voisi keskeyttää päästöoikeuksien kirjaamisen laitoksen keskeytettyä toimintansa toistaiseksi. Oikeuksien kirjaaminen keskeytettäisiin toiminnan keskeyttämistä seuraavan vuoden alusta. Ajankohta olisi linjassa laitoksen toiminnan lopettamisesta seuraavan oikeuksien kirjaamiskiellon kanssa. Säännös voisi tulla sovellettavaksi esimerkiksi laitoksen toiminnanharjoittajan konkurssissa. Tällöin jos laitos ei ole toiminnassa, oikeuksien kirjaamisen keskeyttäminen olisi joustavampi toimenpide kuin luvan ja sitä myöden laitoksen ilmaisjaon peruuttaminen. Tilanteessa jossa konkurssilaitos siirtyisi uudelle omistajalle päästöoikeuksia voitaisiin mahdollisesti myöntää ilmaiseksi uudelle laitoksen omistajalle aikaisemman hakemuksen perusteella, jos päästölupaa ei ole peruutettu konkurssin aikana.

51 §. Päästöoikeuksien kirjaaminen uudelle osallistujalle. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, ja kaudesta 2021—2025 alkaen päästöoikeuksien kirjaamisesta sekä päästökaupan vakiintuneille laitoksille että päästökaupan uusille osallistujille säädettäisiin 50 §:ssä.

51 a §. Muutetun päästöoikeusmäärän kirjaaminen. Voimassa olevan lain mukaan, jos makсутta jaettavien päästöoikeuksien määrä alentuu 33 §:ssä tarkoitetun muutoksen johdosta, mutta asiaa koskevaa 34 §:n mukaista päätöstä ei ole mahdollista antaa ennen oikeuksien säännönmukaista jakoa koskevaa määräpäivää 28 päivä helmikuuta, päästökauppaviranomainen kirjaa alentuneen oikeuksien määrän toiminnanharjoittajan tilille mahdollisimman pian sen jälkeen, kun päätös on annettu. Pykälää ehdotetaan muutettavan niin, että siihen lisättäisiin vastaavat päästökauppakautta 2021-2030 koskevat pykäläviittaukset 35 n §:än. Lisäksi ehdotetaan, että pykälään lisättäisiin toinen momentti, joka koskisi lisääntyneen päästöoikeusmäärän kirjaamista 35 n §:n mukaisesti. Koska säänneltäisiin sekä päästöoikeusmäärän alentumista että lisääntymistä, pykälän otsikko muutettaisiin muotoon ”*muutetun päästöoikeusmäärän kirjaaminen*”.

Toisen momentin mukaan päästökauppaviranomainen voisi komission ilmaisjaon mukautussäädöksen salliessa kirjata vuosittaiset päästöoikeudet kahdessa erässä silloin, kun oikeuksia myönnetään tuotantotason muutoksen johdosta lisää, mutta päätöstä lisääntyneestä päästöoikeusmäärästä ei ole mahdollista tehdä vielä 28 päivään helmikuuta mennessä. Tällöin helmikuun lopussa kirjattaisiin voimassa olevan myöntämispäätöksen mukainen määrä oikeuksia ja kirjatun ja lisääntyneen päästöoikeusmäärän erotus niin pian muutospäätöksen antamisen jälkeen kuin mahdollista. Päästöoikeusmäärän muuttaminen edellyttää komission hyväksyntää, joka voi viedä useita kuukausia eikä jo myönnetyn määrän kirjaamisen lykkääminen olisi tarkoituksenmukaista silloin, kun oikeuksia on odotettavissa lisää.

51 b §. Päästöoikeuksien takaisinperintä. Päästökauppakaudella 2021—2030 maksutta jaettavien päästöoikeuksien yhdenmukaistetuista perusteista tullaan säätämään komission ilmaisjakoasetuksessa ja ilmaisjaon muuttamisesta komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä. Päästöoikeuksien takaisinperintää koskevaa pykälää ehdotetaan muutettavan niin, että siihen lisättäisiin viittaus komission ilmaisjakoasetukseen ja komission ilmaisjaon mukautussäädökseen nykyistä päästökauppakautta koskevan komission ilmaisjakosäädöksen rinnalle. Tällöin myös ilmaisjakoasetuksen tai ilmaisjaon mukautussäädöksen vastaisesti jaettu päästöoikeusmäärä saataisiin takaisinperintäsäännöksen piiriin.

Pykälästä poistettaisiin viittaus 50, 51 ja 51 a §:än, sillä 51 § ehdotetaan kumottavan 1.1.2021. On mahdollista, että kauden 2013—2020 uuden osallistujan ilmaisjaon takaisinperintä tulee ajankohtaiseksi vasta 1.1.2021 jälkeen, jolloin viittaus kumottuun 51 §:än olisi lakiteknisesti ongelmallinen. Kun säännöksen mukaan komission ilmaisjakosäädöksen, ilmaisjakoasetuksen tai ilmaisjaon mukautussäädöksen mukaan liikaa jaetut oikeudet on palautettava, ei viitattujen pykälien poistaminen käytännössä muuttaisi takaisinperinnän perusteita.

52 §. Päästöoikeuksien kirjaaminen toiminnanharjoittajan vaihtuessa. Pykälästä ehdotetaan poistettavan 1 momentissa olevat viittaukset 25 ja 31 §:än ja sen sijaan säädettäisiin laitokselle myönnettyistä, vuosittain kirjattavista oikeuksista. Päästöoikeuksia kirjataan vuosittain kauden 2013-2020 osalta 25, 31 ja 34 §:n nojalla ja kauden 2021—2030 osalta 35 h, 35 j ja 35 n §:n nojalla. Ehdotetulla muotoilulla pykälä olisi luettavampi ja säännöksen sanamuoto kattaisi sekä nykyisellä että tulevilla päästökauppakausilla myönnettyjen oikeuksien kirjaamisen toiminnanharjoittajan vaihtumisen johdosta. Ehdotetussa 35 o §:ssä säädettäisiin myönnetyn ilmaisjaon jyvittämisestä laitoksen tai saman päästöluvan alla olevien laitosten jakautumisen johdosta tai ilmaisjaon yhdistämisestä useamman laitoksen yhdistymisen johdosta. Käytännössä kyse

on toiminnanharjoittajan vaihtumisen johdosta seuraavasta muutoksesta myönnettyyn ilmaisjakoon.

Voimassa olevan lain mukaan laitoksen osan vaihtaessa toiminnanharjoittajaa on laitokselle myönnetty ilmaisjako lähtökohtaisesti edelleen kirjattu sille toiminnanharjoittajalle, jolle se on alun perin myönnetty. Toiminnanharjoittajat ovat voineet sopia asiasta toisin ja oikeudet on sopimuksen mukaan ollut mahdollista kirjata molemmille toiminnanharjoittajille. Komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen 36 artiklassa säännellään tilanteita, joissa laitoksen jakauduttua usealle toiminnanharjoittajalle sille myönnetty ilmaisjako jaetaan vastaavasti tai myönnettyt ilmaisjaot yhdistetään laitosten yhdistyttyä. Kun ilmaisjakoasetusta sovelletaan suoraan kansallisesti, ehdotetaan että 2 momentti kumotaan tarpeettomana.

53 §. *Velvoite palauttaa päästöoikeuksia ja päästöoikeuksien voimassaolo.* Pykälän 1 momentissa päästöoikeuksien palautusta koskevia rajoituksia muutettaisiin siten, että ne olisivat yhdenmukaisia muutosten kanssa, jotka tehtiin päästökauppadirektiiviin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta voimassa olevan ilmailutoimintaa koskevan rajoitetun soveltamisen jatkamiseksi ja maailmanlaajuisen markkinaperusteisen toimenpiteen vuonna 2021 alkavan täytäntöönpanon valmistelemiseksi annetun asetuksen (EU) 2017/2392 ensimmäisen artiklan kohdilla 4 ja 5.

Voimassaolevan pykälän 1 momentin mukaan kiinteiden laitosten vuosittaista oikeuksien palautusvelvoitetta ei ole mahdollista täyttää käyttämällä lentoliikenteen päästökauppaa varten jaettuja päästöoikeuksia. Päästökauppadirektiivin muutoksen myötä myös kiinteiden laitosten toiminnanharjoittajat voivat käyttää palautusvelvoitteen hoitamiseen lentoliikenteen päästökauppaa varten jaettuja oikeuksia ensimmäinen päivä tammikuuta 2021 alkavasta päästökauppakaudesta lukien aiheutuvien päästöjen osalta. Näin ollen ehdotetaan, että 1 momenttiin lisätäisiin rajaus, jonka mukaan lentoliikenteen oikeuksien käyttäminen kiinteiden laitosten palautusvelvoitteeseen on kiellettyä vain päästökauppakaudella 2013—2020 aiheutuvien päästöjen osalta.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättävän myös kielto käyttää palautusvelvoitteeseen sellaisia päästöoikeuksia, joiden käyttö on komission rekisteriasetuksen nojalla estetty sen vuoksi, että oikeudet myöntäneen jäsenmaan toiminnanharjoittajia tai ilma-aluksen käyttäjiä koskevat velvoitteet ovat päästökauppadirektiivin 12 artiklan 3 -a kohdan mukaisesti päättymässä. Rajoitus lisättiin päästökauppadirektiiviin Yhdistyneen kuningaskunnan EU:sta eroamiseen 29 päivänä maaliskuuta 2019 tähtäävän EU-jäsenyyden eroanomuksen jättämisen jälkeen. EU:sta eroamisen myötä päästökauppadirektiivin mukaiset velvoitteet eivät lähtökohtaisesti enää olisi koskeneet brittiläisiä päästökaupan piiriin kuuluvia kiinteiden laitosten ja lentoliikenteen toiminnanharjoittajia ja uhkana oli, että markkinoille olisi sen seurauksena päätyneet keväästä 2018 eteenpäin näille jaettuja päästöoikeuksia, joita toiminnanharjoittajat eivät kuitenkaan olisi enää olleet velvollista käyttämään päästöoikeuksien palautuksiin 30 huhtikuuta 2019 mennessä.

Jäsenvaltioiden EU:sta eroamisen varalle säädettiin muutos rekisteriasetukseen komission asetuksella (EU) 2018/208. Asetusmuutoksen mukaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 50 artiklan nojalla eroamassa olevan jäsenmaan vuodesta 2018 alkaen jakamiin, huutokauppaamiin tai hankeyksiköistä vaihtamiin oikeuksiin lisätään maatunnus, eikä niitä ole sallittua käyttää päästöoikeuksien palautuksiin. Kuitenkin mikäli varmistetaan riittävällä tavalla, että päästöoikeuksien palauttaminen tapahtuu viimeistään 15 päivänä maaliskuuta 2019 oikeudellisesti täytäntöönpanokelpoisella tavalla, ei maatunnusta lisätä kyseisiin vuotta 2018 varten jaettuihin oikeuksiin. Yhdistynyt kuningaskunta säätäi vastaavan lain, joka astui voimaan 27 joulukuuta 2017. Komissio ilmoittikin 8 päivänä tammikuuta 2018, että Yhdistyneen

kuningaskunnan vuodelle 2018 myöntämiä päästöoikeuksia ei merkitä maakoodilla ja niitä voi palauttaa normaalisti.

Voimassaolevan 5 momentin mukaan tammikuun 1 päivänä 2013 ja sen jälkeen myönnetyt päästöoikeudet ovat voimassa päästökauppakaudella 2013—2020 aiheutuvien päästöjen osalta. Lainkohtaa ehdotetaan muutettavan siten, että tammikuun 1 päivänä 2013 ja sen jälkeen myönnetyt päästöoikeudet ovat voimassa toistaiseksi. Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättävän, että 2021 alkavasta päästökauppakaudesta lukien myönnettäviin päästöoikeuksiin lisätään merkintä siitä kymmenvuotiskaudesta, jolle oikeudet on myönnetty ja että 2021 alkavasta päästökauppakaudesta lukien aiheutuvien päästöjen osalta. Momentin viimeisellä lauseella estettäisiin se, että edellisen päästökauppakauden palautusvelvoitteisiin olisi mahdollista lainata päästöoikeuksia seuraavan päästökauppakauden päästöjä varten jaetuista päästöoikeuksista. Ehdotetulla muutoksella täytäntöönpanntaisiin muutetun päästökauppadirektiivin 13 artikla.

54 §. Päästöoikeuksien mitätöinti. Voimassa olevan 54 §:n 3 momentin mukaan päästökaupaviranomaisen on neljän kuukauden kuluttua päästökauppakauden päättymisestä mitätöitävä sellaiset edellisen päästökauppakauden päästöoikeudet, joita ei ole vielä mitätöity pykälän 1 tai 2 momentin nojalla. Päästökaupaviranomaisen on tullut mitätöidä oikeudet sen vuoksi, että ne on voitu korvata 55 §:n nojalla seuraavan päästökauppakauden oikeuksilla. Käytännössä kysymys on ollut sellaisten päästökauppakaudella 2008—2012 myönnettyjen oikeuksien siirtämisestä päästökauppakaudelle 2013—2020, joita ei ole kaudella 2008—2012 käytetty 53 §:n 1 momentin mukaisesti palautusvelvoitteeseen tai mitätöity vapaaehtoisesti.

Päästökauppadirektiivin uuden 13 artiklan mukaan ensimmäisestä päivästä tammikuuta 2013 lukien myönnetyt oikeudet ovat voimassa toistaiseksi. Tämän johdosta oikeuksia, joita ei ole käytetty päästöoikeuksien palautuksiin tai mitätöity vapaaehtoisesti, ei ole vastaisuudessa tarvetta enää mitätöidä ja korvata seuraavan päästökauppakauden päästöoikeuksilla siirryttäessä päästökauppakaudelta toiselle, vaan ne ovat voimassa päästökauppakaudesta riippumatta. Näin ollen ehdotetaan, että 3 momentti kumotaan tarpeettomana.

55 §. Mitätöityjen päästöoikeuksien korvaaminen. Voimassa olevan 55 §:n mukaan päästökaupaviranomaisen on korvattava 54 §:n 3 momentin nojalla mitätöimänsä oikeudet. Korvaamisen johdosta päästöoikeuksien haltija on saanut käyttämättä jääneiden edellisen päästökauppakauden oikeuksiensa tilalle vastaavan määrän seuraavan kauden oikeuksia. Päästökauppadirektiivin uuden 13 artiklan johdosta ensimmäisestä päivästä tammikuuta 2013 lukien myönnetyt oikeudet ovat voimassa toistaiseksi, jolloin tällaiset käyttämättä jääneet päästöoikeudet ovat seuraavalla päästökauppakaudella käytettävissä ilman, että ne on erikseen mitätöitävä ja korvattava seuraavan kauden oikeuksilla. Näin ollen ehdotetaan, että 55 § kumotaan tarpeettomana.

10 luku. Päästöjen tarkkailu, ilmoittaminen ja todentaminen

56 §. Päästöjen tarkkailu, selvitys ja todentaminen. Pykälän 1 momentissa säädetään toiminnanharjoittajan velvollisuudesta tarkkailla laitoksensa päästöjä ja laatia vuosittainen päästöselvitys momentissa säädettyjen edellytysten mukaan. Momenttiin ehdotetaan lisättävän *hyväksytty päästöjen tarkkailusuunnitelma*, jolloin päästöjen tarkkailussa ja päästöselvityksen laatimisessa olisi noudatettava päästökauppalain ja sen nojalla annettujen säännösten, komission päästöjen tarkkailuasetuksen ja päästöluvan ehtojen lisäksi hyväksyttyä tarkkailusuunnitelmaa. Ehdotettu muutos perustuu siihen, että voimassa olevan lain mukaan päästöjen tarkkailusuunnitelma sisältyy kasvihuonekaasujen päästölupaan, mutta jos lupa ja tarkkailusuunnitelma erotetaan toisistaan lakiehdotuksen mukaisesti, tarkkailua koskevat vaatimukset hyväksytään eril-

lisellä hallintopäätöksellä ja sen yksilöiminen säännöksessä on tarpeen. Ehdotetulla muutoksella ei ole kuitenkaan tarkoitus käytännössä muuttaa sääntelyä nykyisestä, sillä voimassa olevan lain mukaan tarkkailusuunnitelma sisältyy päästölupaan ja sitä on näin ollen nykyisinkin noudatettava laitoksen päästöjen tarkkailussa ja raportoinnissa.

59 §. *Todentajan lausunto.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi kielellinen muutos, jolloin lainkohdassa mainittu *hyväksytty tarkkailusuunnitelma* muutettaisiin muotoon *hyväksytty päästöjen tarkkailusuunnitelma*.

61 §. *Todentajan hyväksyminen.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavan viittamaan komission täytäntöönpanosäädöksiin, joissa säädetään tarkemmin päästöoikeuksien maksutta jakamista varten tarvittavien tietojen todentamisesta. Todentajalta vaadittaisiin edelleen päästökauppaviranomaisen hyväksyntä. Päästökauppaviranomainen antaisi edelleen hyväksynnän, jos todentaja täyttää tässä laissa säädetyt yleiset vaatimukset sekä komission ilmaisjakoasetuksessa sekä komission todentamisasetuksessa säädetyt vaatimukset.

Pykälän 4 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus 3 momenttiin eli säännös, joka koskee todentajan hyväksynnän edellyttämää akreditointia ilmaisjakotietojen todentamista varten. Asiasta tullaan säätämään tarkemmin komission ilmaisjakoasetuksessa, jonka osalta momenttiin tehtäisiin viittaus. Muilta osin 4 momentti pysyisi muuttumattomana.

Komissio on ennalta ilmoittanut, että myös vuosittain toimitettavat tuotantotiedot on todennettava, ja että komissio tulee säätämään asiasta tarkemmin arviolta syksyllä 2019 annettavalla komission ilmaisjaon mukautussäädöksellä. Vielä ei ole tiedossa, antaako komissio kyseisen säädöksen sellaisenaan sitovana asetuksena ja mitä kansallisia täytäntöönpanotoimia mahdollisesti tarvitaan.

64 §. *Todentajan hyväksymisen peruuttaminen.* Pykälässä säädetään todentajan hyväksymisen peruuttamisesta tapauksissa, joissa todentaja ei enää täytä vaadittavia pätevyysvaatimuksia taikka toimii olennaisesti päästökauppalain ja sen nojalla annettujen säännösten tai päätösten ehtojen vastaisesti. Pykälään lisättäisiin maininta siitä, että päästökauppaviranomainen voi peruuttaa todentajan hyväksymisen myös siinä tapauksessa, että todentaja toimii olennaisesti *komission todentamisasetuksen* vastaisesti. Komission todentamisasetus sisältää todentajan toiminnan kannalta keskeisiä säännöksiä, joiden olennaisen rikkomisen perusteella on perusteltua, että hyväksyminen on peruutettavissa.

Nykylain mukaan päästökauppaviranomaisen on kehotettava todentajaa oikaisemaan toimintaansa asetetussa määräajassa. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että päästökauppaviranomainen voisi antaa todentajalle huomautuksen tai varoituksen, mikäli todentaja toimii olennaisesti tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten, komission todentamisasetuksen tai hyväksymispäätöksen ehtojen vastaisesti. Siltä osin kuin kyseessä olisi tilanne, jossa todentaja ei täytä 61 §:ssä ja 62 §:ssä säädetyjä vaatimuksia, ei päästökauppaviranomaisen olisi välttämättä mahdollista antaa huomautusta tai varoitusta niissä tilanteissa, joissa kyseessä olisi toisen viranomaisen toimivaltaan kuuluvan akkreditointipäätöksen sisältö. Tämän vuoksi pykälää olisi muutettava siten, että päästökauppaviranomaiselle annettaisiin harkintavaltaa siinä, onko todentajan menettely sellaista, että siitä voisi seurata huomautus tai varoitus.

Muilta osin pykälä säilyisi nykyisessä muodossaan. Pykälässä mainituissa tilanteissa päästökauppaviranomaisen olisi siten annettava todentajalle ensin huomautus tai varoitus. Kuten nykyisin mukaisessa kehotuksessa, niin huomautuksessa tai varoituksessa asetettaisiin määräaika asian korjaamiseksi. Hyväksyminen olisi peruutettavissa, jos todentaja ei ole korjannut mainittuja olennaisia puutteita tai laiminlyöntejä huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta.

11 luku. Valvonta ja seuraamukset

73 §. Päästökaupparikkomus. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättävän rangaistavaksi teoksi se, että toiminnanharjoittaja laiminlyö hakea hyväksyntää päästöjen tarkkailusuunnitelmalle päästökauppakaudesta 2021—2030 lukien. Voimassa olevassa laissa päästöjen tarkkailusuunnitelma sisältyy kasvihuonekaasujen päästölupaan, kun taas lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että päästökauppaviranomainen myöntää päästöluvan ja hyväksyy päästöjen tarkkailusuunnitelman erillisillä hallintopäätöksillä.

Voimassa olevan 1 momentin 8 kohdan rangaistussäännös liittyy voimassa olevan 35 §:n mukaiseen velvoitteeseen toimittaa tietoja laitoksen toiminnasta. Koska kyseinen velvoite ehdotetaan lakiesityksessä kumottavaksi, käy kyseinen rangaistussäännös tarpeettomaksi. Sen sijaan 1 momentin 8 kohta ehdotetaan korvattavan rangaistussäännöksellä koskien tilannetta, jossa toiminnanharjoittaja laiminlyö toimittaa päästökauppaviranomaiselle päästökauppakauden 2021—2030 ilmaisjakoa varten vaadittavat tiedot laitosten yhdistymisestä tai laitoksen jakautumisesta. Ilmoitusvelvoite esiintyy komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksessa, ja ehdotettu rangaistussäännös tarvitaan varmistamaan, että mainitut tiedot saadaan laitoksilta ajallaan. Ehdotettu rangaistussäännös vastaa luonteeltaan voimassa olevan lain 1 momentin 4 kohtaa.

12 luku. Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

75 §. Muutoksenhaku päästökauppaviranomaisen päätökseen. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättävän säännökset valitusoikeudesta päästökauppaviranomaisen päästöoikeuksien myöntämistä ja muuttamista koskevista päätöksistä. Päästökauppalain mukaan työ- ja elinkeinoministeriö myöntää ilmaiseksi jaettavat päästöoikeudet ja päättää oikeuksia koskevien määrien muuttamisesta. Ilmaisjakopäätöksestä valitetaan voimassa olevan 77 §:n 1 momentin mukaan ensimmäisenä instanssina korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja 77 §:n 2 momentin mukaan sitä koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Kun ilmaisjakoasiat ehdotetaan asteittain siirrettävän päästökauppaviranomaiselle, ehdotetaan että 75 §:n 1 momentissa säädettäisiin päästökauppaviranomaisen ilmaisjakopäätöksistä valittamisesta vastaavasti kuin nykyisessä 77 §:n 1 ja 2 momentissa.

Voimassa olevan lain 75 §:n 3 ja 4 momentissa säännellään päästökauppaviranomaisen välittömästi täytäntöön pantavia päätöstyyppejä. Momentit ehdotetaan yhdistettävän uudeksi 3 momentiksi, jonka mukaan päästökauppaviranomaisen päästökauppalain 50 §:n 3 ja 4 momentin, 61, 62 ja 71 §:n nojalla antamaa päätöstä olisi muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Voimassa olevan 75 §:n 3 momentin mukaan luvan peruutusta koskeva päätös on välittömästi täytäntöön pantavissa päästöoikeuksien kirjaamiskiellon osalta. Lisäksi 17 §:n mukaan päästökauppaviranomainen ei ole saanut kirjata päästöoikeuksia toimintansa lopettaneen laitoksen tilille. Päästöoikeuksien kirjaamiskiellosta ehdotetaan jatkossa säädettävän 50 §:n 3 momentissa ja nykytilaa vastaavasti kirjaamiskielloa koskevaa päätöstä ehdotetaan noudatettavan muutoksenhausta huolimatta. Päästöoikeuksien kirjaamisen keskeyttäminen 50 §:n 4 momentin mukaan rinnastuisi 50 §:n 3 momentin kirjaamiskiellon muutoin paitsi lähtökohtaisesti kestoaltaan, joten välitön täytäntöönpano olisi perusteltua myös kirjaamisen keskeyttämisen osalta. Kuten nykyisinkin, 71 §:n mukaista päästöoikeuksien luovutuskieltoa koskevaa päätöstä noudatettaisiin myös välittömästi. Muutoksenhakuviranomainen voisi edelleen määrätä täytäntöönpanosta toisin.

EU:n päästökauppajärjestelmän toimivuuden varmistamiseksi ehdotetaan, että myös lain 61 §:n ja 62 §:n mukaisia päätöksiä (todentajan hyväksyminen sekä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa akkreditoitun tai sertifioitun todentajan hyväksyminen) olisi muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Toiminnanharjoittajan vuosittain jättämän päästöselvityksen tulee olla päästökauppaviranomaisen päätöksellään hyväksymän todentajan todentama. Keskeinen edellytys hyväksymispäätöksen myöntämiselle on, että todentajaksi hyväksymistä hakevan on osoitettava akkreditointiasetuksen mukaisesti nimetyin ulkopuolisen akkreditointielimen arvioinnilla täyttävänsä päästökauppalaissa hyväksymiselle säädetyt tietyt edellytykset. Koska päästökauppaviranomaisen hyväksymispäätös on sidottu edellä mainitun akkreditointipäätöksen antamisajankohtaan, voisi syntyä tilanne, että hyväksymispäätös ei ehtisi saada lainvoimaa ennen päästöselvityksen todentamisen ajankohtaa. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että todentajan hyväksymistä koskeva päätös olisi täytäntöönpanokelpoinen siten, että toiminnanharjoittaja pystyy noudattamaan sille laissa määrättyjä velvoitteita säädettyjen määräaikojen puitteissa. Säännös ei ole ristiriidassa perustuslain 21 §:n kanssa.

Lentoliikenteen päästökaupasta annetun lain (34/2010) 27 §:n 4 momentin mukaan kyseisen lain mukaisia päästökauppaviranomaisen ja Liikenteen turvallisuusviraston päätöksiä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Lisäksi kyseisen lain mukaisesti liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy todentajat noudattaen päästökauppalaain 61 ja 62 §:n säännöksiä. Pykälään ehdotettu muutos, että päästökauppaviranomaisen tämän lain 61 ja 62 §:n nojalla antamia päätöksiä olisi muutoksenhausta huolimatta noudatettava, lisäksi yhdenmukaisuutta päästökauppalaain ja lentoliikenteen päästökaupasta annetun lain välillä.

Voimassa olevan 77 §:n 3 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriön päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava. Päätöksen täytäntöönpanossa ei sovelleta hallintolainkäyttölain nojalla valitusviranomaiselle kuuluvia toimivaltuuksia keskeyttää tai kieltää täytäntöönpano tai muutoin määrätä täytäntöönpanosta. Käytännössä ministeriön päätökset ovat koskeneet päästöoikeuksien ilmaisjakoa tai sen muuttamista. Kun ilmaisjakoasiat ehdotetaan asteittain siirrettävän päästökauppaviranomaiselle, ehdotetaan nykyistä 77 §:n 3 momenttia vastaavasti, että 75 §:n 4 momentissa säädettäisiin päästökauppaviranomaisen antamien ilmaisjakopäätösten välittömästä täytäntöönpanosta ja siitä, ettei valitukseen sovelleta täytäntöönpanon keskeyttämistä koskevia säännöksiä. Päästökauppaviranomaisen päästöoikeuksien myöntämistä tai muuttamista koskevat päätökset annettaisiin 30, 31 ja 34 §:n nojalla päästökauppakauden 2013—2020 osalta ja 35 g, 35 h, 35 j, 35 n ja 35 o §:n nojalla päästökauppakauden 2021—2030 osalta.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Pääosa lain voimassa olevista asetuksenantovaltuuksista jäisi muutoksen yhteydessä ennalleen.

Uusien valtuutussäännösten perusteella valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin komission ilmaisjakoasetuksen ja komission ilmaisjaon mukautussäädöksen täytäntöönpanosta 35 f, 35 i—35 k ja 35 m—35 o §:n nojalla. Asetukset liittyvät EU:n harmonisoidun läinsäädännön täytäntöönpanoon, missä ei ole lainkaan kansallista harkinnanvaraa tai sitä saattaa olla teknisluonteisissa, kansallisiin menettelyihin liittyvissä kysymyksissä kuten tietojen toimittamisen määräaika ja menettelyt. Päästöoikeuksien taloudellisen arvon vuoksi asetuksen antaisi valtioneuvosto.

Uusien valtuutussäännösten perusteella voitaisiin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksilla antaa tarkentavia säännöksiä komission säädösten edellyttämien tietojen sisältöön, todentamiseen ja tarkkailemiseen liittyvistä teknisluonteisista asioista 10, 35 f, 35 i ja 35 m §:n nojalla. Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksilla voitaisiin myös pidentää kauden 2021—2025 ilmaisjakoha-

kemuksen määräaika 35 e §:n nojalla. Kyseisillä asioilla on vain kohtuullisen pientä yhteiskunnallista tai poliittista merkitystä, joten asetuksenantovaltuus annettaisiin ministeriölle.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 2019.

Lain voimaantulo viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 2019 on tärkeää, jotta toiminnanharjoittajien, jotka eivät hae ilmaisjakoa kaudelle 2021—2025, ei tarvitse toimittaa yksityiskohtaisia tietoja laitoksen toiminnasta työ- ja elinkeinoministeriölle huhtikuun 30 päivään 2019 mennessä. Näin edellytetään voimassa olevan lain 35 a §:ssä, mutta tämä on käynyt tarpeettomaksi komission ilmaisjakoasetuksen luonnoksen mukaisesti.

Jäsenvaltioiden on saatettava päästökauppadirektiivin muutoksen noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 9 päivänä lokakuuta 2019. Poikkeuksena ovat päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensoimista koskevat julkistamis- ja raportointivelvoitteet, joissa vastaava määräaika on 31 päivänä joulukuuta 2018. Jälkimmäisten velvoitteiden täyttäminen ei Suomessa edellytä muutoksia lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin.

Komission päästöjen tarkkailuasetusta muutetaan 2021 alkavaa päästökauppakautta varten. Ajoittamalla päästöluvun ja tarkkailusuunnitelman erottaminen toisistaan päästökauppakausien vaihteeseen, erottaminen olisi mahdollista tehdä samalla kun tarkkailusuunnitelmat muutettiin tarkistetaan uusia tarkkailuvaatimuksia vastaaviksi. Tämän vuoksi 7 §:n 1 kohta, 2 luvun otsikko, 8—12 ja 14 §, 16 §:n otsikko, 3 momentin 2 kohta ja 4 momentti, 56 §:n 1 momentti, sekä 59 § tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021. Lain 8—12 §:n säännöksiä sovelletaan kuitenkin päästökauppakautta 2021—2030 koskevien päästöluvien ja päästöjen tarkkailusuunnitelmien hyväksynnän valmisteluun ja myöntämiseen lain voimaantulosta alkaen.

Komission ilmaisjakoasetuksen mukainen laitoksen toiminnan lopettamisen määritelmä (16 a §) ja sen vaikutus päästöoikeuksien kirjaamatta jättämiseen (17 §) muuttuvat päästökauppakaudelle 2021—2030. Päästökauppakaudesta 2021—2030 alkaen on lisäksi perusteltua soveltaa samoja päästöoikeuksien kirjaamista koskevia menettelyitä päästökaupan vakiintuneisiin laitoksiin ja päästökaupan uusiin osallistujiin sekä muuttaa päästöoikeuksien kirjaamista toiminnanharjoittajan vaihtuessa (52 §). Muutetut 16 a, 50 ja 52 § sekä päästökauppalain 17 ja 51 §:n kumoaminen tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021. Päästökauppakaudelle 2013—2020 myönnettävien päästöoikeuksien kirjaamiseen kuitenkin noudatettaisiin nykyisiä menettelyitä, vaikka kirjaaminen tapahtuisi vuoden 2020 jälkeen.

Ilmaisjaon viranomaistehtävät siirrettäisiin Energiavirastolle vaiheittain siirtymäajan puitteissa. Päästökauppakautta 2013—2020 koskevien asioiden käsittely siirrettäisiin työ- ja elinkeinoministeriöltä Energiaviraston hoidettavaksi vuoden 2021 alussa. Tämän vuoksi 7 §:n 4 ja 6 kohta, 25 §:n 3 momentti, 26 §, 29 §:n otsikko ja 1 momentti, 30 §, 31 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 32 §, 34 §:n johdantokappale sekä 35 § tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä olisi oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä päästökauppaviranomaiselle tietoja päästökauppakaudelle 2013—2020 sekä kaudelle 2021—2025 maksutta jaettavia päästöoikeuksia koskevien tehtävien hoitamista varten.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

4.1 Yleistä

Päästökauppadirektiivin kansallista täytäntöönpanoa on arvioitu perustuslain ja säätämisyjärjestyksen kannalta hallituksen esityksessä päästökauppalaiksi (HE 49/2004) ja perustuslakivaliokunnan siitä antamassa lausunnossa (PeVL 14/2004), sekä hallituksen esityksessä päästökauppalaiksi (HE 315/2010). Perustuslakivaliokunta esitti lausunnossaan PeVL 14/2004, että päästökauppalakiesitys (HE 49/2004) voidaan käsitellä tavallisessa lain säätämisyjärjestyksessä. Perustuslain 18 §:n 1 momentissa säädetyn elinkeinovapauden, 15 §:ssä tarkoitetun omaisuuden suojan, 21 §:ssä tarkoitetun muutoksenhaun ja päätöksen täytäntöönpanon sekä 124 §:ssä tarkoitetun julkisten hallintotehtävien delegoinnin osalta lakiehdotuksen säännökset vastaavat säätämisyjärjestyksen arvioinnin näkökulmasta 30 päivän heinäkuuta 2004 annetun päästökauppalaiksi ja voimassa olevan päästökauppalaiksi (311/2011) säännöksiä. Ehdotetut valtuussäännökset eivät koske asioita, joista perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan olisi säädettävä lailla.

4.2 Päästökauppadirektiivin ja valtakunnan lainsäädännön täytäntöönpano Ahvenanmaalla

Päästökauppadirektiivin täytäntöönpano Ahvenanmaalla kuuluu maakunnan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 kohdan ja 18 §:n 22 kohdan perusteella maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Direktiivi on saatettu Ahvenanmaalla voimaan niin kutsuttuna blankettilakina annetulla maakuntalailla (ÅFS 2009:31, muutettu ÅFS 2012:66 ja ÅFS 2015:105). Lain nojalla päästökauppalaiksi säännöksiä sovelletaan tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta sellaisenaan maakunnassa. Päästöoikeuksien jakoa ja muuta hallintoa koskevasta valtakunnan ja maakunnan välisestä tarkemmasta toimivallanjaosta säädetään sopimusasetuksessa (ÅFS 20/2013 tai FFS 199/2013).

Maakuntaa koskevan lainsäädännön perusteella Ahvenanmaan maakunnan hallitus toimittaa komissiolle tiedot, jotka liittyvät Ahvenanmaalla oleville laitoksille jaettaviin päästöoikeuksiin ja myöntää niille päästöoikeudet. Lisäksi maakunnan hallitus vastaa ahvenanmaalaisille laitoksille myönnettyjen päästöoikeusmäärien muuttamisesta ja mitätöinnistä. Päästöoikeuksien kirjaamisesta ja muista päästöoikeusrekisteriin liittyvistä asioista vastaa kuitenkin Energiavirasto.

Ahvenanmaalla sovelletaan samaa konkurssilainsäädäntöä kuin muualla valtakunnassa ja valtakunnalla on myös lainsäädäntövalta konkurssilainsäädännön osalta. Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 41 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat muuta kuin tässä pykälässä erityisesti mainittua yksityisoikeudellista kysymystä, jollei kysymys välittömästi liity sellaiseen oikeudenalaan, joka tämän lain mukaan kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan. Lakiesityksessä ei kuitenkaan ehdoteta muutettavan laitoksen toiminnanharjoittajan konkurssia koskevia säännöksiä.

Huutokaupapaikan ja huutokaupanpitäjän valinnan osalta Ahvenanmaan maakunnan ja valtakunnan välillä tulee ottaa huomioon Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 59 b §:n säännökset Euroopan unionissa tehtyjen päätösten täytäntöönpanosta. Maakunnan ja valtakunnan viranomaisten tulee mainitun pykälän mukaan neuvotella keskenään, jos niiden toimenpiteet ovat toisistaan riippuvaisia. Jos jäsenvaltiossa voidaan päättää vain yhdestä toimenpiteestä sellaisessa hallintoasiassa, jossa sekä maakunnalla että valtakunnalla olisi tämän lain mukaan toimivaltaa, toimenpiteestä päättää valtakunnan viranomainen. Ennen päätöksentekoa

asiasta on neuvoteltava maakunnan viranomaisen kanssa yhteisymmärrykseen pyrkien ja päätöksenteossa maakunnan viranomaisen näkökannat on otettava mahdollisuuksien mukaan huomioon.

Huutokauppapaikan valinta on tällainen jaetun toimivallan mukainen asia, jossa Suomella voi olla vain yksi toimenpide. Suomi valtiona voi osallistua vain joko keskitetyn huutokaupan kautta järjestettävään huutokauppaan tai vaihtoehtoisesti järjestää oman huutokauppansa niin sanottuna opt-out huutokauppana. Asiaa ei ole mahdollista järjestää jäsenvaltion sisällä siten, että päästöoikeudet jaettaisiin usealle eri kauppapaikalle. Näin ollen asia tulee ratkaista neuvottelujen ja mahdollisen maakunnan ja valtakunnan välisen sopimuksen avulla. Kolmannella päästökauppakaudella Suomi osallistuu Euroopan komission ja jäsenmaiden keskitettyyn huutokauppaan. Lakiehdotuksen lähtökohta on se, että samoin toimitaan myös vuoden 2020 jälkeen alkavilla päästökauppakausilla.

Ahvenanmaan itsehallintolain 59 b §:n 3 momentissa säädetään, että jos jäsenvaltio Euroopan unionin oikeuden mukaan voi nimetä vain yhden hallintoviranomaisen sellaisessa tilanteessa, jossa sekä maakunnalla että valtakunnalla olisi toimivaltaa, viranomaisen nimeäminen kuuluu valtakunnalle. Huutokaupanpitäjän valinta on esimerkki tällaisesta viranomaisen valinnasta, sillä komission huutokauppa-asetuksen mukaan jäsenvaltio voi valita vain yhden huutokaupanpitäjän. Jäsenmailla on mahdollisuus valita myös yhteinen huutokaupanpitäjä. Kolmannella päästökauppakaudella Suomen huutokaupanpitäjänä toimii Energiavirasto. Lakiehdotuksen lähtökohta on se, että Energiavirasto toimii Suomen huutokaupanpitäjänä myös vuoden 2020 jälkeen alkavilla päästökauppakausilla.

Ahvenanmaan maakuntahallitus on ilmoittanut työ- ja elinkeinoministeriölle, ettei sillä ole huomioita nykyisten keskitettyyn huutokauppaan osallistumista ja huutokaupanpitäjää koskevien käytäntöjen jatkamiseen ja että nykyiset käytännöt toimivat hyvin. Ahvenanmaan maakuntahallitus toi myös esille, että esitysluonnos ei muuttaisi päästöoikeuksien käsittelyn osalta ahvenmaalaisien toiminnanharjoittajien asemaa suhteessa valtakunnan toiminnanharjoittajiin.

Mainituin perustein katsotaan, että lakiesitys voidaan käsitellä tavallisessa lain säätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

päästökauppalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan päästökauppalain (311/2011) 17 ja 51 §, 54 §:n 3 momentti ja 55 §, sellaisena kuin niistä on 17 § laissa 11/2014,

muutetaan 6 §:n 20, 20 a ja 21 kohta, 7 §:n 1, 4 ja 6 kohta, 2 luvun otsikko, 8—12 ja 14 §, 16 §:n otsikko, 3 momentin 2 kohta ja 4 momentti, 16 a ja 18 §, 19 §:n 3 ja 4 momentti, 21 §:n 3 momentin 3 kohta, 25 §:n 3 momentti, 26 §, 5 luvun otsikko, 27 §:n johdantokappale, 29 §:n otsikko ja 1 momentti, 30 §, 31 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 32 §, 34 §:n johdantokappale, 35, 35 a ja 35 b §, 6 luvun otsikko, 36 §:n 1 momentti, 37 §, 39 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohta, 40 §:n 2 momentti, 44 §:n 2 ja 3 momentti, 50, 51 a, 51 b ja 52 §, 53 §:n 1 ja 5 momentti, 56 §:n 1 momentti, 59 §, 61 §:n 3 ja 4 momentti, 64 §, 73 §:n 1 momentin 1 ja 8 kohta sekä 75 §:n 1, 3 ja 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 20 a ja 21 kohta, 16 §:n otsikko, 3 momentin 2 kohta ja 4 momentti, 16 a §, 40 §:n 2 momentti, 44 §:n 2 ja 3 momentti, 51 a ja 51 b §, 56 §:n 1 momentti ja 59 § laissa 11/2014, 12 § osaksi laissa 443/2018, 35 a ja 35 b §, 61 §:n 3 ja 4 momentti ja 73 §:n 1 momentin 8 kohta laissa 443/2018, 50 § osaksi laissa 11/2014 sekä 75 §:n 1, 3 ja 4 momentti laissa 1014/2015, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 3 momentti, 6 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 11/2014, uusi 22—27 kohta, lakiin uusi 13 a §, 19 §:ään uusi 5 momentti sekä lakiin uusi 19 a, 35 c ja 35 d § sekä uusi 5 b—5 e luku seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Tällä lailla pannaan täytäntöön direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kustannustehokkaiden päästövähennysten ja vähähiilisyttä edistävien investointien edistämiseksi sekä päätöksen (EU) 2015/1814 muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/410.

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

20) *komission ilmaisjakosäädöksellä* päästöoikeuksien yhdenmukaistettua maksutta tapahtuvaa jakoa koskevien unionin laajusten siirtymäsäännösten vahvistamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan mukaisesti annettua komission päätöstä 2011/278/EU;

20 a) *komission todentamisetuksella* päästökauppadirektiivin 15 artiklan nojalla annettua kasvihuonekaasupäästöraporttien todentamisesta ja todentajien akkreditointia koskevaa komission asetusta;

21) *päästökauppaviranomaisella* Energiavirastoa;

22) *komission ilmaisjakoasetuksella* komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 1 kohdan nojalla antamaa asetusta maksutta jaettavien päästöoikeuksien yhdenmukaistetuista jakoperusteista;

23) *komission ilmaisjaon mukautussäädöksellä* komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 21 kohdan nojalla antamaa säädöstä maksutta jaettavien päästöoikeusmäärien muuttamisesta;

24) *monialaisella korjauskertomella* komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 5 kohdan nojalla kullekin vuodelle määräämää, maksutta jaettavien päästöoikeusmäärien mahdolliseen alentamiseen tarkoitettua kerrointa;

25) *päästökaupan uudella osallistujalla* laitosta, joka on saanut kasvihuonekaasupäästöjen päästöluvan ensimmäisen kerran päästökauppadirektiivin 3 artiklan h kohdassa tarkoitettulla kaudella;

26) *päästökaupan vakiintuneella laitoksella* laitosta, joka on saanut kasvihuonekaasujen päästöluvan ensimmäisen kerran viimeistään komission ilmaisjakoasetuksen vakiintuneen laitoksen määritelmässä tarkoitettuna päivänä;

27) *ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmalla* komission ilmaisjakoasetuksessa tarkoitettavaa suunnitelmaa maksutta jaettaviin päästöoikeuksiin liittyvien tietojen tarkkailusta.

7 §

Toiminnanharjoittajan yleiset velvollisuudet

Toiminnanharjoittajan on:

1) haettava laitokselle kasvihuonekaasujen päästölupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntä;

4) toimitettava maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakamista ja myöntämistä varten tarpeelliset tiedot päästökauppaviranomaiselle, jos toiminnanharjoittaja hakee maksutta jaettavia päästöoikeuksia;

6) tarkkailtava maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntämisen edellyttämiä tietoja, ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle vuosittaiset tiedot laitoksen tuotantotasosta sekä ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle laitoksen toiminnan muutoksista, jos toiminnanharjoittaja on hakenut maksutta jaettavia päästöoikeuksia.

2 luku

Kasvihuonekaasujen päästölupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma

8 §

Luvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman tarve

Laitoksella on oltava kasvihuonekaasujen päästölupa ja hyväksytty päästöjen tarkkailusuunnitelma. Luvan myöntää ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyy päästökauppaviranomainen. Lupa myönnetään ja päästöjen tarkkailusuunnitelma hyväksytään toistaiseksi tai erityisistä syistä määräajaksi.

Edellä 4 ja 5 §:ssä tarkoitetuille laitoksille on haettava lupaa ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää. Lupa voidaan myöntää ja päästöjen tarkkailusuunnitelma hyväksyä 9—11 §:n mukaisesti ehdolla, että ne ovat voimassa, jos komissio hyväksyy kyseiset laitokset päästöoikeuksien kaupan järjestelmään. Jos komission hyväksyntää ei saada, hakemuksen käsittely tai, jos lupa on jo myönnetty ja tarkkailusuunnitelma hyväksytty, lupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskeva hyväksyntä raukeavat.

9 §

Lupaa ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää koskeva hakemus

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys laitoksesta, sen toiminnasta ja päästöjen lähteistä sekä päästöjen tarkkailusuunnitelma ja päästöjen raportointiksi suunnitellut toimenpiteet. Lisäksi päästökauppaviranomaiselle on ennen luvan myöntämistä toimitettava selvitys siitä, että laitoksen toimintaa saa harjoittaa ympäristönsuojelua koskevien säännösten nojalla. Lupahakemuksen tarkemmasta sisällöstä voidaan säätää työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Hakemus on toimitettava päästökauppaviranomaiselle vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan suunniteltua aloittamista.

Päästökauppaviranomaisen on tehtävä lupaa ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymistä koskeva päätös viimeistään kahden kuukauden kuluttua siitä, kun hakemus ja sen mahdolliset täydennykset on toimitettu päästökauppaviranomaiselle.

10 §

Luvan myöntämisen ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymisen edellytykset

Kasvihuonekaasujen päästölupa myönnetään toiminnanharjoittajalle laitosta koskien, jos:

- 1) toiminnanharjoittajan päästöjen tarkkailusuunnitelma ja päästöjen raportointiseksi suunnitellut toimenpiteet ovat riittävät ja asianmukaiset; ja
- 2) toiminnanharjoittaja saa ympäristönsuojelua koskevien säännösten nojalla harjoittaa toimintaa.

Päästölupa voidaan myöntää, vaikka päätös ympäristönsuojelulain mukaisesta luvasta ei ole lainvoimainen.

Päästöjen tarkkailusuunnitelman laatimisesta ja hyväksymisestä säädetään komission päästöjen tarkkailuasetuksessa. Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päästöjen tarkkailusuunnitelman sisällöstä sekä komission päästöjen tarkkailuasetuksen täytäntöönpanosta päästöjen tarkkailusuunnitelman osalta.

11 §

Lupapäätös ja päätös päästöjen tarkkailusuunnitelmasta

Kasvihuonekaasujen päästölupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma voivat koskea saman toiminnanharjoittajan samalla sijaintipaikalla olevaa yhtä tai useampaa laitosta.

Kasvihuonekaasujen päästölupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma voivat erityisestä syystä koskea useamman toiminnanharjoittajan samalla sijaintipaikalla olevaa yhtä tai useampaa laitosta.

Jos useampi toiminnanharjoittaja on hakenut yhdessä päästölupaa ja hyväksyntää päästöjen tarkkailusuunnitelmalle, vastaavat ne luvan velvoitteiden ja päästöjen tarkkailua koskevien vaatimusten täyttämistä yhteisvastuullisesti. Toiminnanharjoittajien on lupaa ja tarkkailu-

suunnitelman hyväksyntää hakiessaan nimettävä taho, joka vastaa yhteydenpidosta viranomaisiin.

Luvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymispäätöksen tulee sisältää tiedot toiminnanharjoittajasta, päästöistä, laitoksen toiminnasta sekä laitoksen tuotantokapasiteetista tai nimellisestä kokonaislämpötehosta. Päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymispäätöksen tulee lisäksi sisältää:

- 1) tiedot päästöjen lähteistä ja päästöjen tarkkailua koskevat vaatimukset, joissa määrätään tarkkailumenetelmät ja -taajuus; sekä
- 2) päästöjen raportoimista koskevat vaatimukset.

12 §

Luvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman muuttaminen

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava ennakkoon päästökauppaviranomaiselle sellaisesta laitoksen toiminnan muutoksesta, laitoksen kapasiteetin muutoksesta taikka päästöjen tarkkailua koskevasta muutoksesta, joka voi edellyttää kasvihuonekaasujen päästöluvan tai päästöjen tarkkailusuunnitelman muuttamista.

Jos toiminnanharjoittajan ilmoittama muutos on komission päästöjen tarkkailuasetuksen mukaisesti merkittävä, päästökauppaviranomaisen on muutettava päästöluvan ehtoja tai päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskevaa päätöstä. Muussa tapauksessa päästökauppaviranomaisen on ilmoitettava asiasta viipymättä toiminnanharjoittajalle ja tarvittaessa kehotettava toiminnanharjoittajaa viipymättä päivittämään päästöjen tarkkailusuunnitelmansa muutoksen johdosta.

Jos komission päästöjen tarkkailuasetuksessa edellytetään päästöjen tarkkailusuunnitelman muuttamista, on päästökauppaviranomaisen kehotettava toiminnanharjoittajaa hakemaan päästöjen tarkkailusuunnitelman muutosta. Toiminnanharjoittajan on toimitettava päästöjen tarkkailusuunnitelman muutoshakemus päästökauppaviranomaisen asettamassa määräajassa.

14 §

Toiminnanharjoittajan vaihtuminen

Jos luvan saaneen toiminnanharjoittajan tilalle tulee toinen toiminnanharjoittaja, uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta päästökauppaviranomaiselle. Päästökauppaviranomaisen on ilmoituksen johdosta tarkistettava kasvihuonekaasujen päästöluva ja päästöjen tarkkailusuunnitelma 30 päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus ja tarpeelliset selvitykset on toimitettu viranomaiselle, tai toiminnanharjoittajien sopimasta myöhemmästä ajankohdasta. Lupa- ja päästöjen tarkkailusuunnitelmaan on merkittävä tiedot uudesta toiminnanharjoittajasta.

Jos samaan kasvihuonekaasujen päästöluvaan sisältyvästä laitoksen tai laitosten toiminnasta ainoastaan osa siirtyy uudelle toiminnanharjoittajalle, on noudatettava luvan myöntämistä ja muuttamista sekä päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymistä ja muuttamista koskevia säännöksiä lukuun ottamatta luvan hakemiselle 9 §:n 2 momentissa säädettyä määräaika. Päästökauppaviranomaisen on ilmoituksen johdosta tehtävä päätös luvan myöntämisestä ja muuttamisesta sekä päätös päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymisestä ja muuttamisesta 30 päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus ja tarpeelliset selvitykset ja suunnitelmat on toimitettu viranomaiselle, tai toiminnanharjoittajien sopimasta myöhemmästä ajankohdasta.

Uusi toiminnanharjoittaja vastaa määräysvallassaan olevan laitoksen osalta 7 §:ssä säädettyistä velvollisuuksista sekä päästökauppaviranomaisen 11 §:n nojalla määräämien lupaehtojen ja päästöjen tarkkailua koskevien vaatimusten täyttämistä siitä alkaen, kun lupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma on tarkistettu taikka lupa on myönnetty ja päästöjen tarkkailusuunnitelma hyväksytty.

16 §

Luvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelmapäätöksen peruuttaminen

Päästökauppaviranomainen voi peruuttaa kasvihuonekaasujen päästöluvan, jos:

2) luvanhaltija ei päästökauppaviranomaisen kehotuksesta huolimatta ole ilmoittanut laitoksen laajennuksesta, toiminnan lopettamisesta tai vähentämisestä taikka muista toiminnan muutoksista tai päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista, jotka voivat edellyttää päästöluvan tai päästöjen tarkkailusuunnitelman muuttamista.

Päästöluvan peruuttamista koskevan asian voi panna vireille toiminnanharjoittaja tai päästökauppaviranomainen. Kun laitoksen kasvihuonekaasujen päästölupa peruutetaan, peruutetaan myös laitoksen päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntä.

16 a §

Laitoksen toiminnan lopettaminen

Ehdoista, joiden täyttyessä laitoksen katsotaan lopettaneen toimintansa, säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle laitoksen toiminnan lopettamisesta välittömästi toiminnan lopettamisen jälkeen.

3 luku

Päästöoikeuksien kokonaismäärä ja jakomenetelmät

18 §

Päästöoikeuksien kokonaismäärä

Komissio päättää ja julkaisee kaikkien päästöoikeuksien kaupan järjestelmään, jäljempänä *EU:n päästökauppajärjestelmä*, kuuluvien laitosten vuosittaisen päästöoikeuksien kokonaismäärän vuonna 2013 päästökauppadirektiivin 9 ja 9 a artiklan mukaisesti. Päästöoikeuksien kokonaismäärä alenee vuoden 2013 jälkeen lineaarisesti 1,74 prosenttia vuosittain vuoteen 2020 saakka ja vuodesta 2021 alkaen lineaarisesti 2,2 prosenttia vuosittain päästökauppadirektiivin 9 artiklan mukaisesti.

19 §

Päästöoikeuksien jakomenetelmät päästökauppakaudella 2013—2020

Hyötylämmön tarpeeseen perustuvan sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämisestä sisämarkkinoilla ja direktiivin 92/42/ETY muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/8/EY määritetyille tehokkaalla yhteistuotannolla tapahtuvalle lämmön tai jäähdytyksen tuotannolle, jäljempänä *laitoksen tehokas yhteistuotanto*, sekä 27 §:ssä tarkoitettulle uudelle osallistujalle maksutta jaettavaa päästöoikeuksien määrää alenne-

taan vuosittain lineaarisesti 1,74 prosenttia päästökauppadirektiivin 9 artiklan mukaisesti. Muiden laitosten maksutta jaettavaa päästöoikeuksien määrää alennetaan tarvittaessa kertomalla päästöoikeuksien määrä komission päästökauppadirektiivin, sellaisena kuin se oli voimassa 19 päivänä maaliskuuta 2018, jäljempänä *vanha päästökauppadirektiivi*, 10 a artiklan 5 kohdan nojalla kullekin vuodelle määräämällä korjauskertoimella.

Huutokauppaamalla jaetaan Suomen osuus niistä päästöoikeuksista, joita ei EU:n päästökauppajärjestelmän tasolla:

1) jaeta maksutta vanhan päästökauppadirektiivin 10 a artiklan ja sen nojalla annetun komission ilmaisjakosäädöksen mukaisesti;

2) käytetä vanhan päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 8 kohdassa tarkoitettujen demonstrointihankkeiden tukemiseen; tai

3) siirretä 1 päivästä tammikuuta 2019 alkaen markkinavakausvarannon perustamisesta unionin kasvihuonekaasupäästöjen kauppajärjestelmään, sen toiminnasta sekä direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä (EU) 2015/1814 perustettuun päästöoikeuksien varantoon, jäljempänä *markkinavakausvaranto*.

Komissio laskee Suomen huutokaupattavien päästöoikeuksien määrän vanhan päästökauppadirektiivin 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

19 a §

Päästöoikeuksien jakomenetelmät päästökauppaudella 2021—2030

Päästöoikeudet jaetaan yhdenmukaisin jakomenetelmin kaikissa EU:n päästökauppajärjestelmään osallistuvissa maissa.

EU:n päästökauppajärjestelmässä huutokaupataan jaettaviksi siihen osallistuvien maiden kesken ne päästöoikeudet, joita ei:

1) jaeta maksutta;

2) käytetä energiasektorin modernisoimiseksi päästökauppadirektiivissä tarkoitetuissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa tai vähähiilisiin teknologioihin ja prosesseihin kohdistuvien innovaatioiden edistämiseksi päästökauppadirektiivin 10 ja 10 a artiklan mukaisesti;

3) siirretä markkinavakausvarantoon;

4) mitätöidä päästökauppadirektiivin 12 artiklan 4 kohdan mukaisesti tapauksessa, jossa sähköntuotantokapasiteettia suljetaan kansallisten lisätoimenpiteiden vuoksi; tai

5) mitätöidä päästökaupan ulkopuolisen sektorin päästövähennyssitoumusten täyttämiseksi kaudella 2021—2030 siten kuin sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021—2030, joilla edistetään ilmastotoimia Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi, sekä asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU 842/2018, jäljempänä *taakanjakoasetus*, 6 artiklassa säädetään.

Suomen osuus päästökauppadirektiivin 10 ja 10 a artiklan mukaisesta huutokaupattavien päästöoikeuksien määrästä huutokaupataan 6 luvun mukaisesti. Huutokaupattavien päästöoikeuksien määrää kuitenkin alennetaan, jos valtioneuvosto päättää:

1) mitätöidä päästöoikeuksia päästökaupan ulkopuolisen sektorin päästövähennyssitoumuksen täyttämiseksi kaudella 2021—2030 taakanjakoasetuksen 6 artiklan mukaisesti; tai

2) mitätöidä päästöoikeuksia päästökauppadirektiivin 12 artiklan 4 kohdan mukaisesti tapauksessa, jossa sähköntuotantokapasiteettia suljetaan Suomen alueella kansallisten lisätoimenpiteiden vuoksi.

21 §

Laitoskohtaisten päästöoikeuksien laskeminen

Laitoksen ja sen osan yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan siten, että:

3) edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti saatu laitoksen päästöoikeuksien määrä kerrotaan tarvittaessa komission vanhan päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 5 kohdan nojalla kullekin vuodelle määräämällä korjauskertoimella; sähköntuottajaksi määritellyn laitoksen tehokkaalla yhteistuotannolla tapahtuvalle lämmön tai jäähdytyksen tuotannolle maksutta jaettavaa päästöoikeuksien määrää alennetaan vuosittain lineaarisesti 1,74 prosenttia päästökauppadirektiivin 9 artiklan mukaisesti eikä siihen sovelleta komission määräämää korjauskerrointa.

25 §

Päästöoikeuksien myöntämistä koskeva päätös

Päästökauppaviranomainen muuttaa päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaista päästöoikeuksien määrää päätöksen antamisen jälkeen, jos laitoksessa tai sen osassa tuotettavat tuotteet lisätään komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 13 kohdan nojalla päättämiin hiilivuotoimialoihin tai hiilivuototoimialoihin kuuluva toimiala poistetaan komission päätöksellä hiilivuototoimialoista. Lisäksi päästökauppaviranomainen muuttaa päästöoikeuksien määrää, jos päästökauppadirektiiviin tai komission ilmaisjakosäädökseen tehtävät muutokset tätä edellyttävät. Maksutta myönnettävien päästöoikeuksien määrää muutetaan niille vuosille, joita komission päättämät muutokset hiilivuototoimialoihin tai komission ilmaisjakosäädökseen taikka direktiiviin tehdyt muutokset koskevat.

26 §

Päästöoikeuksien myöntämispäätöksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Päästöoikeuksien myöntämispäätös on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle. Päästökauppaviranomainen julkaisee sähköisesti luettelon laitoksista, joille on myönnetty päästöoikeuksia maksutta, sekä kullekin laitokselle maksutta myönnettyistä päästöoikeuksista.

5 luku

Uudet osallistujat sekä laitosten toiminnan lopettaminen tai vähentäminen päästökauppakaudella 2013—2020

27 §

Uudet osallistujat päästökauppakaudella 2013—2020

Vanhan päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 7 kohdassa tarkoitetusta koko Euroopan unionin uusille osallistujille varatusta päästöoikeusmäärästä myönnetään päästökauppakaudella 2013—2020 päästöoikeuksia maksutta komission ilmaisjakosäädöksen mukaisesti:

29 §

Päästöoikeuksien hakeminen uudelle osallistujalle ja päästökauppaviranomaiselle toimitettavat tiedot

Toiminnanharjoittajan on haettava uudelle osallistujalle maksutta jaettavia päästöoikeuksia päästökauppaviranomaiselle osoitetulla hakemuksella. Toiminnanharjoittajien, joilla on yhteinen päästölupa tai jotka ovat 11 §:n 2 momentin mukaisesti hakeneet yhdessä päästölupaa, on haettava päästöoikeuksia yhdessä. Hakemuksen toimittamisen ajankohdasta ja muista päästöoikeuksien hakemiseen liittyvistä menettelyistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Uuden osallistujan alustava päästöoikeusmäärä

Päästökauppaviranomainen valmistelee uudelle osallistujalle maksutta jaettavan päästöoikeuksien alustavan määrän päästökauppakaudelle 2013—2020 28 §:ssä mainittujen jakoperusteiden mukaisesti toiminnanharjoittajan ilmoittamien tietojen perusteella.

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen alustavasta päästöoikeusmäärästä. Laitoskohtainen laskelma tehdään tarvittaessa komission edellyttämässä muodossa. Laitoskohtaisesta alustavasta päästöoikeusmäärästä on ilmentävä, mihin jakoperusteisiin ja laskennassa käytettyihin tietoihin päästöoikeusmäärää koskevat laskelmat perustuvat.

Päästökauppaviranomainen ilmoittaa asianomaiselle toiminnanharjoittajalle päätöksen laitoksen alustavasta päästöoikeusmäärästä sekä toimittaa päätöksen komissiolle.

31 §

Päätös päästöoikeuksien myöntämisestä uudelle osallistujalle

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen uudelle osallistujalle maksutta myönnettävästä päästöoikeuksien määrästä päästökauppakaudelle 2013—2020 sen jälkeen, kun komissio on todennut, että päästöoikeudet voidaan myöntää kyseiselle uudelle osallistujalle. Päästöoikeuksien myöntämisspätöksestä on käytävä ilmi:

Päästökauppaviranomainen muuttaa päästöoikeuksien myöntämisspätöksen mukaista päästöoikeuksien määrää päätöksen antamisen jälkeen, jos laitoksessa tai sen osassa tuotettavat tuotteet lisätään komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 13 kohdan nojalla päättämiin hiilivuotoimialoihin tai hiilivuototoimialoihin kuuluva toimiala poistetaan komission päätöksellä hiilivuototoimialoista. Lisäksi päästökauppaviranomainen muuttaa päästöoikeuksien määrää, jos päästökauppadirektiiviin tai komission ilmaisjakosäädökseen tehtävät muutokset tätä edellyttävät. Maksutta myönnettävien päästöoikeuksien määrää muutetaan niille vuosille, joita komission päättämät muutokset hiilivuototoimialoihin tai komission ilmaisjakosäädökseen taikka direktiiviin tehdyt muutokset koskevat.

32 §

Päästöoikeuksien myöntämispäätöksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Päätös päästöoikeuksien myöntämisestä on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle. Päästökauppaviranomainen julkaisee sähköisesti tiedot laitoksesta tai laitoksen laajennuksesta sekä kyseiselle laitokselle uusille osallistujille varatusta päästöoikeusmäärästä maksutta myönnettyistä päästöoikeuksista.

34 §

Päätös päästöoikeusmäärän alentamisesta

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen laitoksen maksutta myönnetyn päästöoikeusmäärän alentamisesta 33 §:ssä tarkoitetun laitoksen toiminnan osittaisen lopettamisen tai laitoksen kapasiteetin vähentämisen seurauksena. Päätöksestä on käytävä ilmi:

35 §

Päästöoikeusmäärän alentamista koskevan päätöksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Päätös päästöoikeusmäärän alentamisesta on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle sekä toimitettava komissiolle.

Päästökauppaviranomainen julkaisee sähköisesti tiedot laitoksen päästöoikeusmäärän alentamisesta ja laitokselle kullekin vuodelle maksutta myönnettävästä päästöoikeusmäärästä muutoksen jälkeen.

5 a luku

Maksutta jaettavat päästöoikeudet vuoden 2020 jälkeen alkavilla päästökauppauskausilla

35 a §

Yleiset jakoperusteet päästökauppauskaudella 2021—2030

Lain soveltamisalaan kuuluville laitoksille jaetaan päästökauppauskaudelle 2021—2030 päästöoikeuksia maksutta seuraavasti:

- 1) sähköntuotannolle sekä hiilidioksidin talteenottolaitoksille, kuljetusputkistoille ja varastointilaitoksille vain prosessikaasuista tuotettuun sähköön;
- 2) toimialoille tai toimialan osille, jotka kuuluvat komission päästökauppadirektiivin 10 b artiklan 5 kohdan nojalla antaman säädöksen mukaan hiilivuotoriskille alttiisiin toimialoihin tai toimialan osiin, päästökauppadirektiivin 10 a artiklan mukaan laskettu määrä kokonaan;
- 3) komission ilmaisjakoasetuksessa määriteltävän kaukolämmön tuotannolle 30 prosenttia päästökauppadirektiivin 10 a artiklan mukaan lasketusta määrästä;
- 4) muille toimialoille tai toimialan osille vuosille 2021—2026 päästökauppadirektiivin 10 a artiklan mukaan lasketusta määrästä 30 prosenttia ja sen jälkeen vähentäen vuosittain saman suuruisella määrällä siten, että vuonna 2030 päästöoikeuksia ei jaeta maksutta.

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä lasketaan komission määrittämien vertailuarvojen perusteella. Komissio hyväksyy päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 2 kohdan nojalla

päivitetyt vertailuarvot toimialalle tai toimialan osalle kaudelle 2021—2025 sekä kaudelle 2026—2030. Päästöoikeuksien myöntämisestä säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Päästöoikeuksien määrää alennetaan seuraavasti:

1) päästökaupan vakiintuneessa laitoksessa päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 4 kohdassa tarkoitettulla yhteistuotannolla tapahtuvalle lämmön tai jäähdytyksen tuotannolle myönnettävää päästöoikeusmäärää lineaarisesti 2,2 prosenttia vuodessa paitsi vuosina, joina päästöoikeuksien määrää alennetaan monialaisella korjauskertoimella;

2) muulle päästökaupan vakiintuneelle laitokselle kuin 1 kohdassa tarkoitettulle päästökaupan vakiintuneelle laitokselle myönnettävää päästöoikeusmäärää monialaisella korjauskertoimella tarvittaessa;

3) päästökaupan uudelle osallistujalle myönnettävää päästöoikeusmäärää lineaarisesti 2,2 prosenttia vuodessa.

35 b §

Päästökaupan uusille osallistujille varattu päästöoikeusmäärä päästökauppaudella 2021—2030

EU:n päästökauppajärjestelmän yhteisestä päästökaupan uusille osallistujille varatusta päästöoikeusmäärästä myönnetään päästökauppaudelle 2021—2030 päästöoikeuksia maksutta:

1) päästökaupan uudelle osallistujalle;

2) laitokselle, jonka tuotantotaso on noussut kahden vuoden liukuvan keskiarvon perusteella arvioituna yli 15 prosenttia.

Päästökaupan uusille osallistujille varattuun päästöoikeusmäärään lisätään päästöoikeudet, jotka jäävät jakamatta sen vuoksi, että maksutta jaettavaa päästöoikeusmäärää alennetaan laitoksen tuotantotason laskettua kahden vuoden liukuvan keskiarvon perusteella arvioituna yli 15 prosenttia. Kyseiseen päästöoikeusmäärään lisätään myös päästöoikeudet, jotka jäävät jakamatta laitoksen lopetettua toimintansa.

35 c §

Laitosten tuotantotason muutokset päästökauppaudella 2021—2030

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrää korotetaan tai alennetaan vuosittain laitokselle, jonka tuotantotaso on noussut tai laskenut kahden vuoden liukuvan keskiarvon perusteella arvioituna yli 15 prosentilla verrattuna alkuperäiseen tasoon, jota on käytetty maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrittämiseksi kyseessä olevalle kaudelle 2021—2025 tai 2026—2030. Korotuksista ja alennuksista säädetään komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä.

35 d §

Viranomaistehtävät vuoden 2020 jälkeen alkavilla päästökauppauskausilla

Päästökauppaviranomainen hoitaa komission ilmaisjakoasetuksessa ja komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä toimivaltaiselle viranomaiselle ja Suomelle osoitettavat tehtävät vuoden 2020 jälkeen alkavilla päästökauppauskausilla. Työ- ja elinkeinoministeriö hoitaa kuitenkin kauden 2021—2025 osalta päästökauppadirektiivin 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettavaa listaa varten tarvittavien tietojen käsittelyn ja listan toimittamisen komissiolle.

5 b luku

**Päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupan vakiintuneille laitoksille päästökaup-
kaudelle 2021—2030**

35 e §

Päästöoikeuksien hakeminen päästökaupan vakiintuneille laitoksille

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupan vakiintuneelle laitokselle edellyttää, että toiminnanharjoittaja toimittaa hakemuksen päästökauppaviranomaiselle määräajassa. Kautta 2021—2025 koskeva hakemus on toimitettava viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2019 ja kautta 2026—2030 koskeva hakemus viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2024.

Niiden laitosten osalta, jotka ovat aloittaneet toimintansa ennen 30 päivää kesäkuuta sinä vuonna, jona hakemus on toimitettava, hakemus on toimitettava viimeistään mainittuna päivänä.

Toiminnanharjoittajien, joilla on yhteinen päästölupa tai jotka ovat hakeneet yhdessä päästölupaa, on haettava päästöoikeuksia yhdessä.

Edellä 1 momentissa säädettyä määräaika hakemuksen jättämiselle ja tietojen toimittamiselle voidaan pidentää työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella enintään kaksi kuukautta, jos komission ilmaisjakoasetus ei ole tullut voimaan kahta viikkoa ennen kyseistä määräaika tai komission ilmaisjakoasetuksen toimeenpanemiseksi valmisteltavia komission ohjeita ja sähköisiä taulukoita ei ole annettu kahta kuukautta ennen kyseistä määräaika.

35 f §

Hakemuksen liitteet

Lain 35 e §:n mukaiseen hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja tiedoista sekä tietojen todentamisesta säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa. Hakemukseen liitettävät asiakirjat on toimitettava kyseisen asiakirjan käsittelystä vastaavan viranomaisen vahvistamalla lomakkeella.

Toiminnanharjoittajan on täydennettävä asiakirjoja ja tietoja niiden käsittelystä vastaavan viranomaisen määräämässä ajassa saadakseen päästöoikeuksia päästökauppadirektiivin mukaisesti maksutta kyseessä olevalle viiden vuoden kaudelle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asiakirjojen ja tietojen toimittamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asiakirjojen ja tietojen sisällöstä ja todentamisesta.

35 g §

Alustavat päästöoikeusmäärät päästökauppakaudelle 2021—2030

Päästökauppaviranomainen tekee päätökset kullekin laitokselle maksutta myönnettävien päästöoikeuksien alustavasta määrästä kyseessä olevalle viiden vuoden kaudelle sen jälkeen, kun komissio on määrännyt päästöoikeusmäärien laskennassa käytettävät päivitetty vertailuarvot. Päätöksen edellytyksenä on, että komissio ei ole hylännyt laitoksen merkitsemistä niiden laitosten listalle, joille myönnetään päästöoikeuksia maksutta.

35 h §

Päästöoikeuksien myöntämistä koskeva päätös päästökauppakaudella 2021—2030

Päästökauppaviranomainen tekee päätökset kullekin laitokselle maksutta myönnettävien päästöoikeuksien määrästä kyseessä olevalle viiden vuoden kaudelle sen jälkeen, kun komissio on määrittänyt kunakin vuonna sovellettavan monialaisen korjauskertoimen arvon.

Päästökauppaviranomainen muuttaa päästöoikeuksien määrää, jos päästökauppadirektiiviin tai sen nojalla annettaviin komission säädöksiin tehtävät muutokset tätä edellyttävät.

5 c luku

Päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupan uusille osallistujille päästökauppakaudelle 2021—2030

35 i §

Päästöoikeuksien hakeminen päästökaupan uusille osallistujille

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupan uudelle osallistujalle kaudelle 2021—2025 tai kaudelle 2026—2030 edellyttää, että toiminnanharjoittaja toimittaa kyseessä olevaa kautta koskevan hakemuksen päästökauppaviranomaiselle määräajassa. Hakemuksen toimittamisen määräajasta ja hakumenettelyistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Toiminnanharjoittajien, joilla on yhteinen päästölupa tai jotka ovat hakeneet yhdessä päästölupaa, on haettava päästöoikeuksia yhdessä.

Hakemuksen liitteistä ja niiden todentamisesta säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen liitteiden sisällöstä ja todentamisesta.

35 j §

Päätös päästöoikeuksien myöntämisestä päästökaupan uudelle osallistujalle päästökauppakaudelle 2021—2030

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen päästökaupan uudelle osallistujalle maksutta myönnettävästä päästöoikeuksien määrästä kyseessä olevalle viiden vuoden kaudelle.

Päästöoikeuksien myöntämisen edellytyksenä on, että laitokselle on myönnetty kasvihuonekaasujen päästölupa.

Päästökauppaviranomainen muuttaa päästöoikeuksien määrää, jos päästökauppadirektiiviin tai sen nojalla annettaviin komission säädöksiin tehtävät muutokset tätä edellyttävät.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päätöksen tekemisen määräajasta ja menettelyistä.

5 d luku

Maksutta jaettaviin päästöoikeuksiin liittyvät velvoitteet ja päästöoikeusmäärän muuttaminen päästökauppakaudella 2021—2030

35 k §

Ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman hyväksyminen

Ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman hyväksyy päästökauppaviranomainen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa koskevan päätöksen tekemisen määräajasta.

35 l §

Ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman muuttaminen

Ehdoista, joiden täyttyessä toiminnanharjoittajan on muutettava ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa, säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava muutoksesta ennakoon päästökauppaviranomaiselle.

Jos toiminnanharjoittajan ilmoittama muutos on komission ilmaisjakoasetuksen mukaisesti merkittävä, päästökauppaviranomaisen on muutettava ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa koskevaa päätöstä. Muussa tapauksessa päästökauppaviranomaisen on ilmoitettava asiasta viipymättä toiminnanharjoittajalle ja tarvittaessa kehotettava toiminnanharjoittajaa viipymättä päivittämään ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmansa muutoksen johdosta.

35 m §

Tarkkailu- ja ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan velvollisuudesta tarkkailla maksutta jaettaviin päästöoikeuksiin liittyviä tietoja säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Toiminnanharjoittajan velvollisuudesta ilmoittaa laitoksen toiminnan muutoksista, joilla on vaikutusta maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrään, säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa. Ilmoitus on tehtävä päästökauppaviranomaiselle.

Toiminnanharjoittajan, johon sovelletaan komission ilmaisjaon mukautussäädöstä, on vuosittain ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle laitoksen toimintaa koskevat tiedot kyseisen säädöksen vaatimusten mukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisen määräajasta ja ilmoittamisen menettelyistä. Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavien tietojen sisällöstä ja todentamisesta sekä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen tarkkailemisesta.

35 n §

Päätös päästöoikeusmäärän muuttamisesta

Laitokselle myönnettyä päästöoikeusmäärää muutetaan, jos laitoksen tuotantotaso on muuttunut 35 c §:ssä tarkoitettulla tavalla arvioituna yli 15 prosenttia tai jos laitoksen toiminnassa on tapahtunut muu päästöoikeusmäärään vaikuttava muutos.

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen päästöoikeusmäärän muuttamisesta komission ilmaisjakoasetuksen ja komission ilmaisjaon mukautussäädöksen mukaisesti.

HE 228/2018 vp

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä komission ilmaisjaon mukautussäädöksen täytäntöönpanosta, pois lukien päästökauppaviranomaiselle 35 m §:n nojalla ilmoitettavien tietojen sisältö ja todentaminen.

35 o §

Yhdistyminen ja jakautuminen

Laitosten yhdistymiseen ja laitoksen jakautumiseen liittyvästä velvollisuudesta toimittaa tietoja säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa. Tiedot on toimitettava päästökauppaviranomaiselle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tietojen toimittamisen määräajasta.

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen yhdistymisen jälkeiselle laitokselle tai jakautumisen jälkeisille laitoksille maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrästä. Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen päästöoikeuksien määrästä myös tilanteessa, jossa yhteen kasvihuonekaasujen päästölupaan sisältyy vähintään kaksi laitosta ja osa laitoksista siirtyy kokonaisuudessaan uudelle tai uusille toiminnanharjoittajille.

5 e luku

Päästöoikeuksista luopuminen päästökauppaudella 2021—2030

35 p §

Hakemus päästöoikeuksista luopumiseksi

Toiminnanharjoittajan mahdollisuudesta luopua kokonaan tai osittain oikeudestaan maksutta jaettaviin päästöoikeuksiin säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa. Luopuakseen päästöoikeuksista toiminnanharjoittajan on toimitettava hakemus päästökauppaviranomaiselle.

35 q §

Päätös päästöoikeuksista luopumisesta

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen päästöoikeusmäärän muuttamisesta 35 p §:ssä tarkoitetun hakemuksen perusteella.

6 luku

Päästöoikeuksien huutokauppa

36 §

Huutokaupalla myytävät päästöoikeudet ja huutokauppamenettely

Suomen huutokaupattavat päästöoikeudet huutokaupataan komission ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden yhteisesti valitseman huutokauppapaikan kautta.

37 §

Huutokaupanpitäjä

Suomen huutokaupanpitäjänä toimii päästökauppaviranomainen. Työ- ja elinkeinoministeriö ilmoittaa huutokaupanpitäjän nimen ja yhteystiedot komissiolle.

Huutokaupanpitäjä huutokauppaa huutokauppa-asetuksen mukaisesti Suomen puolesta Suomen huutokaupattavat päästöoikeudet. Huutokauppapaikka vastaa huutokauppojen järjestämisestä.

Huutokaupanpitäjä vastaanottaa Suomelle kuuluvat huutokauppatulot ja tulouttaa näin saadut tulot valtiolle.

Huutokaupanpitäjä huutokauppaa päästöoikeudet, jotka Suomen on huutokauppa-asetuksen mukaisesti huutokaupattava päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 8 kohdassa tarkoitettujen vähähiilisiin teknologioihin ja prosesseihin kohdistuvien innovaatioiden edistämiseksi. Huutokaupanpitäjä vastaanottaa näin saadut tulot ja tulouttaa ne, vähennettynä huutokauppa-asetuksessa sallittavilla kustannuksilla, komission osoittamalle tilille.

39 §

Huutokauppaan osallistumisoikeus

Seuraavat luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat hakea lupaa tehdä suoria tarjouksia huutokaupassa:

2) sijoituspalveluyritykset, joilla on rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU mukainen toimilupa ja jotka tekevät tarjouksia omaan lukuunsa tai asiakkaittensa puolesta;

3) luottolaitokset, joilla on oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/36/EU mukainen toimilupa ja jotka tekevät tarjouksia omaan lukuunsa tai asiakkaittensa puolesta;

40 §

Hankeyksiköiden käytön enimmäismäärä

Päästökauppalain (683/2004) soveltamisalaan päästökauppakaudella 2008—2012 kuuluneen laitoksen toiminnanharjoittaja voi käyttää hankeyksiköitä yli 1 momentissa mainitun enimmäismäärän ja muun tämän lain soveltamisalaan kuuluvan laitoksen toiminnanharjoittaja voi käyttää hankeyksiköitä päästökauppakaudella 2013—2020 siten kuin vanhan päästökauppadirektiivin 11 a artiklan nojalla annettavassa komission asetuksessa säädetään.

44 §

Hankeyksiköiden vaihto päästöoikeuksiin

Toiminnanharjoittaja voi vaihtaa vuodesta 2013 alkaen voimassa oleviin päästöoikeuksiin vuodesta 2013 alkaen toteutuneita päästövähennyksiä vastaavia hankeyksiköitä ennen vuotta 2013 rekisteröidyistä hankkeista sellaisista hanketoiminnoista, jotka eivät ole 41 §:ssä tarkoitettuja toimintoja. Toiminnanharjoittaja voi tehdä edellä mainitun vaihdon siltä osin kuin se ei ole käyttänyt 40 §:n mukaista hankeyksiköiden käytön enimmäismäärää. Päästökauppaviranomaisen on tehtävä vaihto komission rekisteriasetuksen mukaiseen määräpäivään asti.

Toiminnanharjoittaja voi vaihtaa vuodesta 2013 alkaen voimassa oleviin päästöoikeuksiin vuodesta 2013 alkaen toteutuneita päästövähennyksiä vastaavia sertifioituja päästövähennyksiä vuodesta 2013 alkaen vähiten kehittyneissä maissa aloitetuista hanketoiminnoista, jotka eivät ole 41 §:ssä tarkoitettuja toimintoja. Toiminnanharjoittaja voi tehdä edellä mainitun vaihdon siltä osin kuin se ei ole käyttänyt 40 §:n mukaista hankeyksiköiden käytön enimmäismäärää. Päästökauppaviranomaisen on tehtävä vaihto komission rekisteriasetuksen mukaiseen määräpäivään asti.

50 §

Päästöoikeuksien vuosittainen kirjaaminen

Päästökauppaviranomainen kirjaa vuosittain laitokselle päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisen määrän päästöoikeuksia helmikuun 28 päivään mennessä päästöluvan haltijan rekisterissä olevalle kyseisen laitoksen tilille.

Päästöoikeuksien kirjaamisen edellytyksenä on, että laitoksella on voimassa oleva kasvihuonekaasujen päästölupa.

Kiellosta kirjata päästöoikeuksia toimintansa lopettaneen laitoksen rekisterissä olevalle tilille säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa. Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen päästöoikeuksien kirjaamisen lopettamisesta.

Jos laitos keskeyttää toimintansa toistaiseksi, päästökauppaviranomainen voi keskeyttää päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisen vuosittain kirjattavan päästöoikeusmäärän kirjaamisen laitoksen rekisterissä olevalle tilille toiminnan keskeyttämistä seuraavasta vuodesta lähtien komission ilmaisjakoasetuksen mukaisesti. Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen päästöoikeuksien kirjaamisen keskeyttämisestä.

51 a §

Muutetun päästöoikeusmäärän kirjaaminen

Jos laitokselle maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä alenee jonkin 33 tai 35 n §:ssä tarkoitettun muutoksen seurauksena eikä 34 tai 35 n §:n mukaista päätöstä alennetusta päästöoikeusmäärästä ole mahdollista tehdä 28 päivään helmikuuta mennessä, päästökauppaviranomainen kirjaa 50 §:n estämättä laitokselle kyseisenä vuonna maksutta jaettavat päästöoikeudet toiminnanharjoittajan tilille mahdollisimman pian sen jälkeen, kun päätös alentuneesta päästöoikeusmäärästä on tehty.

Jos laitokselle maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä lisääntyy jonkin 35 n §:ssä tarkoitettun muutoksen seurauksena eikä 35 n §:n mukaista päätöstä lisääntyneestä päästöoikeusmäärästä ole mahdollista tehdä 28 päivään helmikuuta mennessä, päästökauppaviranomainen voi kirjata komission ilmaisjaon mukautussäädöksen salliessa toiminnanharjoittajan tilille

voimassa olevan jakopäätöksen mukaisen määrän maksutta jaettavia päästöoikeuksia 28 päivään helmikuuta mennessä ja tilille kirjatun ja lisääntyneen päästöoikeusmäärän erotuksen mahdollisimman pian sen jälkeen, kun päätös lisääntyneestä päästöoikeusmäärästä on tehty.

51 b §

Päästöoikeuksien takaisinperintä

Toiminnanharjoittajan, jonka rekisterissä olevalle tilille on kirjattu päästöoikeuksia enemmän kuin sille komission ilmaisjakosäädöksen, komission ilmaisjakoasetuksen tai komission ilmaisjaon mukautussäädöksen mukaan kuuluu, on palautettava liikaa jaettua päästöoikeusmäärää vastaava määrä päästöoikeuksia. Liikaa jaettu päästöoikeusmäärä voidaan myös kuitata toiminnanharjoittajalle maksutta jaettavasta päästöoikeusmäärästä edellyttäen, että kuitaus on komission rekisteriasetuksen mukaan sallittua. Päästöoikeuksien takaisinperinnässä noudatettavasta menettelystä ja määräajoista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

52 §

Päästöoikeuksien kirjaaminen toiminnanharjoittajan vaihtuessa

Laitoksen toiminnanharjoittajan vaihtuessa laitokselle myönnettyt vuosittain kirjattavat päästöoikeudet kirjataan uuden toiminnanharjoittajan rekisterissä olevalle laitoksen tilille siitä alkaen, kun kasvihuonekaasujen päästölupaan on merkitty uusi toiminnanharjoittaja 14 §:n 1 momentin mukaisesti.

53 §

Velvoite palauttaa päästöoikeuksia ja päästöoikeuksien voimassaolo

Toiminnanharjoittajan on palautettava 46 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin vuosittain 30 päivään huhtikuuta mennessä kustakin laitoksesta edellisenä kalenterivuonna aiheutuneita ja 10 luvun mukaisesti todennettuja päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia. Palautettavat päästöoikeudet eivät saa päästökauppaudella 2013—2020 aiheutuvien päästöjen osalta olla lentoliikenteen päästökauppaa varten jaettuja päästöoikeuksia. Palautettavat päästöoikeudet eivät myöskään saa olla sellaisia, joiden palauttaminen on komission rekisteriasetuksen nojalla estetty sen vuoksi, että kyseiset päästöoikeudet myöntäneen jäsenvaltion toiminnanharjoittajia tai ilma-aluksen käyttäjiä koskevat velvoitteet ovat päästökauppadirektiivin 12 artiklan 3 -a kohdan mukaisesti päättyneissä. Määräaikaan ei sovelleta säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain (150/1930) 5 §:n säännöksiä.

Päästöoikeudet, jotka on myönnetty 1 päivästä tammikuuta 2013, ovat voimassa toistaiseksi. Päästöoikeuksiin lisätään 1 päivästä tammikuuta 2021 merkintä siitä, minä kymmenvuotiskautena 1 päivästä tammikuuta 2021 lukien ne on myönnetty. Päästöoikeudet ovat voimassa kyseisen kymmenvuotiskauden ensimmäisestä vuodesta alkaen syntyvien päästöjen osalta.

56 §

Päästöjen tarkkailu, selvitys ja todentaminen

Toiminnanharjoittajan on tarkkailtava laitoksensa päästöjä kattavasti, johdonmukaisesti, luotettavasti ja tarkasti sekä laadittava niistä selvitys kultakin kalenterivuodelta tämän lain ja sen

nojalla annettujen säännösten, komission päästöjen tarkkailuasetuksen, hyväksytyyn päästöjen tarkkailusuunnitelman sekä kasvihuonekaasujen päästöluvassa asetettujen ehtojen mukaisesti.

59 §

Todentajan lausunto

Todentaja laatii päästöselvityksestä todentamisraportin, joka sisältää todentajan lausunnon. Todentajan lausunnossa todetaan, onko päästöselvitys tyydyttävä. Todentamisraportista ja lausunnosta tulee käydä ilmi todentamisen kannalta oleelliset seikat komission todentamisasetuksen vaatimusten mukaisesti. Päästöselvitys voidaan katsoa tyydyttäväksi, jos se on laadittu 56 §:n 1 momentin mukaisesti ja todentaja voi todeta, että päästöt on tarkkailtu hyväksytyyn päästöjen tarkkailusuunnitelman mukaisesti, kaikki päästölähteet kattavasti eikä päästöselvityksessä ole olennaisia väärintulkintoja.

61 §

Todentajan hyväksyminen

Todentaja voi hakea hyväksyntää myös maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoa varten tarvittavien 29 §:n 2 momentissa ja 33 §:ssä tarkoitettujen tietojen sekä komission päästökauppadirektiivin nojalla antamissa täytäntöönpanosäädöksissä todennettaviksi säädettyjen tietojen todentamiseen. Komission ilmaisjakoasetuksessa säädetään tarkemmin todentajalle asetetuista vaatimuksista.

Edellä 2 momentin 1—5 kohdassa säädetyistä hyväksymisen edellytyksistä säädetään tarkemmin komission todentamisasetuksessa. Todentajaksi hyväksymistä hakevan on osoitettava tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä akkreditointiasetus, mukaisesti nimetyn ulkopuolisen akkreditointielimen arvioinnilla täyttävänsä 2 momentissa säädetyt edellytykset. Päästöoikeuksien maksutta jakamista varten todennettavien 3 momentissa tarkoitettujen tietojen todentajien akkreditointia sekä akkreditointielimiä koskevista vaatimuksista säädetään tarkemmin komission ilmaisjakoasetuksessa.

64 §

Todentajan hyväksymisen peruuttaminen

Jos todentaja ei täytä 61 tai 62 §:ssä säädettyjä vaatimuksia taikka toimii olennaisesti tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten, komission todentamisasetuksen tai hyväksymispäätöksen ehtojen vastaisesti, päästökauppaviranomainen voi antaa todentajalle huomautuksen tai varoituksen. Päästökauppaviranomainen voi peruuttaa hyväksymisen, jos todentajan toiminnassa on ilmennyt olennaisia ja vakavia puutteita tai laiminlyöntejä eikä todentajalle annettu huomautus tai varoitus ole johtanut toiminnassa esiintyneiden puutteiden tai laiminlyöntien korjaamiseen päästökauppaviranomaisen asettamassa määräajassa.

73 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) laiminlyö hakea 8 §:ssä tarkoitettua kasvihuonekaasujen päästölupaa ja päästökauppa-
kaudesta 2021 – 2030 lukien päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää,

8) laiminlyö toimittaa 35 o §:ssä tarkoitettuja tietoja laitosten yhdistymisestä tai laitoksen
jakautumisesta taikka toimittaa vääriä tietoja,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *päästökauppa-
rikkomuksesta* sakkoon.

75 §

Muutoksenhaku päästökauppaviranomaisen päätökseen

Päästökauppaviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta va-
littamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätök-
seen, jolla päästökauppaviranomainen on tämän lain nojalla myöntänyt maksutta jaettavia
päästöoikeuksia tai muuttanut niiden määrää, saa kuitenkin hakea muutosta valittamalla kor-
keimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Korkeimman hallin-
to-oikeuden on käsiteltävä päästöoikeuksien myöntämistä ja päästöoikeuksien määrän muut-
tamista koskeva valitus kiireellisenä.

Päästökauppaviranomaisen 50, 61, 62 ja 71 §:n nojalla antamaa päätöstä on noudatettava
muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Päätöstä, jolla päästökauppaviranomainen on myöntänyt maksutta jaettavia päästöoikeuksia
tai muuttanut niiden määrää, on muutoksenhausta huolimatta noudatettava. Valitusviranomai-
nen ei voi kieltää tai keskeyttää täytäntöönpanoa eikä antaa muuta täytäntöönpanoa koskevaa
määräystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 7 §:n 1, 4 ja 6 kohta, 2 luvun otsikko, 8—12 ja 14 §, 16 §:n otsikko, 3 momentin
2 kohta ja 4 momentti, 25 §:n 3 momentti, 26 §, 29 §:n otsikko ja 1 momentti, 30 §, 31 §:n 1
momentin johdantokappale ja 3 momentti, 32 §, 34 §:n johdantokappale, 35 §, 56 §:n 1 mo-
mentti sekä 59 § tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2021.

Tämän lain 8—12 §:n säännöksiä sovelletaan päästökauppakautta 2021—2030 koskevien
päästölupien ja päästöjen tarkkailusuunnitelmien hyväksynnän valmisteluun ja myöntämiseen
lain voimaantulosta alkaen.

Tämän lain 16 a, 50 ja 52 § sekä päästökauppalain 17 ja 51 §:n kumoaminen tulevat voi-
maan 1 päivänä tammikuuta 2021. Päästökauppakaudelle 2013—2020 myönnettyjen päästö-
oikeuksien kirjaamiseen sovelletaan kuitenkin kyseisen päivän jälkeen päästökauppalain 16 a,
17, 50, 51 ja 52 §:ää sellaisina kuin ne ovat voimassa tämän lain tullessa voimaan.

Sellainen 25 §:n 3 momentin, 31 §:n 3 momentin tai 34 §:n mukainen maksutta jaettavan
päästöoikeusmäärän muutos taikka 29 §:n mukainen maksutta jaettavia päästöoikeuksia kos-

HE 228/2018 vp

keva hakemus, joka on 1 päivänä tammikuuta 2021 vireillä työ- ja elinkeinoministeriössä, siirretään kyseisenä päivänä päästökauppaviranomaisen käsiteltäväksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä päästökauppaviranomaiselle tietoja päästökaupunkaudelle 2013—2020 sekä kaudelle 2021—2025 maksutta jaettavia päästöoikeuksia koskevien tehtävien hoitamista varten.

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

Laki

päästökauppalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan päästökauppalain (311/2011) 17 ja 51 §, 54 §:n 3 momentti ja 55 §, sellaisena kuin niistä on 17 § laissa 11/2014,

muutetaan 6 §:n 20, 20 a ja 21 kohta, 7 §:n 1, 4 ja 6 kohta, 2 luvun otsikko, 8—12 ja 14 §, 16 §:n otsikko, 3 momentin 2 kohta ja 4 momentti, 16 a ja 18 §, 19 §:n 3 ja 4 momentti, 21 §:n 3 momentin 3 kohta, 25 §:n 3 momentti, 26 §, 5 luvun otsikko, 27 §:n johdantokappale, 29 §:n otsikko ja 1 momentti, 30 §, 31 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 32 §, 34 §:n johdantokappale, 35, 35 a ja 35 b §, 6 luvun otsikko, 36 §:n 1 momentti, 37 §, 39 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohta, 40 §:n 2 momentti, 44 §:n 2 ja 3 momentti, 50, 51 a, 51 b ja 52 §, 53 §:n 1 ja 5 momentti, 56 §:n 1 momentti, 59 §, 61 §:n 3 ja 4 momentti, 64 §, 73 §:n 1 momentin 1 ja 8 kohta sekä 75 §:n 1, 3 ja 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 20 a ja 21 kohta, 16 §:n otsikko, 3 momentin 2 kohta ja 4 momentti, 16 a §, 40 §:n 2 momentti, 44 §:n 2 ja 3 momentti, 51 a ja 51 b §, 56 §:n 1 momentti ja 59 § laissa 11/2014, 12 § osaksi laissa 443/2018, 35 a ja 35 b §, 61 §:n 3 ja 4 momentti ja 73 §:n 1 momentin 8 kohta laissa 443/2018, 50 § osaksi laissa 11/2014 sekä 75 §:n 1, 3 ja 4 momentti laissa 1014/2015, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 3 momentti, 6 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 11/2014, uusi 22—27 kohta, lakiin uusi 13 a §, 19 §:ään uusi 5 momentti sekä lakiin uusi 19 a, 35 c ja 35 d § sekä uusi 5 b—5 e luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Lain tarkoitus

Ehdotus

1 §

Lain tarkoitus

Tällä lailla pannaan täytäntöön direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kustannustehokkaiden päästövähennysten ja vähähiilisyttä edistävien investointien edistämiseksi sekä päätöksen (EU) 2015/1814 muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/410.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

20) *komission ilmaisjakosäädöksellä* päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 1, 7, 19 ja 20 kohdan nojalla annettua komission päätöstä maksutta jaettavien päästöoikeuksien yhdenmukaistetuista jakoperusteista; sekä

20 a) *komission todentamisasetuksella* komission asetusta (EU) N:o 600/2012 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitettua kasvihuonekaasupäästöraporttien ja tonnikipometriraporttien todentamisesta ja todentajien akkreditoinnista;

21) *päästökauppaviranomaisella* Energiavirastoa.

20) *komission ilmaisjakosäädöksellä* päästöoikeuksien yhdenmukaistettua maksutta tapahtuvaa jakoa koskevien unionin laajuisten siirtymäsäännösten vahvistamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan mukaisesti annettua komission päätöstä 2011/278/EU;

20 a) *komission todentamisasetuksella* päästökauppadirektiivin 15 artiklan nojalla annettua kasvihuonekaasupäästöraporttien todentamisesta ja todentajien akkreditointia koskevaa komission asetusta;

21) *päästökauppaviranomaisella* Energiavirastoa;

22) *komission ilmaisjakoasetuksella* komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 1 kohdan nojalla antamaa asetusta maksutta jaettavien päästöoikeuksien yhdenmukaistetuista jakoperusteista;

23) *komission ilmaisjaon mukautussäädöksellä* komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 21 kohdan nojalla antamaa säädöstä maksutta jaettavien päästöoikeusmäärien muuttamisesta;

24) *monialaisella korjauskertomella* komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 5 kohdan nojalla kullekin vuodelle määräämää, maksutta jaettavien päästöoikeusmäärien mahdolliseen alentamiseen tarkoitettua kerrointa;

25) *päästökaupan uudella osallistujalla* laitosta, joka on saanut kasvihuonekaasupäästöjen päästöluvan ensimmäisen kerran päästökauppadirektiivin 3 artiklan h kohdassa tarkoitettulla kaudella;

26) *päästökaupan vakiintuneella laitoksella* laitosta, joka on saanut kasvihuonekaasujen päästöluvan ensimmäisen kerran viimeistään komission ilmaisjakoasetuksen vakiintuneen laitoksen määritelmässä tarkoitettuna päivänä;

27) *ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmalla* komission ilmaisjakoasetuksessa tarkoitettavaa suunnitelmaa maksutta jaetta-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

viin päästöoikeuksiin liittyvien tietojen tarkkailusta.

7 §

7 §

Toiminnanharjoittajan yleiset velvollisuudet

Toiminnanharjoittajan yleiset velvollisuudet

Toiminnanharjoittajan on:

1) haettava laitokselle kasvihuonekaasujen päästölupa;

Toiminnanharjoittajan on:

1) haettava laitokselle kasvihuonekaasujen päästölupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntä;

4) toimitettava maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakamista ja myöntämistä varten tarpeelliset tiedot työ- ja elinkeinoministeriölle ja haettava päästöoikeuksia;

4) toimitettava maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakamista ja myöntämistä varten tarpeelliset tiedot päästökauppaviranomaiselle, jos toiminnanharjoittaja hakee maksutta jaettavia päästöoikeuksia;

6) ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle laitoksen toiminnan vähentämisestä ja laitoksen toiminnan osittaisesta lopettamisesta maksutta jaettavan päästöoikeusmäärän alentamista varten.

6) tarkkailtava maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntämisen edellyttämiä tietoja, ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle vuosittaiset tiedot laitoksen tuotantotasosta sekä ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle laitoksen toiminnan muutoksista, jos toiminnanharjoittaja on hakenut maksutta jaettavia päästöoikeuksia.

2 luku

2 luku

Kasvihuonekaasujen päästölupa

Kasvihuonekaasujen päästölupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma

8 §

8 §

Luvan tarve

Luvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman tarve

Laitoksella on oltava kasvihuonekaasujen päästölupa. Luvan myöntää päästökauppaviranomainen. Lupa myönnetään toistaiseksi tai erityisistä syistä määräajaksi.

Laitoksella on oltava kasvihuonekaasujen päästölupa ja hyväksytyt päästöjen tarkkailusuunnitelma. Luvan myöntää ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyy päästökauppaviranomainen. Lupa myönnetään ja päästöjen tarkkailusuunnitelma hyväksytään toistaiseksi tai erityisistä syistä määräajaksi.

Edellä 4 ja 5 §:ssä tarkoitetuille laitoksille on haettava lupaa ja lupa voidaan myöntää 9—11 §:n mukaisesti ehdolla, että lupa on voimassa, jos komissio hyväksyy kyseiset laitokset päästöoikeuksien kaupan järjestelmään. Jos komission hyväksyntää ei saada,

Edellä 4 ja 5 §:ssä tarkoitetuille laitoksille on haettava lupaa ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää. Lupa voidaan myöntää ja päästöjen tarkkailusuunnitelma hyväksyä 9—11 §:n mukaisesti ehdolla, että ne ovat voimassa, jos komissio hyväksyy ky-

Voimassa oleva laki

lupahakemuksen käsittely tai, jos lupa on jo myönnetty, *kasvihuonekaasujen päästölupa* raukeaa.

9 §

Lupahakemus

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys laitoksesta, sen toiminnasta ja päästöjen lähteistä sekä suunnitelma päästöjen tarkkailemiseksi ja päästöistä laadittavien selvitysten toimittamiseksi päästökauppaviranomaiselle. Lisäksi päästökauppaviranomaiselle on ennen luvan myöntämistä toimitettava selvitys siitä, että laitoksen toimintaa saa harjoittaa ympäristönsuojelua koskevien säännösten nojalla. Lupahakemuksen tarkemmasta sisällöstä säädetään työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Lupahakemus on toimitettava päästökauppaviranomaiselle vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan suunniteltua aloittamista.

Päästökauppaviranomaisen on tehtävä lupaa koskeva päätös viimeistään kahden kuukauden kuluttua siitä, kun hakemus ja sen mahdolliset täydennykset on toimitettu päästökauppaviranomaiselle.

10 §

Luvan myöntämisen edellytykset

Kasvihuonekaasujen päästölupa myönnetään toiminnanharjoittajalle laitosta koskien, jos:

1) toiminnanharjoittajan suunnitelmat päästöjen tarkkailemiseksi ja päästöistä laadittavien selvitysten toimittamiseksi päästökauppaviranomaiselle ovat riittävät ja asianmukaiset; ja

2) toiminnanharjoittaja saa ympäristönsuojelua koskevien säännösten nojalla harjoittaa toimintaa.

Ehdotus

seiset laitokset päästöoikeuksien kaupan järjestelmään. Jos komission hyväksyntää ei saada, hakemuksen käsittely tai, jos lupa on jo myönnetty ja tarkkailusuunnitelma hyväksytty, lupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskeva hyväksyntä raukeavat.

9 §

Lupaa ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää koskeva hakemus

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys laitoksesta, sen toiminnasta ja päästöjen lähteistä sekä *päästöjen tarkkailusuunnitelma ja päästöjen raportoimiseksi suunnitellut toimenpiteet*. Lisäksi päästökauppaviranomaiselle on ennen luvan myöntämistä toimitettava selvitys siitä, että laitoksen toimintaa saa harjoittaa ympäristönsuojelua koskevien säännösten nojalla. Lupahakemuksen tarkemmasta sisällöstä voidaan säätää työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Hakemus on toimitettava päästökauppaviranomaiselle vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan suunniteltua aloittamista.

Päästökauppaviranomaisen on tehtävä lupaa ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymistä koskeva päätös viimeistään kahden kuukauden kuluttua siitä, kun hakemus ja sen mahdolliset täydennykset on toimitettu päästökauppaviranomaiselle.

10 §

Luvan myöntämisen ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymisen edellytykset

Kasvihuonekaasujen päästölupa myönnetään toiminnanharjoittajalle laitosta koskien, jos:

1) toiminnanharjoittajan *päästöjen tarkkailusuunnitelma ja päästöjen raportoimiseksi suunnitellut toimenpiteet* ovat riittävät ja asianmukaiset; ja

2) toiminnanharjoittaja saa ympäristönsuojelua koskevien säännösten nojalla harjoittaa toimintaa.

Voimassa oleva laki

Päästölupa voidaan myöntää, vaikka päätös ympäristönsuojelulain mukaisesta luvasta ei ole lainvoimainen.

11 §

Lupapäätös

Kasvihuonekaasujen päästölupa voi koskea saman toiminnanharjoittajan samalla sijaintipaikalla olevaa yhtä tai useampaa laitosta.

Kasvihuonekaasujen päästölupa voi erityisestä syystä koskea useamman toiminnanharjoittajan samalla sijaintipaikalla olevaa yhtä tai useampaa laitosta.

Jos useampi toiminnanharjoittaja on hakenut yhdessä päästölupaa, vastaavat ne luvan velvoitteiden täyttämistä yhteisvastuullisesti. Toiminnanharjoittajien on lupaa hakiessaan nimettävä taho, joka vastaa yhteydenpidosta viranomaisiin.

Luvan tulee sisältää tiedot toiminnanharjoittajasta, päästöistä ja niiden lähteistä, laitoksen toiminnasta, laitoksen tuotantokapasiteetista tai nimellisestä kokonaislämpötehosta sekä:

- 1) päästöjen tarkkailua koskevat vaatimukset, joissa määrätään tarkkailumenetelmät ja -taajuus; sekä
- 2) päästöistä laadittavien selvitysten toimitamista päästökauppaviranomaiselle koskevat vaatimukset.

Ehdotus

Päästölupa voidaan myöntää, vaikka päätös ympäristönsuojelulain mukaisesta luvasta ei ole lainvoimainen.

Päästöjen tarkkailusuunnitelman laatimisesta ja hyväksymisestä säädetään komission päästöjen tarkkailuasetuksessa. Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päästöjen tarkkailusuunnitelman sisällöstä sekä komission päästöjen tarkkailuasetuksen täytäntöönpanosta päästöjen tarkkailusuunnitelman osalta.

11 §

Lupapäätös ja päätös päästöjen tarkkailusuunnitelmasta

Kasvihuonekaasujen päästölupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma voivat koskea saman toiminnanharjoittajan samalla sijaintipaikalla olevaa yhtä tai useampaa laitosta.

Kasvihuonekaasujen päästölupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma voivat erityisestä syystä koskea useamman toiminnanharjoittajan samalla sijaintipaikalla olevaa yhtä tai useampaa laitosta.

Jos useampi toiminnanharjoittaja on hakenut yhdessä päästölupaa ja hyväksyntää päästöjen tarkkailusuunnitelmalle, vastaavat ne luvan velvoitteiden ja päästöjen tarkkailua koskevien vaatimusten täyttämistä yhteisvastuullisesti. Toiminnanharjoittajien on lupaa ja tarkkailusuunnitelman hyväksyntää hakiessaan nimettävä taho, joka vastaa yhteydenpidosta viranomaisiin.

Luvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymispäätöksen tulee sisältää tiedot toiminnanharjoittajasta, päästöistä, laitoksen toiminnasta sekä laitoksen tuotantokapasiteetista tai nimellisestä kokonaislämpötehosta. Päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymispäätöksen tulee lisäksi sisältää:

- 1) tiedot päästöjen lähteistä ja päästöjen tarkkailua koskevat vaatimukset, joissa määrätään tarkkailumenetelmät ja -taajuus; sekä
- 2) päästöjen raportointia koskevat vaatimukset.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Luvan muuttaminen ja tarkistaminen**Luvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelman muuttaminen**

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava ennakoon päästökauppaviranomaiselle sellaisista laitoksen toiminnan muutoksesta, laitoksen kapasiteetin *lisäyksestä tai sen merkittävästä vähennyksestä* taikka päästöjen tarkkailua koskevasta muutoksesta, joka voi edellyttää kasvihuonekaasujen päästöluvan muuttamista tai päästöjen tarkkailua koskevien lupaehtojen tarkistamista.

Toiminnanharjoittajan ilmoituksen johdosta päästökauppaviranomainen voi muuttaa luvan tai tarkistaa päästöjen tarkkailua koskevia lupaehtoja. Päästökauppaviranomaisen on käsiteltävä luvan muuttamista ja lupaehtojen tarkistamista koskeva asia kuten lupahakemus.

Jos komission päästöjen tarkkailuasetuksessa edellytetään lupaehtojen tarkistamista, on päästökauppaviranomaisen kehotettava toiminnanharjoittajaa esittämään lupaehtojen tarkistamista varten tarkistettu suunnitelma päästöjen tarkkailemiseksi. Toiminnanharjoittajan on toimitettava tarkistettu suunnitelma päästökauppaviranomaisen asettamassa määräajassa.

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava ennakoon päästökauppaviranomaiselle sellaisista laitoksen toiminnan muutoksesta, laitoksen kapasiteetin *muutoksesta* taikka päästöjen tarkkailua koskevasta muutoksesta, joka voi edellyttää kasvihuonekaasujen päästöluvan *tai päästöjen tarkkailusuunnitelman muuttamista*.

Jos toiminnanharjoittajan ilmoittama muutos on komission päästöjen tarkkailuasetuksen mukaisesti merkittävä, päästökauppaviranomaisen on muutettava päästöluvan ehtoja tai päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskevaa päätöstä. Muussa tapauksessa päästökauppaviranomaisen on ilmoitettava asiasta viipymättä toiminnanharjoittajalle ja tarvittaessa kehotettava toiminnanharjoittajaa viipymättä päivittämään päästöjen tarkkailusuunnitelmansa muutoksen johdosta.

Jos komission päästöjen tarkkailuasetuksessa edellytetään päästöjen *tarkkailusuunnitelman muuttamista*, on päästökauppaviranomaisen kehotettava toiminnanharjoittajaa *hakemaan päästöjen tarkkailusuunnitelman muutosta*. Toiminnanharjoittajan on toimitettava *päästöjen tarkkailusuunnitelman muutos* hakemus päästökauppaviranomaisen asettamassa määräajassa.

14 §

14 §

Toiminnanharjoittajan vaihtuminen**Toiminnanharjoittajan vaihtuminen**

Jos luvan saaneen toiminnanharjoittajan tilalle tulee toinen toiminnanharjoittaja, uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta päästökauppaviranomaiselle. Päästökauppaviranomaisen on ilmoituksen johdosta tarkistettava kasvihuonekaasujen päästölupa *tai tilapäinen kasvihuonekaasujen päästölupa* 30 päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus ja tarpeelliset selvitykset on toimitettu viranomaiselle, tai toiminnanharjoittajien sopimasta myö-

Jos luvan saaneen toiminnanharjoittajan tilalle tulee toinen toiminnanharjoittaja, uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta päästökauppaviranomaiselle. Päästökauppaviranomaisen on ilmoituksen johdosta tarkistettava kasvihuonekaasujen päästölupa *ja päästöjen tarkkailusuunnitelma* 30 päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus ja tarpeelliset selvitykset on toimitettu viranomaiselle, tai toiminnanharjoittajien sopimasta myöhem-

Voimassa oleva laki

hemmästä ajankohdasta. Lupa on merkittävä tiedot uudesta toiminnanharjoittajasta. *Uusi toiminnanharjoittaja vastaa 7 §:ssä tarkoitetuista velvollisuuksista ja 11 §:ssä tarkoitettujen lupaehtojen täyttämistä luvan tarkistamispäivästä.*

Jos samaan kasvihuonekaasujen päästölupaan tai tilapäiseen kasvihuonekaasujen päästölupaan sisältyvästä laitoksen tai laitosten toiminnasta ainoastaan osa siirtyy uudelle toiminnanharjoittajalle, on noudatettava luvan myöntämistä ja muuttamista koskevia säännöksiä lukuun ottamatta luvan hakemiselle 9 §:n 2 momentissa asetettua määräaika. Päästökauppaviranomaisen on ilmoituksen johdosta tehtävä päätös luvan myöntämisestä ja muuttamisesta 30 päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus ja tarpeelliset selvitykset ja suunnitelmat on toimitettu viranomaiselle, tai toiminnanharjoittajien sopimasta myöhemmästä ajankohdasta.

Uusi toiminnanharjoittaja vastaa määräysvallassaan olevan laitoksen osalta 7 §:ssä tarkoitetuista velvollisuuksista ja 11 §:ssä tarkoitettujen lupaehtojen täyttämistä siitä alkaen, kun hänelle on myönnetty kasvihuonekaasujen päästölupa. *Jos laitoksella on tilapäinen kasvihuonekaasujen päästölupa, uusi toiminnanharjoittaja vastaa kyseisen määräysvallassaan olevan laitoksen osalta 7 §:n 1 momentin 1 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuista velvollisuuksista.*

16 §

Luvan peruuttaminen

Päästökauppaviranomainen voi peruuttaa kasvihuonekaasujen päästöluvan, jos:

2) luvanhaltija ei päästökauppaviranomaisen kehotuksesta huolimatta ole ilmoittanut laitoksen laajennuksesta, toiminnan lopettamisesta tai vähentämisestä taikka muista toiminnan muutoksista tai päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista, jotka voivat edellyttää päästöluvan muuttamista tai lupaehtojen

Ehdotus

mästä ajankohdasta. Lupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelmaan on merkittävä tiedot uudesta toiminnanharjoittajasta.

Jos samaan kasvihuonekaasujen päästölupaan sisältyvästä laitoksen tai laitosten toiminnasta ainoastaan osa siirtyy uudelle toiminnanharjoittajalle, on noudatettava luvan myöntämistä ja muuttamista sekä päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymistä ja muuttamista koskevia säännöksiä lukuun ottamatta luvan hakemiselle 9 §:n 2 momentissa säädettyä määräaika. Päästökauppaviranomaisen on ilmoituksen johdosta tehtävä päätös luvan myöntämisestä ja muuttamisesta sekä päätös päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymisestä ja muuttamisesta 30 päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus ja tarpeelliset selvitykset ja suunnitelmat on toimitettu viranomaiselle, tai toiminnanharjoittajien sopimasta myöhemmästä ajankohdasta.

Uusi toiminnanharjoittaja vastaa määräysvallassaan olevan laitoksen osalta 7 §:ssä säädettyistä velvollisuuksista sekä päästökauppaviranomaisen 11 §:n nojalla määräämien lupaehtojen ja päästöjen tarkkailua koskevien vaatimusten täyttämistä siitä alkaen, kun lupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma on tarkistettu taikka lupa on myönnetty ja päästöjen tarkkailusuunnitelma hyväksytty.

16 §

Luvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelmapäätöksen peruuttaminen

Päästökauppaviranomainen voi peruuttaa kasvihuonekaasujen päästöluvan, jos:

2) luvanhaltija ei päästökauppaviranomaisen kehotuksesta huolimatta ole ilmoittanut laitoksen laajennuksesta, toiminnan lopettamisesta tai vähentämisestä taikka muista toiminnan muutoksista tai päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista, jotka voivat edellyttää päästöluvan tai päästöjen tarkkailusuun-

Voimassa oleva laki

tarkistamista.

Päästöluvan peruuttamista koskevan asian voi panna vireille toiminnanharjoittaja tai päästökauppaviranomainen.

16 a §

Laitoksen toiminnan lopettaminen

Laitoksen katsotaan lopettaneen toimintansa, jos jokin seuraavista ehdoista täyttyy:

1) laitoksen kasvihuonekaasujen päästölupa tai tilapäinen kasvihuonekaasujen päästölupa on umpeutunut tai peruutettu;

2) laitoksen toiminnan jatkaminen on teknisesti mahdotonta;

3) laitos ei ole enää toiminnassa, eikä toiminnan uudelleen aloittaminen ole teknisesti mahdollista;

4) laitos ei ole enää toiminnassa, eikä toiminnanharjoittaja voi osoittaa, että laitos aloittaa toimintansa uudelleen kuuden kuukauden kuluessa toiminnan lopettamisesta; päästökauppaviranomainen voi pidentää määräaikaan enintään 18 kuukauteen, jos toiminnanharjoittaja osoittaa, että laitoksen toiminnan aloittaminen uudelleen kuuden kuukauden kuluessa on mahdotonta sellaisten poikkeuksellisten ja ennakoimattomien olosuhteiden vuoksi, joihin toiminnanharjoittaja ei ole voinut kohtuudella vaikuttaa tai varautua.

Mitä 1 momentin 4 kohdassa säädetään, ei sovelleta laitokseen, jota pidetään varalla tai valmiudessa, eikä laitokseen, joka toimii kausiluonteisesti, jos seuraavat ehdot täyttyvät:

1) toiminnanharjoittajalla on voimassaoleva kasvihuonekaasujen päästölupa tai tilapäinen kasvihuonekaasujen päästölupa sekä muut laitoksen toiminnan edellyttämät luvat;

2) laitoksen toiminnan uudelleen aloittaminen on teknisesti mahdollista ilman fyysisiä muutoksia laitokseen;

3) laitosta huolletaan säännöllisesti.

Toiminnanharjoittajan velvollisuudesta

Ehdotus

nitelman muuttamista.

Päästöluvan peruuttamista koskevan asian voi panna vireille toiminnanharjoittaja tai päästökauppaviranomainen. *Kun laitoksen kasvihuonekaasujen päästölupa peruutetaan, peruutetaan myös laitoksen päästöjen tarkailusuunnitelman hyväksyntä.*

16 a §

Laitoksen toiminnan lopettaminen

Ehdoista, joiden täytyessä laitoksen katsotaan lopettaneen toimintansa, säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle laitoksen toiminnan lopettamisesta välittömästi toiminnan lopettamisen jälkeen.

HE 228/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

toimittaa tietoja toiminnan lopettamisesta sekä komission ilmaisjakosäädöksen soveltamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

17 §

(kumotaan)

Päästöoikeuksien kirjaamatta jättäminen

Päästökauppaviranomainen ei saa kirjata 49 §:ssä tarkoitettulle laitoksen rekisterissä olevalle tilille päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisia vuosittaisia päästöoikeuksia sen jälkeen, kun kasvihuonekaasujen päästölupa on peruutettu. Päästökauppaviranomainen ei saa myöskään kirjata toimintansa 16 a §:n mukaisesti lopettaneen laitoksen rekisterissä olevalle tilille toiminnan lopettamisen jälkeen päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaista vuosittain kirjattavaa päästöoikeusmäärää.

3 luku

3 luku

Päästöoikeuksien kokonaismäärä ja jakomenetelmät

Päästöoikeuksien kokonaismäärä ja jakomenetelmät

18 §

18 §

Päästöoikeuksien kokonaismäärä

Päästöoikeuksien kokonaismäärä

Komissio päättää ja julkaisee kaikkien Euroopan unionin alueella sijaitsevien päästökauppajärjestelmään kuuluvien laitosten (EU:n päästökauppasektori) vuosittaisen päästöoikeuksien kokonaismäärän vuonna 2013 päästökauppadirektiivin 9 ja 9 a artiklan mukaisesti. Päästöoikeuksien kokonaismäärä alenee vuoden 2013 jälkeen lineaarisesti 1,74 prosenttia vuosittain päästökauppadirektiivin 9 artiklan mukaisesti.

Komissio päättää ja julkaisee kaikkien *päästöoikeuksien kaupan järjestelmään, jäljempänä EU:n päästökauppajärjestelmä*, kuuluvien laitosten vuosittaisen päästöoikeuksien kokonaismäärän vuonna 2013 päästökauppadirektiivin 9 ja 9 a artiklan mukaisesti. Päästöoikeuksien kokonaismäärä alenee vuoden 2013 jälkeen lineaarisesti 1,74 prosenttia vuosittain *vuoteen 2020 saakka ja vuodesta 2021 alkaen lineaarisesti 2,2 prosenttia vuosittain* päästökauppadirektiivin 9 artiklan mukaisesti.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Päästöoikeuksien jakomenetelmät päästökauppakaudelle 2013—2020

Päästöoikeuksien jakomenetelmät päästökauppakaudella 2013—2020

Hyötylämmön tarpeeseen perustuvan sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämisestä sisämarkkinoilla ja direktiivin 92/42/ETY muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/8/EY määritetyille tehokkaalla yhteistuotannolla tapahtuvalle lämmön tai jäähdytyksen tuotannolle, jäljempänä *laitoksen tehokas yhteistuotanto*, sekä 27 §:ssä tarkoitettulle uudelle osallistujalle maksutta jaettavaa päästöoikeuksien määrää alennetaan vuosittain lineaarisesti 1,74 prosenttia päästökauppadirektiivin 9 artiklan mukaisesti. Muiden laitosten maksutta jaettavaa päästöoikeuksien määrää alennetaan tarvittaessa kertomalla päästöoikeuksien määrä komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 5 kohdan nojalla kullekin vuodelle määräämällä korjauskertoimella.

Ne päästöoikeudet, joita ei jaeta maksutta päästökauppadirektiivin 10 a artiklan ja sen nojalla annetun komission ilmaisjakosäädöksen mukaisesti tai joita ei käytetä mainitun direktiivin 10 a artiklan 8 kohdassa tarkoitettujen demonstrointihankkeiden tukemiseen, huutokaupataan.

Hyötylämmön tarpeeseen perustuvan sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämisestä sisämarkkinoilla ja direktiivin 92/42/ETY muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/8/EY määritetyille tehokkaalla yhteistuotannolla tapahtuvalle lämmön tai jäähdytyksen tuotannolle, jäljempänä *laitoksen tehokas yhteistuotanto*, sekä 27 §:ssä tarkoitettulle uudelle osallistujalle maksutta jaettavaa päästöoikeuksien määrää alennetaan vuosittain lineaarisesti 1,74 prosenttia päästökauppadirektiivin 9 artiklan mukaisesti. Muiden laitosten maksutta jaettavaa päästöoikeuksien määrää alennetaan tarvittaessa kertomalla päästöoikeuksien määrä komission päästökauppadirektiivin, *sellaisena kuin se oli voimassa 19 päivänä maaliskuuta 2018, jäljempänä vanha päästökauppadirektiivi*, 10 a artiklan 5 kohdan nojalla kullekin vuodelle määräämällä korjauskertoimella.

Huutokauppaamalla jaetaan Suomen osuus niistä päästöoikeuksista, joita ei EU:n päästökaupparjestelmän tasolla:

- 1) jaeta maksutta vanhan päästökauppadirektiivin 10 a artiklan ja sen nojalla annetun komission ilmaisjakosäädöksen mukaisesti;
- 2) käytetä vanhan päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 8 kohdassa tarkoitettujen demonstrointihankkeiden tukemiseen; tai
- 3) siirretä 1 päivästä tammikuuta 2019 alkaen markkinavakausvarannon perustamisesta unionin kasvihuonekaasupäästöjen kaupparjestelmään, sen toiminnasta sekä direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä (EU) 2015/1814 perustettuun päästöoikeuksien varantoon, jäljempänä markkinavakausvaranto.

Komissio laskee Suomen huutokaupattavien päästöoikeuksien määrän vanhan päästökauppadirektiivin 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

*Päästöoikeuksien jakomenetelmät päästökaup-
pakaudella 2021—2030*

Päästöoikeudet jaetaan yhdenmukaisin jakomenetelmin kaikissa EU:n päästökauppajärjestelmään osallistuvissa maissa.

EU:n päästökauppajärjestelmässä huutokaupataan jaettaviksi siihen osallistuvien maiden kesken ne päästöoikeudet, joita ei:

1) jaeta maksutta;

2) käytetä energiasektorin modernisoimiseksi päästökauppadirektiivissä tarkoitetuissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa tai vähähiilisiin teknologioihin ja prosesseihin kohdistuvien innovaatioiden edistämiseksi päästökauppadirektiivin 10 ja 10 a artiklan mukaisesti;

3) siirretä markkinavakausvarantoon;

4) mitätöidä päästökauppadirektiivin 12 artiklan 4 kohdan mukaisesti tapauksessa, jossa sähköntuotantokapasiteettia suljetaan kansallisten lisätoimenpiteiden vuoksi; tai

*5) mitätöidä päästökaupan ulkopuolisen sektorin päästövähennyssitoumusten täyttämiseksi kaudella 2021—2030 siten kuin sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021—2030, joilla edistetään ilmastotoimia Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi, sekä asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU 842/2018, jäljempänä **taakanjakoasetus**, 6 artiklassa säädetään.*

Suomen osuus päästökauppadirektiivin 10 ja 10 a artiklan mukaisesta huutokaupattavien päästöoikeuksien määrästä huutokaupataan 6 luvun mukaisesti. Huutokaupattavien päästöoikeuksien määrää kuitenkin alennetaan, jos valtioneuvosto päättää:

1) mitätöidä päästöoikeuksia päästökaupan ulkopuolisen sektorin päästövähennyssitoumuksen täyttämiseksi kaudella 2021—2030 taakanjakoasetuksen 6 artiklan mukaisesti; tai

2) mitätöidä päästöoikeuksia päästökauppadirektiivin 12 artiklan 4 kohdan mukaisesti tapauksessa, jossa sähköntuotantokapasiteettia suljetaan Suomen alueella kansallisten lisätoimenpiteiden vuoksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

21 §

*Laitoskohtaisten päästöoikeuksien laskeminen**Laitoskohtaisten päästöoikeuksien laskeminen*

Laitoksen ja sen osan yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan siten, että:

Laitoksen ja sen osan yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan siten, että:

3) edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti saatu laitoksen päästöoikeuksien määrä kerrotaan tarvittaessa komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 5 kohdan nojalla kullekin vuodelle määräämällä *korjauskertoimella*; sähköntuottajaksi määritellyn laitoksen tehokkaalla yhteistuotannolla tapahtuvalle lämmön tai jäähdytyksen tuotannolle maksetta jaettavaa päästöoikeuksien määrää alennetaan vuosittain lineaarisesti 1,74 prosenttia päästökauppadirektiivin 9 artiklan mukaisesti eikä siihen sovelleta komission määräämää korjauskerrointa.

3) edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti saatu laitoksen päästöoikeuksien määrä kerrotaan tarvittaessa komission *vanhan* päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 5 kohdan nojalla kullekin vuodelle määräämällä *korjauskertoimella*; sähköntuottajaksi määritellyn laitoksen tehokkaalla yhteistuotannolla tapahtuvalle lämmön tai jäähdytyksen tuotannolle maksetta jaettavaa päästöoikeuksien määrää alennetaan vuosittain lineaarisesti 1,74 prosenttia päästökauppadirektiivin 9 artiklan mukaisesti eikä siihen sovelleta komission määräämää korjauskerrointa.

25 §

25 §

*Päästöoikeuksien myöntämistä koskeva päätös**Päästöoikeuksien myöntämistä koskeva päätös*

Työ- ja elinkeinoministeriö muuttaa päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaista päästöoikeuksien määrää päätöksen antamisen jälkeen, jos laitoksessa tai sen osassa tuotettavat tuotteet lisätään komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 13 kohdan nojalla päättämiin hiilivuotoimialoihin tai hiilivuototoimialoihin kuuluva toimiala poistetaan komission päätöksellä hiilivuototoimialoista. Lisäksi ministeriö muuttaa päästöoikeuksien määrää, jos päästökauppadirektiiviin tai komission ilmaisjakosäädökseen tehtävät muutokset tätä edellyttävät. Maksutta myönnettävien päästöoikeuksien määrää muutetaan niille vuosille, joita komission päättämät muutokset hiilivuototoimialoihin tai komission ilmaisjakosäädökseen taikka direktiiviin tehty muutokset koskevat.

Päästökauppaviranomainen muuttaa päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaista päästöoikeuksien määrää päätöksen antamisen jälkeen, jos laitoksessa tai sen osassa tuotettavat tuotteet lisätään komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 13 kohdan nojalla päättämiin hiilivuotoimialoihin tai hiilivuototoimialoihin kuuluva toimiala poistetaan komission päätöksellä hiilivuototoimialoista. Lisäksi *päästökauppaviranomainen* muuttaa päästöoikeuksien määrää, jos päästökauppadirektiiviin tai komission ilmaisjakosäädökseen tehtävät muutokset tätä edellyttävät. Maksutta myönnettävien päästöoikeuksien määrää muutetaan niille vuosille, joita komission päättämät muutokset hiilivuototoimialoihin tai komission ilmaisjakosäädökseen taikka direktiiviin tehty muutokset koskevat.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

26 §

Päästöoikeuksien myöntämispäätöksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Päästöoikeuksien myöntämispäätös on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle *sekä toimitettava päästökauppaviranomaiselle.*

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisee sähköisesti luettelon laitoksista, joille on myönnetty päästöoikeuksia maksutta, sekä kullekin laitokselle maksutta myönnettyistä päästöoikeuksista

5 luku

Uudet osallistujat sekä laitosten toiminnan lopettaminen tai vähentäminen

27 §

Uudet osallistujat päästökauppa-kaudella 2013—2020

Päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 7 kohdassa tarkoitettu koko Euroopan unionin uusille osallistujille varatusta päästöoikeusmäärästä myönnetään päästökauppa-kaudella 2013—2020 päästöoikeuksia maksutta komission ilmaisjakosäädöksen mukaisesti:

29 §

Päästöoikeuksien hakeminen uudelle osallistujalle ja ministeriölle toimitettavat tiedot

Toiminnanharjoittajan on haettavat uudelle osallistujalle maksutta jaettavia päästöoikeuksia työ- ja elinkeinoministeriölle osoitetulla hakemuksella. Toiminnanharjoittajien, joilla on yhteinen päästölupa tai jotka ovat 11 §:n 2 momentin mukaisesti hakeneet yhdessä päästölupaa, on haettavat päästöoikeuksia yhdessä. Hakemuksen toimittamisen ajankohdasta ja muista päästöoikeuksien ha-

26 §

Päästöoikeuksien myöntämispäätöksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Päästöoikeuksien myöntämispäätös on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle.

Päästökauppaviranomainen julkaisee sähköisesti luettelon laitoksista, joille on myönnetty päästöoikeuksia maksutta, sekä kullekin laitokselle maksutta myönnettyistä päästöoikeuksista.

5 luku

Uudet osallistujat sekä laitosten toiminnan lopettaminen tai vähentäminen *päästökauppa-kaudella 2013—2020*

27 §

Uudet osallistujat päästökauppa-kaudella 2013—2020

Vanhan päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 7 kohdassa tarkoitettu koko Euroopan unionin uusille osallistujille varatusta päästöoikeusmäärästä myönnetään päästökauppa-kaudella 2013—2020 päästöoikeuksia maksutta komission ilmaisjakosäädöksen mukaisesti:

29 §

*Päästöoikeuksien hakeminen uudelle osallistujalle ja **päästökauppaviranomaiselle** toimitettavat tiedot*

Toiminnanharjoittajan on haettava uudelle osallistujalle maksutta jaettavia päästöoikeuksia *päästökauppaviranomaiselle* osoitetulla hakemuksella. Toiminnanharjoittajien, joilla on yhteinen päästölupa tai jotka ovat 11 §:n 2 momentin mukaisesti hakeneet yhdessä päästölupaa, on haettava päästöoikeuksia yhdessä. Hakemuksen toimittamisen ajankohdasta ja muista päästöoikeuksien ha-

Voimassa oleva laki

kemiseen liittyvistä menettelyistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Uuden osallistujan alustava päästöoikeusmäärä

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee uudelle osallistujalle maksutta jaettavan päästöoikeuksien alustavan määrän päästökauppa-kaudelle 2013—2020 28 §:ssä mainittujen jakoperusteiden mukaisesti toiminnanharjoittajan ilmoittamien tietojen perusteella.

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee päätöksen alustavasta päästöoikeusmäärästä. Laitoskohtainen laskelma tehdään tarvittaessa komission edellyttämässä muodossa. Laitoskohtaisesta alustavasta päästöoikeusmäärästä on ilmentävä, mihin jakoperusteisiin ja laskennassa käytettyihin tietoihin päästöoikeusmäärää koskevat laskelmat perustuvat.

Työ- ja elinkeinoministeriö ilmoittaa asianomaiselle toiminnanharjoittajalle päätöksen laitoksen alustavasta päästöoikeusmäärästä sekä toimittaa päätöksen komissiolle.

31 §

Päätös päästöoikeuksien myöntämisestä uudelle osallistujalle

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee päätöksen uudelle osallistujalle maksutta myönnettävästä päästöoikeuksien määrästä päästökauppa-kaudelle 2013—2020 sen jälkeen, kun komissio on todennut, että päästöoikeudet voidaan myöntää kyseiselle uudelle osallistujalle. Päästöoikeuksien myöntämispäätöksensä on käytävä ilmi:

Työ- ja elinkeinoministeriö muuttaa päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaista päästöoikeuksien määrää päätöksen antamisen jälkeen, jos laitoksessa tai sen osassa tuotettavat tuotteet lisätään komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 13 kohdan nojalla päättämiin hiilivuotoimialoihin tai

Ehdotus

kemiseen liittyvistä menettelyistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Uuden osallistujan alustava päästöoikeusmäärä

Päästökauppaviranomainen valmistelee uudelle osallistujalle maksutta jaettavan päästöoikeuksien alustavan määrän päästökauppa-kaudelle 2013—2020 28 §:ssä mainittujen jakoperusteiden mukaisesti toiminnanharjoittajan ilmoittamien tietojen perusteella.

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen alustavasta päästöoikeusmäärästä. Laitoskohtainen laskelma tehdään tarvittaessa komission edellyttämässä muodossa. Laitoskohtaisesta alustavasta päästöoikeusmäärästä on ilmentävä, mihin jakoperusteisiin ja laskennassa käytettyihin tietoihin päästöoikeusmäärää koskevat laskelmat perustuvat.

Päästökauppaviranomainen ilmoittaa asianomaiselle toiminnanharjoittajalle päätöksen laitoksen alustavasta päästöoikeusmäärästä sekä toimittaa päätöksen komissiolle.

31 §

Päätös päästöoikeuksien myöntämisestä uudelle osallistujalle

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen uudelle osallistujalle maksutta myönnettävästä päästöoikeuksien määrästä päästökauppa-kaudelle 2013—2020 sen jälkeen, kun komissio on todennut, että päästöoikeudet voidaan myöntää kyseiselle uudelle osallistujalle. Päästöoikeuksien myöntämispäätöksensä on käytävä ilmi:

Päästökauppaviranomainen muuttaa päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaista päästöoikeuksien määrää päätöksen antamisen jälkeen, jos laitoksessa tai sen osassa tuotettavat tuotteet lisätään komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 13 kohdan nojalla päättämiin hiilivuotoimialoihin tai

Voimassa oleva laki

hiilivuototoimialoihin kuuluva toimiala poistetaan komission päätöksellä hiilivuototoimialoista. Lisäksi ministeriö muuttaa päästöoikeuksien määrää, jos päästökauppadirektiiviin tai komission ilmaisjakosäädökseen tehtävät muutokset tätä edellyttävät. Maksutta myönnettävien päästöoikeuksien määrää muutetaan niille vuosille, joita komission päättämät muutokset hiilivuototoimialoihin tai komission ilmaisjakosäädökseen taikka direktiiviin tehdyt muutokset koskevat.

32 §

Päästöoikeuksien myöntämispäätöksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Päätös päästöoikeuksien myöntämisestä on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle *sekä toimitettava päästökauppaviranomaiselle*.

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisee sähköisesti tiedot laitoksesta tai laitoksen laajenuksesta sekä kyseiselle laitokselle uusille osallistujille varatusta päästöoikeusmäärästä maksutta myönnettyistä päästöoikeuksista.

34 §

Päätös päästöoikeusmäärän alentamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee päätöksen laitoksen maksutta myönnetyn päästöoikeusmäärän alentamisesta 33 §:ssä tarkoitettuna laitoksen toiminnan osittaisen lopettamisen tai laitoksen kapasiteetin vähentämisen seurauksena. Päätöksestä on käytävä ilmi:

35 §

Päästöoikeusmäärän alentamista koskevan päätöksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Päätös päästöoikeusmäärän alentamisesta on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle sekä toimitettava *päästökauppaviranomaiselle* ja komissiolle.

Ehdotus

hiilivuototoimialoihin kuuluva toimiala poistetaan komission päätöksellä hiilivuototoimialoista. Lisäksi *päästökauppaviranomainen* muuttaa päästöoikeuksien määrää, jos päästökauppadirektiiviin tai komission ilmaisjakosäädökseen tehtävät muutokset tätä edellyttävät. Maksutta myönnettävien päästöoikeuksien määrää muutetaan niille vuosille, joita komission päättämät muutokset hiilivuototoimialoihin tai komission ilmaisjakosäädökseen taikka direktiiviin tehdyt muutokset koskevat.

32 §

Päästöoikeuksien myöntämispäätöksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Päätös päästöoikeuksien myöntämisestä on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle.

Päästökauppaviranomainen julkaisee sähköisesti tiedot laitoksesta tai laitoksen laajenuksesta sekä kyseiselle laitokselle uusille osallistujille varatusta päästöoikeusmäärästä maksutta myönnettyistä päästöoikeuksista.

34 §

Päätös päästöoikeusmäärän alentamisesta

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen laitoksen maksutta myönnetyn päästöoikeusmäärän alentamisesta 33 §:ssä tarkoitettuna laitoksen toiminnan osittaisen lopettamisen tai laitoksen kapasiteetin vähentämisen seurauksena. Päätöksestä on käytävä ilmi:

35 §

Päästöoikeusmäärän alentamista koskevan päätöksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Päätös päästöoikeusmäärän alentamisesta on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle sekä toimitettava komissiolle.

Voimassa oleva laki

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisee sähköisesti tiedot laitoksen päästöoikeusmäärän alentamisesta ja laitokselle kullekin vuodelle maksutta myönnettävästä päästöoikeusmäärästä muutoksen jälkeen

5 a luku

Laitosten tietojen toimittaminen vuoden 2020 jälkeen alkavia päästökauppakausia varten

35 a §

Laitosten tietojen toimittaminen

Toiminnanharjoittajan on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle todennetut tiedot tuotantotoiminnasta, lämmön ja kaasujen siirroista, sähköntuotannosta ja päästöistä kunkin laitoksen osan tarkkuudella edeltäneiltä viideltä kalenterivuodelta komission laatimalla lomakkeella viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2019, jos laitokseen sovelletaan tätä lakia 29 päivään kesäkuuta 2019. Toiminnanharjoittajan on toimitettava tiedot työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavia viiden vuoden jaksoja varten aina viimeistään viiden vuoden kuluttua edellisestä tietojen toimittamisen määräpäivästä, jos laitokseen sovelletaan tätä lakia viiden vuoden kuluttua edellä tarkoitettusta määräpäivästä.

Niiden laitosten osalta, jotka ovat aloittaneet toimintansa ennen kesäkuun 30 päivää sinä vuonna, jona tiedot on toimitettava, tiedot on toimitettava viimeistään 30 päivänä kesäkuuta kyseisenä vuonna.

Tietojen on oltava 61 §:n 3 ja 4 momentin mukaan hyväksytyt todentajan todentamia.

Työ- ja elinkeinoministeriö toimittaa listan laitoksista, joihin tätä lakia sovelletaan 29 päivänä kesäkuuta, sekä toiminnanharjoittajan toimittamat tiedot komissiolle viimeistään 30 päivänä syyskuuta sinä vuonna, jona tiedot on toimitettu työ- ja elinkeinoministeriölle. Seuraavilta viiden vuoden ajanjaksoilta tiedot toimitetaan komissiolle viimeistään viiden vuoden kuluttua edellisestä tietojen toimittamisen määräpäivästä. Ennen tietojen toimittamista työ- ja elinkeinoministeriö tar-

Ehdotus

Päästökauppaviranomainen julkaisee sähköisesti tiedot laitoksen päästöoikeusmäärän alentamisesta ja laitokselle kullekin vuodelle maksutta myönnettävästä päästöoikeusmäärästä muutoksen jälkeen.

5 a luku

Maksutta jaettavat päästöoikeudet vuoden 2020 jälkeen alkavilla päästökauppakausilla

35 a §

Yleiset jakoperusteet päästökauppaudella 2021—2030

Lain soveltamisalaan kuuluville laitoksille jaetaan päästökauppakaudelle 2021—2030 päästöoikeuksia maksutta seuraavasti:

1) sähköntuotannolle sekä hiilidioksidin talteenottolaitoksille, kuljetusputkistoille ja varastointilaitoksille vain prosessikaasuista tuotettuun sähköön;

2) toimialoille tai toimialan osille, jotka kuuluvat komission päästökauppadirektiivin 10 b artiklan 5 kohdan nojalla antaman säädöksen mukaan hiilivuotoriskille alttiisiin toimialoihin tai toimialan osiin, päästökauppadirektiivin 10 a artiklan mukaan laskettu määrä kokonaan;

3) komission ilmaisjakoasetuksessa määriteltävän kaukolämmön tuotannolle 30 prosenttia päästökauppadirektiivin 10 a artiklan mukaan lasketusta määrästä;

4) muille toimialoille tai toimialan osille vuosille 2021—2026 päästökauppadirektiivin 10 a artiklan mukaan lasketusta määrästä 30 prosenttia ja sen jälkeen vähentäen vuosittain saman suuruusella määrällä siten, että vuonna 2030 päästöoikeuksia ei jaeta maksutta.

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä lasketaan komission määrittämien vertailuarvojen perusteella. Komissio hyväksyy päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 2 kohdan nojalla päivitettyt vertailuarvot toimialalle tai toimialan osalle kaudelle 2021—2025 sekä kaudelle 2026—2030. Päästöoikeuksien myöntämisestä säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Voimassa oleva laki

kistaa, että tarvittavat tiedot on merkitty 1 momentissa tarkoitettulle lomakkeelle.

Toiminnanharjoittajalla on velvollisuus toimittaa 1 momentissa tarkoitettut tiedot 1 tai 2 momentissa mainittuun ajankohtaan mennessä sekä täydentää edellä tarkoitettuja tietoja työ- ja elinkeinoministeriön määräämässä ajassa saadakseen päästöoikeuksia päästökauppadirektiivin, siten kuin sitä on muutettu direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kustannustehokkaiden päästövähennysten ja vähähiilisyttä edistävien investointien edistämiseksi sekä päätöksen (EU) 2015/1814 muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2018/410, ja sen nojalla annettavan ilmaisjakosäädöksen mukaisesti maksutta kullakin viiden vuoden ajanjaksolla vuodesta 2021 alkaen.

35 b §

Sovellettava Euroopan Unionin lainsäädäntö ja asetuksenantovaltuus

Laitoksen tietojen toimittamiseen sovelletaan lisäksi, mitä päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 1 kohdan ja 11 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla säädetään päästöoikeuksien jakamisesta maksutta ja tietojen toimittamisesta. Tietojen tarkkailusta ja todentamisesta säädetään komission päästöjen tarkkailuasetuksessa ja komission todentamisasetuksessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä 35 a §:n mukaisten tietojen toimittamisesta, tarkkailusta ja todentamisesta.

Ehdotus

Päästöoikeuksien määrää alennetaan seuraavasti:

1) *päästökaupan vakiintuneessa laitoksessa päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 4 kohdassa tarkoitettulla yhteistuotannolla tapahtuvalle lämmön tai jäähdytyksen tuotannolle myönnettävää päästöoikeusmäärää lineaarisesti 2,2 prosenttia vuodessa paitsi vuosina, joina päästöoikeuksien määrää alennetaan monialaisella korjauskertoimella;*

2) *muulle päästökaupan vakiintuneelle laitokselle kuin 1 kohdassa tarkoitettulle päästökaupan vakiintuneelle laitokselle myönnettävää päästöoikeusmäärää monialaisella korjauskertoimella tarvittaessa;*

3) *päästökaupan uudelle osallistujalle myönnettävää päästöoikeusmäärää lineaarisesti 2,2 prosenttia vuodessa.*

35 b §

Päästökaupan uusille osallistujille varattu päästöoikeusmäärä päästökauppakaudella 2021—2030

EU:n päästökauppajärjestelmän yhteisestä päästökaupan uusille osallistujille varatusta päästöoikeusmäärästä myönnetään päästökauppakaudelle 2021—2030 päästöoikeuksia maksutta:

1) *päästökaupan uudelle osallistujalle;*

2) *laitokselle, jonka tuotantotasoo on nousut kahden vuoden liukuvan keskiarvon perusteella arvioituna yli 15 prosenttia.*

Päästökaupan uusille osallistujille varattuun päästöoikeusmäärään lisätään päästöoikeudet, jotka jäävät jakamatta sen vuoksi, että maksutta jaettavaa päästöoikeusmäärää alennetaan laitoksen tuotantotason laskettua kahden vuoden liukuvan keskiarvon perusteella arvioituna yli 15 prosenttia. Kyseiseen päästöoikeusmäärään lisätään myös päästöoikeudet, jotka jäävät jakamatta laitoksen lopettua toimintansa.

35 c §

Laitosten tuotantotason muutokset päästökaupunkaudella 2021—2030

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrää korotetaan tai alennetaan vuosittain laitokselle, jonka tuotantotaso on noussut tai laskenut kahden vuoden liukuvan keskiarvon perusteella arvioituna yli 15 prosentilla verrattuna alkuperäiseen tasoon, jota on käytetty maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrittämiseksi kyseessä olevalle kaudelle 2021—2025 tai 2026—2030. Korotuksista ja alennuksista säädetään komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä.

35 d §

Viranomaistehtävät vuoden 2020 jälkeen alkavilla päästökaupunkausilla

Päästökaupunkaviranomainen hoitaa komission ilmaisjakoasetuksessa ja komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä toimivaltaiselle viranomaiselle ja Suomelle osoitettavat tehtävät vuoden 2020 jälkeen alkavilla päästökaupunkausilla. Työ- ja elinkeinoministeriö hoitaa kuitenkin kauden 2021—2025 osalta päästökaupunkadirektiivin 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettavaa listaa varten tarvittavien tietojen käsittelyn ja listan toimittamisen komissiolle.

5 b luku

Päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupunkan vakiintuneille laitoksille päästökaupunkaudelle 2021—2030

35 e §

Päästöoikeuksien hakeminen päästökaupunkan vakiintuneille laitoksille

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupunkan vakiintuneille laitoksille edellyttää, että toiminnanharjoittaja toimittaa hakemuksen päästökaupunkavi-

ranomaiselle määräajassa. Kautta 2021—2025 koskeva hakemus on toimitettava viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2019 ja kautta 2026—2030 koskeva hakemus viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2024.

Niiden laitosten osalta, jotka ovat aloittaneet toimintansa ennen 30 päivää kesäkuuta sinä vuonna, jona hakemus on toimitettava, hakemus on toimitettava viimeistään mainittuna päivänä.

Toiminnanharjoittajien, joilla on yhteinen päästölupa tai jotka ovat hakeneet yhdessä päästölupaa, on haettava päästöoikeuksia yhdessä.

Edellä 1 momentissa säädettyä määräaika hakemuksen jättämiselle ja tietojen toimittamiselle voidaan pidentää työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella enintään kaksi kuukautta, jos komission ilmaisjakoasetus ei ole tullut voimaan kahta viikkoa ennen kyseistä määräaika tai komission ilmaisjakoasetuksen toimeenpanemiseksi valmisteltavia komission ohjeita ja sähköisiä taulukoita ei ole annettu kahta kuukautta ennen kyseistä määräaika.

35 f §

Hakemuksen liitteet

Lain 35 e §:n mukaiseen hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja tiedoista sekä tietojen todentamisesta säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa. Hakemukseen liitettävät asiakirjat on toimitettava kyseisen asiakirjan käsittelystä vastaavan viranomaisen vahvistamalla lomakkeella.

Toiminnanharjoittajan on täydennettävä asiakirjoja ja tietoja niiden käsittelystä vastaavan viranomaisen määräämässä ajassa saadakseen päästöoikeuksia päästökauppa-direktiivin mukaisesti maksutta kyseessä olevalle viiden vuoden kaudelle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asiakirjojen ja tietojen toimittamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asiakirjojen ja tietojen sisällöstä ja todentamisesta.

35 g §

Alustavat päästöoikeusmäärät päästökauppakaudelle 2021—2030

Päästökauppaviranomainen tekee päätökset kullekin laitokselle maksutta myönnettävien päästöoikeuksien alustavasta määrästä kyseessä olevalle viiden vuoden kaudelle sen jälkeen, kun komissio on määrännyt päästöoikeusmäärien laskennassa käytettävät päivitettyt vertailuarvot. Päätöksen edellytyksenä on, että komissio ei ole hylännyt laitoksen merkitsemistä niiden laitosten listalle, joille myönnetään päästöoikeuksia maksutta.

35 h §

Päästöoikeuksien myöntämistä koskeva päätös päästökauppakaudella 2021—2030

Päästökauppaviranomainen tekee päätökset kullekin laitokselle maksutta myönnettävien päästöoikeuksien määrästä kyseessä olevalle viiden vuoden kaudelle sen jälkeen, kun komissio on määrittänyt kunakin vuonna sovellettavan monialaisen korjauskertoimen arvon.

Päästökauppaviranomainen muuttaa päästöoikeuksien määrää, jos päästökauppadirektiiviin tai sen nojalla annettaviin komission säädöksiin tehtävät muutokset tätä edellyttävät.

5 c luku

Päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupan uusille osallistujille päästökauppakaudelle 2021—2030

35 i §

Päästöoikeuksien hakeminen päästökaupan uusille osallistujille

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntäminen päästökaupan uudelle osallistujalle kaudelle 2021—2025 tai kaudelle 2026—2030 edellyttää, että toiminnanhar-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

joittaja toimittaa kyseessä olevaa kautta koskevan hakemuksen päästökauppaviranomaiselle määräajassa. Hakemuksen toimittamisen määräajasta ja hakumenettelyistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Toiminnanharjoittajien, joilla on yhteinen päästölupa tai jotka ovat hakeneet yhdessä päästölupaa, on haettava päästöoikeuksia yhdessä.

Hakemuksen liitteistä ja niiden todentamisesta säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen liitteiden sisällöstä ja todentamisesta.

35 j §

Päätös päästöoikeuksien myöntämisestä päästökaupan uudelle osallistujalle päästökaupakaudelle 2021—2030

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen päästökaupan uudelle osallistujalle maksettua myönnettävästä päästöoikeuksien määrästä kyseessä olevalle viiden vuoden kaudelle.

Päästöoikeuksien myöntämisen edellytyksenä on, että laitokselle on myönnetty kasvihuonekaasujen päästölupa.

Päästökauppaviranomainen muuttaa päästöoikeuksien määrää, jos päästökauppadirektiiviin tai sen nojalla annettaviin komission säädöksiin tehtävät muutokset tätä edellyttävät.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päätöksen tekemisen määräajasta ja menettelyistä.

5 d luku

Maksutta jaettaviin päästöoikeuksiin liittyvät velvoitteet ja päästöoikeusmäärän muuttaminen päästökauppaudella 2021—2030

35 k §

Ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman hyväksyminen

Ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman hyväksyy päästökauppaviranomainen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa koskevan päätöksen tekemisen määräajasta.

35 l §

Ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman muuttaminen

Ehdoista, joiden täytyessä toiminnanharjoittajan on muutettava ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa, säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava muutoksesta ennakkoon päästökauppaviranomaiselle.

Jos toiminnanharjoittajan ilmoittama muutos on komission ilmaisjakoasetuksen mukaisesti merkittävä, päästökauppaviranomaisen on muutettava ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa koskevaa päätöstä. Muussa tapauksessa päästökauppaviranomaisen on ilmoitettava asiasta viipymättä toiminnanharjoittajalle ja tarvittaessa kehotettava toiminnanharjoittajaa viipymättä päivittämään ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman muutoksen johdosta.

35 m §

Tarkkailu- ja ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan velvollisuudesta tarkkailla maksutta jaettaviin päästöoikeuksiin liittyviä tietoja säädetään komission il-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

maisjakoasetuksessa.

Toiminnanharjoittajan velvollisuudesta ilmoittaa laitoksen toiminnan muutoksista, joilla on vaikutusta maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrään, säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa. Ilmoitus on tehtävä päästökauppaviranomaiselle.

Toiminnanharjoittajan, johon sovelletaan komission ilmaisjaon mukautussäädöstä, on vuosittain ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle laitoksen toimintaa koskevat tiedot kyseisen säädöksen vaatimusten mukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisen määräajasta ja ilmoittamisen menettelyistä. Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavien tietojen sisällöstä ja todentamisesta sekä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen tarkkailemisesta.

35 n §

Päätös päästöoikeusmäärän muuttamisesta

Laitokselle myönnettyä päästöoikeusmäärää muutetaan, jos laitoksen tuotantotaso on muuttunut 35 c §:ssä tarkoitettulla tavalla arvioituna yli 15 prosenttia tai jos laitoksen toiminnassa on tapahtunut muu päästöoikeusmäärään vaikuttava muutos.

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen päästöoikeusmäärän muuttamisesta komission ilmaisjakoasetuksen ja komission ilmaisjaon mukautussäädöksen mukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä komission ilmaisjaon mukautussäädöksen täytäntöönpanosta, pois lukien päästökauppaviranomaiselle 35 m §:n nojalla ilmoitettavien tietojen sisältö ja todentaminen.

35 o §

Yhdistyminen ja jakautuminen

Laitosten yhdistymiseen ja laitoksen jakautumiseen liittyvästä velvollisuudesta toimittaa tietoja säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa. Tiedot on toimitettava päästökaup-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

paviranomaiselle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tietojen toimittamisen määräajasta.

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen yhdistymisen jälkeiselle laitokselle tai jakautumisen jälkeisille laitoksille maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrästä. Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen päästöoikeuksien määrästä myös tilanteessa, jossa yhteen kasvihuonekaasujen päästölupaansisältyy vähintään kaksi laitosta ja osa laitoksista siirtyy kokonaisuudessaan uudelle tai uusille toiminnanharjoittajille.

5 e luku

Päästöoikeuksista luopuminen päästökauppakaudella 2021—2030

35 p §

Hakemus päästöoikeuksista luopumiseksi

Toiminnanharjoittajan mahdollisuudesta luopua kokonaan tai osittain oikeudestaan maksutta jaettaviin päästöoikeuksiin säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa. Luopuakseen päästöoikeuksista toiminnanharjoittajan on toimitettava hakemus päästökauppaviranomaiselle.

35 q §

Päätös päästöoikeuksista luopumisesta

Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen päästöoikeusmäärän muuttamisesta 35 p §:ssä tarkoitetun hakemuksen perusteella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 luku

6 luku

**Päästöoikeuksien huutokauppa päästökauppa-
kaudella 2013—2020****Päästöoikeuksien huutokauppa**

36 §

36 §

*Huutokaupalla myytävät päästöoikeudet ja huutokaupamenettely**Huutokaupalla myytävät päästöoikeudet ja huutokaupamenettely*

Suomen osuus päästökauppa-
kauden 2013—2020 huutokaupattavista päästöoikeuksista huutokaupataan komission ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden yhteisesti valitseman huutokauppapaikan kautta. *Komissio laskee Suomen huutokaupattavien päästöoikeuksien määrän päästökauppadirektiivin 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti.*

Suomen huutokaupattavat päästöoikeudet huutokaupataan komission ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden yhteisesti valitseman huutokauppapaikan kautta.

37 §

37 §

*Huutokaupanpitäjä**Huutokaupanpitäjä*

Huutokaupanpitäjästä päättää valtioneuvosto. Työ- ja elinkeinoministeriö ilmoittaa *valitun* huutokaupanpitäjän nimen ja yhteystiedot komissiolle.

Suomen huutokaupanpitäjänä toimii päästökaupaviranomainen. Työ- ja elinkeinoministeriö ilmoittaa huutokaupanpitäjän nimen ja yhteystiedot komissiolle.

Huutokaupanpitäjä huutokauppaa huutokauppa-asetuksen mukaisesti Suomen puolesta 36 §:n 1 momentin mukaisesti huutokaupattavat päästöoikeudet. Huutokauppa-
paikka vastaa huutokauppojen järjestämisestä.

Huutokaupanpitäjä huutokauppaa huutokauppa-asetuksen mukaisesti Suomen puolesta *Suomen* huutokaupattavat päästöoikeudet. Huutokauppa-
paikka vastaa huutokauppojen järjestämisestä.

Huutokaupanpitäjä vastaanottaa Suomelle kuuluvat huutokauppatulot ja tulouttaa näin saadut tulot valtiolle.

Huutokaupanpitäjä vastaanottaa Suomelle kuuluvat huutokauppatulot ja tulouttaa näin saadut tulot valtiolle.

*Huutokaupanpitäjä huutokauppaa päästöoikeudet, jotka Suomen on huutokauppa-
asetuksen mukaisesti huutokaupattava päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 8 kohdassa tarkoitettujen vähähiilisiin teknologioihin ja prosesseihin kohdistuvien innovaatioiden edistämiseksi. Huutokaupanpitäjä vastaanottaa näin saadut tulot ja tulouttaa ne, vähennettynä huutokauppa-asetuksessa sallittavilla kustannuksilla, komission osoittamalle tilille.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

39 §

*Huutokauppaan osallistumisoikeus**Huutokauppaan osallistumisoikeus*

Seuraavat luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat hakea lupaa tehdä suoria tarjouksia huutokaupassa:

Seuraavat luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat hakea lupaa tehdä suoria tarjouksia huutokaupassa:

2) sijoituspalveluyritykset, joilla on rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY mukainen toimilupa, ja jotka tekevät tarjouksia omaan lukuunsa tai asiakkaitensa puolesta;

2) sijoituspalveluyritykset, joilla on *rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU mukainen* toimilupa ja jotka tekevät tarjouksia omaan lukuunsa tai asiakkaitensa puolesta;

3) luottolaitokset, joilla on luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/48/EY mukainen toimilupa ja jotka tekevät tarjouksia omaan lukuunsa tai asiakkaitensa puolesta;

3) luottolaitokset, joilla on *oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/36/EU mukainen* toimilupa ja jotka tekevät tarjouksia omaan lukuunsa tai asiakkaitensa puolesta;

40 §

40 §

*Hankeyksiköiden käytön enimmäismäärä**Hankeyksiköiden käytön enimmäismäärä*

Päästökauppalain (683/2004) soveltamisalaan päästökauppakaudella 2008–2012 kuuluneen laitoksen toiminnanharjoittaja voi käyttää hankeyksiköitä yli 1 momentissa mainitun enimmäismäärän ja muun tämän lain soveltamisalaan kuuluvan laitoksen toiminnanharjoittaja voi käyttää hankeyksiköitä päästökauppakaudella 2013–2020 siten kuin päästökauppadirektiivin 11 a artiklan nojalla annettavassa komission asetuksessa säädetään.

Päästökauppalain (683/2004) soveltamisalaan päästökauppakaudella 2008–2012 kuuluneen laitoksen toiminnanharjoittaja voi käyttää hankeyksiköitä yli 1 momentissa mainitun enimmäismäärän ja muun tämän lain soveltamisalaan kuuluvan laitoksen toiminnanharjoittaja voi käyttää hankeyksiköitä päästökauppakaudella 2013–2020 siten kuin *vanhan* päästökauppadirektiivin 11 a artiklan nojalla annettavassa komission asetuksessa säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

44 §

44 §

*Hankeyksiköiden vaihto päästöoikeuksiin**Hankeyksiköiden vaihto päästöoikeuksiin*

Toiminnanharjoittaja voi vaihtaa vuodesta 2013 alkaen voimassa oleviin päästöoikeuksiin vuodesta 2013 alkaen toteutuneita päästövähennyksiä vastaavia hankeyksiköitä ennen vuotta 2013 rekisteröidyistä hankkeista sellaisista hanketoiminnoista, jotka eivät ole 41 §:ssä tarkoitettuja toimintoja. Toiminnanharjoittaja voi tehdä edellä mainitun vaihdon siltä osin kuin se ei ole käyttänyt 40 §:n mukaista hankeyksiköiden käytön enimmäismäärää.

Toiminnanharjoittaja voi vaihtaa vuodesta 2013 alkaen voimassa oleviin päästöoikeuksiin vuodesta 2013 alkaen toteutuneita päästövähennyksiä vastaavia sertifioituja päästövähennyksiä vuodesta 2013 alkaen vähiten kehittyneissä maissa aloitetuista hanketoiminnoista, jotka eivät ole 41 §:ssä tarkoitettuja toimintoja. Toiminnanharjoittaja voi tehdä edellä mainitun vaihdon siltä osin kuin se ei ole käyttänyt 40 §:n mukaista hankeyksiköiden käytön enimmäismäärää.

Toiminnanharjoittaja voi vaihtaa vuodesta 2013 alkaen voimassa oleviin päästöoikeuksiin vuodesta 2013 alkaen toteutuneita päästövähennyksiä vastaavia hankeyksiköitä ennen vuotta 2013 rekisteröidyistä hankkeista sellaisista hanketoiminnoista, jotka eivät ole 41 §:ssä tarkoitettuja toimintoja. Toiminnanharjoittaja voi tehdä edellä mainitun vaihdon siltä osin kuin se ei ole käyttänyt 40 §:n mukaista hankeyksiköiden käytön enimmäismäärää. *Päästökauppaviranomaisen on tehtävä vaihto komission rekisteriasetuksen mukaiseen määräpäivään asti.*

Toiminnanharjoittaja voi vaihtaa vuodesta 2013 alkaen voimassa oleviin päästöoikeuksiin vuodesta 2013 alkaen toteutuneita päästövähennyksiä vastaavia sertifioituja päästövähennyksiä vuodesta 2013 alkaen vähiten kehittyneissä maissa aloitetuista hanketoiminnoista, jotka eivät ole 41 §:ssä tarkoitettuja toimintoja. Toiminnanharjoittaja voi tehdä edellä mainitun vaihdon siltä osin kuin se ei ole käyttänyt 40 §:n mukaista hankeyksiköiden käytön enimmäismäärää. *Päästökauppaviranomaisen on tehtävä vaihto komission rekisteriasetuksen mukaiseen määräpäivään asti.*

50 §

50 §

*Päästöoikeuksien vuosittainen kirjaaminen**Päästöoikeuksien vuosittainen kirjaaminen*

Päästökauppaviranomainen kirjaa vuosittain laitokselle päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisen määrän päästöoikeuksia helmikuun 28 päivään mennessä päästöluvan haltijan rekisterissä olevalle kyseisen laitoksen tilille.

Päästöoikeuksien kirjaamisen edellytyksenä on, että laitoksella on voimassa oleva kasviuonekaasujen päästölupa.

Päästöoikeuksia ei saa kirjata 16 a §:n mukaisesti toimintansa lopettaneen laitoksen ti-

Päästökauppaviranomainen kirjaa vuosittain laitokselle päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisen määrän päästöoikeuksia helmikuun 28 päivään mennessä päästöluvan haltijan rekisterissä olevalle kyseisen laitoksen tilille.

Päästöoikeuksien kirjaamisen edellytyksenä on, että laitoksella on voimassa oleva kasviuonekaasujen päästölupa.

Kiellosta kirjata päästöoikeuksia toimintansa lopettaneen laitoksen rekisterissä ole-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

lille.

valle tilille säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa. Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen päästöoikeuksien kirjaamisen lopettamisesta.

Jos laitos keskeyttää toimintansa toistaiseksi, päästökauppaviranomainen voi keskeyttää päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisen vuosittain kirjattavan päästöoikeusmäärän kirjaamisen laitoksen rekisterissä olevalle tilille toiminnan keskeyttämistä seuraavasta vuodesta lähtien komission ilmaisjakoasetuksen mukaisesti. Päästökauppaviranomainen tekee päätöksen päästöoikeuksien kirjaamisen keskeyttämisestä.

51 §

(kumotaan)

Päästöoikeuksien kirjaaminen uudelle osallistujalle

Päästökauppaviranomainen kirjaa uuden osallistujan rekisterissä olevalle tilille vuosittain päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisen määrän päästöoikeuksia helmikuun 28 päivään mennessä. Päästöoikeuksien kirjaamisen edellytyksenä on, että laitokselle on myönnetty kasvihuonekaasujen päästölupa tai lupaa on laitoksen muutoksen johdosta muutettu.

51 a §

51 a §

Alentuneen päästöoikeusmäärän kirjaaminen

Muutetun päästöoikeusmäärän kirjaaminen

Jos laitokselle maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä alentuu jonkin 33 §:ssä tarkoitetun muutoksen seurauksena, eikä 34 §:n mukaista päätöstä alentuneesta päästöoikeusmäärästä ole mahdollista tehdä 28 päivään helmikuuta mennessä, päästökauppaviranomainen kirjaa 50 ja 51 §:n estämättä laitokselle kyseisenä vuonna maksutta jaettavat päästöoikeudet toiminnanharjoittajan tilille mahdollisimman pian sen jälkeen, kun päätös alentuneesta päästöoikeusmäärästä on tehty.

Jos laitokselle maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä alenee jonkin 33 tai 35 n §:ssä tarkoitetun muutoksen seurauksena eikä 34 tai 35 n §:n mukaista päätöstä alennetusta päästöoikeusmäärästä ole mahdollista tehdä 28 päivään helmikuuta mennessä, päästökauppaviranomainen kirjaa 50 §:n estämättä laitokselle kyseisenä vuonna maksutta jaettavat päästöoikeudet toiminnanharjoittajan tilille mahdollisimman pian sen jälkeen, kun päätös alentuneesta päästöoikeusmäärästä on tehty.

Jos laitokselle maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä lisääntyy jonkin 35 n §:ssä tarkoitetun muutoksen seurauksena eikä 35 n §:n mukaista päätöstä lisääntyneestä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

päästöoikeusmäärästä ole mahdollista tehdä 28 päivään helmikuuta mennessä, päästökauppaviranomainen voi kirjata komission ilmaisjaon mukautussäädöksen salliessa toiminnanharjoittajan tilille voimassa olevan jakopäätöksen mukaisen määrän maksutta jaettavia päästöoikeuksia 28 päivään helmikuuta mennessä ja tilille kirjatun ja lisääntyneen päästöoikeusmäärän erotuksen mahdollisimman pian sen jälkeen, kun päätös lisääntyneestä päästöoikeusmäärästä on tehty.

51 b §

51 b §

Päästöoikeuksien takaisinperintä

Päästöoikeuksien takaisinperintä

Toiminnanharjoittajan, jonka rekisterissä olevalle tilille on 50, 51 ja 51 a §:n mukaisesti kirjattu päästöoikeuksia enemmän kuin sille komission ilmaisjakosäädöksen mukaan kuuluu, on palautettava liikaa jaettua päästöoikeusmäärää vastaava määrä päästöoikeuksia. Liikaa jaettu päästöoikeusmäärä voidaan myös kuitata toiminnanharjoittajalle maksutta jaettavasta päästöoikeusmäärästä edellyttäen, että kuittaus on komission rekisteriasetuksen mukaan sallittua. Päästöoikeuksien takaisinperinnässä noudatettavasta menettelystä ja määräajoista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Toiminnanharjoittajan, jonka rekisterissä olevalle tilille on kirjattu päästöoikeuksia enemmän kuin sille komission ilmaisjakosäädöksen, komission ilmaisjakoasetuksen tai komission ilmaisjaon mukautussäädöksen mukaan kuuluu, on palautettava liikaa jaettua päästöoikeusmäärää vastaava määrä päästöoikeuksia. Liikaa jaettu päästöoikeusmäärä voidaan myös kuitata toiminnanharjoittajalle maksutta jaettavasta päästöoikeusmäärästä edellyttäen, että kuittaus on komission rekisteriasetuksen mukaan sallittua. Päästöoikeuksien takaisinperinnässä noudatettavasta menettelystä ja määräajoista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

52 §

52 §

Päästöoikeuksien kirjaaminen toiminnanharjoittajan vaihtuessa

Päästöoikeuksien kirjaaminen toiminnanharjoittajan vaihtuessa

Laitoksen toiminnanharjoittajan vaihtuessa 25 tai 31 §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaiset vuosittain kirjattavat päästöoikeudet kirjataan uuden toiminnanharjoittajan rekisterissä olevalle laitoksen tilille siitä alkaen, kun kasvihuonekaasujen päästölupaan on merkitty uusi toiminnanharjoittaja 14 §:n 1 momentin mukaisesti.

Laitoksen toiminnanharjoittajan vaihtuessa *laitokselle myönnetty* vuosittain kirjattavat päästöoikeudet kirjataan uuden toiminnanharjoittajan rekisterissä olevalle laitoksen tilille siitä alkaen, kun kasvihuonekaasujen päästölupaan on merkitty uusi toiminnanharjoittaja 14 §:n 1 momentin mukaisesti.

Kaikki 25 tai 31 §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaiset vuosittain kirjattavat päästöoikeudet kirjataan aikaisemman toiminnanharjoittajan rekisterissä olevalle laitoksen tilille, jos samaan kasvihuonekaasujen päästölu-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

paan sisältyvästä laitoksen tai laitosten toiminnasta ainoastaan osa siirtyy uudelle toiminnanharjoittajalle. Uusi ja aikaisempi toiminnanharjoittaja voivat kuitenkin sopia, että osa päästöoikeuksista kirjataan uuden toiminnanharjoittajan laitoksen tilille sen jälkeen, kun uudelle toiminnanharjoittajalle on myönnetty luovutettua toimintaa koskeva kasvihuonekaasujen päästölupa. Tätä koskeva kirjallinen sopimus on toimitettava päästökauppaviranomaiselle.

53 §

Velvoite palauttaa päästöoikeuksia ja päästöoikeuksien voimassaolo

Toiminnanharjoittajan on palautettava 46 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin vuosittain 30 päivään huhtikuuta mennessä kustakin laitoksesta edellisenä kalenterivuonna aiheutuneita ja 10 luvun mukaisesti todennettuja päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia. Palautettavat päästöoikeudet eivät saa olla lentoliikenteen päästökauppaa varten jaettuja päästöoikeuksia. Määräaikaan ei sovelleta säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain (150/1930) 5 §:n säännöksiä.

Tammikuun 1 päivänä 2013 ja sen jälkeen myönnetyt päästöoikeudet ovat voimassa 1 päivästä tammikuuta 2013 alkavalla kahdeksan vuoden kaudella aiheutuvien päästöjen osalta.

53 §

Velvoite palauttaa päästöoikeuksia ja päästöoikeuksien voimassaolo

Toiminnanharjoittajan on palautettava 46 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin vuosittain 30 päivään huhtikuuta mennessä kustakin laitoksesta edellisenä kalenterivuonna aiheutuneita ja 10 luvun mukaisesti todennettuja päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia. Palautettavat päästöoikeudet eivät saa päästökauppaudella 2013–2020 aiheutuvien päästöjen osalta olla lentoliikenteen päästökauppaa varten jaettuja päästöoikeuksia. Palautettavat päästöoikeudet eivät myöskään saa olla sellaisia, joiden palauttaminen on komission rekisteriasetuksen nojalla estetty sen vuoksi, että kyseiset päästöoikeudet myöntäneen jäsenvaltion toiminnanharjoittajia tai ilma-aluksen käyttäjiä koskevat velvoitteet ovat päästökauppadirektiivin 12 artiklan 3 -a kohdan mukaisesti päätymässä. Määräaikaan ei sovelleta säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain (150/1930) 5 §:n säännöksiä.

Päästöoikeudet, jotka on myönnetty 1 päivästä tammikuuta 2013, ovat voimassa toistaiseksi. Päästöoikeuksiin lisätään 1 päivästä tammikuuta 2021 merkintä siitä, minä kymmenvuotiskautena 1 päivästä tammikuuta 2021 lukien ne on myönnetty. Päästöoikeudet ovat voimassa kyseisen kymmenvuotiskauden ensimmäisestä vuodesta alkaen syntyvien päästöjen osalta.

HE 228/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

54 §

54 §

Päästöoikeuksien mitätöinti

Päästöoikeuksien mitätöinti

Päästökauppaviranomaisen on neljän kuukauden kuluttua kunkin päästökauppakauden päättymisestä mitätöitävä kyseiselle päästökauppakaudelle myönnetyt ja kirjatut päästöoikeudet, joita ei ole mitätöity 1 tai 2 momentin mukaisesti.

(kumotaan 3 mom.)

55 §

(kumotaan)

Mitätöityjen päästöoikeuksien korvaaminen

Päästökauppaviranomaisen on kirjattava päästöoikeuksia rekisterissä olevalle asianomaiselle tilille päästökauppakautta 2013–2020 ja sitä seuraavia päästökauppakausia varten korvaamaan tilillä edelliseltä päästökauppakaudelta olevat päästöoikeudet, jotka on mitätöity 54 §:n 3 momentin mukaisesti.

56 §

56 §

Päästöjen tarkkailu, selvitys ja todentaminen

Päästöjen tarkkailu, selvitys ja todentaminen

Toiminnanharjoittajan on tarkkailtava laitoksensa päästöjä kattavasti, johdonmukaisesti, luotettavasti ja tarkasti sekä laadittava niistä selvitys kultakin kalenterivuodelta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, komission päästöjen tarkkailuasetuksen sekä kasvihuonekaasujen päästöluvassa asetettujen ehtojen mukaisesti.

Toiminnanharjoittajan on tarkkailtava laitoksensa päästöjä kattavasti, johdonmukaisesti, luotettavasti ja tarkasti sekä laadittava niistä selvitys kultakin kalenterivuodelta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, komission päästöjen tarkkailuasetuksen, *hyväksytyyn päästöjen tarkkailusuunnitelman* sekä kasvihuonekaasujen päästöluvassa asetettujen ehtojen mukaisesti.

59 §

59 §

Todentajan lausunto

Todentajan lausunto

Todentaja laatii päästöselvityksestä todentamisraportin, joka sisältää todentajan lausunnon. Todentajan lausunnossa todetaan, onko päästöselvitys tyydyttävä. Todentamisraportista ja lausunnosta tulee käydä ilmi to-

Todentaja laatii päästöselvityksestä todentamisraportin, joka sisältää todentajan lausunnon. Todentajan lausunnossa todetaan, onko päästöselvitys tyydyttävä. Todentamisraportista ja lausunnosta tulee käydä ilmi to-

Voimassa oleva laki

dentamisen kannalta oleelliset seikat komission todentamisasetuksen vaatimusten mukaisesti. Päästöselvitys voidaan katsoa tyydyttäväksi, jos se on laadittu 56 §:n 1 momentin mukaisesti ja todentaja voi todeta, että päästöt on tarkkailtu hyväksytyt tarkkailusuunnitelman mukaisesti, kaikki päästölähteet kattavasti eikä päästöselvityksessä ole olennaisia väärintulkintoja.

61 §

Todentajan hyväksyminen

Todentaja voi hakea hyväksyntää myös maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoa varten tarvittavien 29 §:n 2 momentissa sekä 33 ja 35 a §:ssä tarkoitettujen tietojen todentamiseen. Hyväksymisen edellytyksenä on tämän pykälän 2 momentissa säädetyn lisäksi, että todentaja pystyy toiminnassaan soveltamaan komission ilmaisjakosäädöstä ja maksutta jaettavia päästöoikeuksia koskevia tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä. Vuodesta 2019 alkaen hyväksynnän edellytyksenä on myös komission todentamisasetuksen liitteen 1 mukainen akkreditointi, joka kattaa muut päästökauppadirektiivin 10 a artiklan mukaiset toiminnot.

Edellä 2 momentin 1—5 kohdassa ja 3 momentissa säädetystä hyväksymisen edellytyksistä säädetään tarkemmin komission todentamisasetuksessa. Todentajaksi hyväksymistä hakevan on osoitettava tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *akkreditointiasetus*, mukaisesti nimetyn ulkopuolisen akkreditointielimen arvioinnilla täyttävänsä 2 ja 3 momentissa säädetyt edellytykset.

Ehdotus

dentamisen kannalta oleelliset seikat komission todentamisasetuksen vaatimusten mukaisesti. Päästöselvitys voidaan katsoa tyydyttäväksi, jos se on laadittu 56 §:n 1 momentin mukaisesti ja todentaja voi todeta, että päästöt on tarkkailtu hyväksytyt *päästöjen* tarkkailusuunnitelman mukaisesti, kaikki päästölähteet kattavasti eikä päästöselvityksessä ole olennaisia väärintulkintoja.

61 §

Todentajan hyväksyminen

Todentaja voi hakea hyväksyntää myös maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoa varten tarvittavien 29 §:n 2 momentissa ja 33 §:ssä tarkoitettujen tietojen *sekä komission päästökauppadirektiivin nojalla antamissa täytäntöönpanosäädöksissä todennettaviksi säädettyjen* tietojen todentamiseen. *Komission ilmaisjakoasetuksessa säädetään tarkemmin todentajalle asetetuista vaatimuksista.*

Edellä 2 momentin 1—5 kohdassa säädetystä hyväksymisen edellytyksistä säädetään tarkemmin komission todentamisasetuksessa. Todentajaksi hyväksymistä hakevan on osoitettava tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *akkreditointiasetus*, mukaisesti nimetyn ulkopuolisen akkreditointielimen arvioinnilla täyttävänsä 2 momentissa säädetyt edellytykset. *Päästöoikeuksien maksutta jakamista varten todennettavien 3 momentissa tarkoitettujen tietojen todentajien akkreditointia sekä akkreditointielimiä koskevista vaatimuksista säädetään tarkemmin komission ilmaisjakoasetuksessa.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

64 §

Todentajan hyväksymisen peruuttaminen

Jos todentaja ei täytä 61 tai 62 §:ssä säädettyjä vaatimuksia taikka toimii olennaisesti tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai hyväksymispäätöksen ehtojen vastaisesti, päästökauppaviranomaisen on kehotettava todentajaa oikaisemaan toimintansa asettamassaan määräajassa. Päästökauppaviranomainen voi peruuttaa hyväksymisen, jos todentaja ei ole saattanut toimintaansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä lupaehtojen mukaiseksi asetetussa määräajassa.

73 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) laiminlyö hakea 8 §:ssä tarkoitettua kasvihuonekaasujen päästölupaa tai tilapäistä kasvihuonekaasujen päästölupaa,

8) laiminlyö toimittaa tiedot 35 a §:n mukaisesti pykälän 1 tai 2 momentissa vaadittuun ajankohtaan mennessä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *päästökaupparikkomuksesta* sakkoon.

64 §

Todentajan hyväksymisen peruuttaminen

Jos todentaja ei täytä 61 tai 62 §:ssä säädettyjä vaatimuksia taikka toimii olennaisesti tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten, *komission todentamisasetuksen* tai hyväksymispäätöksen ehtojen vastaisesti, päästökauppaviranomainen voi antaa *todentajalle huomautuksen tai varoituksen*. Päästökauppaviranomainen voi peruuttaa hyväksymisen, jos todentajan *toiminnassa on ilmennyt olennaisia ja vakavia puutteita tai laiminlyöntejä eikä todentajalle annettu huomautus tai varoitus ole johtanut toiminnassa esiintyneiden puutteiden tai laiminlyöntien korjaamiseen päästökauppaviranomaisen asettamassa määräajassa*.

73 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) laiminlyö hakea 8 §:ssä tarkoitettua kasvihuonekaasujen päästölupaa ja *päästökaup-pakaudesta 2021–2030 lukien päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää*,

8) *laiminlyö toimittaa 35 o §:ssä tarkoitettuja tietoja laitosten yhdistymisestä tai laitoksen jakautumisesta taikka toimittaa vääriä tietoja*,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *päästökaupparikkomuksesta* sakkoon.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

75 §

75 §

*Muutoksenhaku päästökauppaviranomaisen päätökseen**Muutoksenhaku päästökauppaviranomaisen päätökseen*

Päästökauppaviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Päästökauppaviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. *Päätökseen, jolla päästökauppaviranomainen on tämän lain nojalla myöntänyt maksutta jaettavia päästöoikeuksia tai muuttanut niiden määrää, saa kuitenkin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Korkeimman hallinto-oikeuden on käsiteltävä päästöoikeuksien myöntämistä ja päästöoikeuksien määrän muuttamista koskeva valitus kiireellisenä.*

Päästökauppaviranomaisen 16 §:n 2 ja 3 momentin nojalla antamaa luvan peruuttamista koskevaa päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava 17 §:ssä tarkoitetun päästöoikeuksien kirjaamiskiellon osalta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Päästökauppaviranomaisen 71 §:n nojalla antamaa päästöoikeuksien luovutuskieltoa on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Päästökauppaviranomaisen 50, 61, 62 ja 71 §:n nojalla antamaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Päätöstä, jolla päästökauppaviranomainen on myöntänyt maksutta jaettavia päästöoikeuksia tai muuttanut niiden määrää, on muutoksenhausta huolimatta noudatettava. Valitusviranomainen ei voi kieltää tai keskeyttää täytäntöönpanoa eikä antaa muuta täytäntöönpanoa koskevaa määräystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..
Tämän 7 §:n 1, 4 ja 6 kohta, 2 luvun otsikko, 8—12 ja 14 §, 16 §:n otsikko, 3 momentin 2 kohta ja 4 momentti, 25 §:n 3 momentti, 26 §, 29 §:n otsikko ja 1 momentti, 30 §, 31 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 32 §, 34 §:n johdantokappale, 35 §, 56 §:n 1 momentti sekä 59 § tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2021.

Tämän lain 8—12 §:n säännöksiä sovelletaan päästökauppakautta 2021—2030 koskevien päästölupien ja päästöjen tarkkailusuun-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

nitelmien hyväksynnän valmisteluun ja myöntämiseen lain voimaantulosta alkaen.

Tämän lain 16 a, 50 ja 52 § sekä päästökauppalain 17 ja 51 §:n kumoaminen tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021. Päästökaupunkaudelle 2013—2020 myönnettyjen päästöoikeuksien kirjaamiseen sovelletaan kuitenkin kyseisen päivän jälkeen päästökauppalain 16 a, 17, 50, 51 ja 52 §:ää sellaisina kuin ne ovat voimassa tämän lain tullessa voimaan.

Sellainen 25 §:n 3 momentin, 31 §:n 3 momentin tai 34 §:n mukainen maksutta jaettavan päästöoikeusmäärän muutos taikka 29 §:n mukainen maksutta jaettavia päästöoikeuksia koskeva hakemus, joka on 1 päivänä tammikuuta 2021 vireillä työ- ja elinkeinoministeriössä, siirretään kyseisenä päivänä päästökauppaviranomaisen käsiteltäväksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä päästökauppaviranomaiselle tietoja päästökaupunkaudelle 2013—2020 sekä kaudelle 2021—2025 maksutta jaettavia päästöoikeuksia koskevien tehtävien hoitamista varten.